

**FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO
V OLOMOUCI**

KATEDRA SLAVISTIKY

**POLÁCI V NIZOZEMSKU
POLES IN THE NETHERLANDS**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

VYPRACOVALA: Gabriela Mertová

VEDOUCÍ PRÁCE: Mgr. Kamila Katarzyna Przybylska

2019

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité prameny.

V Olomouci,

podpis

Děkuji paní Mgr. Kamile Przybylské za cenné rady a připomínky a za její ochotu a pomoc, kterou mi poskytla během zpracování mé bakalářské práce. Děkuji také mé rodině za celkovou podporu během mého studia.

OBSAH

ÚVOD.....	6
1 DEFINICE DŮLEŽITÝCH POJMŮ.....	7
1.1 Migrace	7
1.2 Emigrace	9
1.3 Imigrace	9
1.4 Reemigrace.....	9
1.5 Uprchlík	10
1.6 Exil.....	10
1.7 Integrace.....	11
1.8 Diaspora	11
1.9 Polská diaspora	11
1.10 Polonia	12
1.11 Nizozemsko, Holandsko či Nizozemí?	12
1.12 Nizozemsko v polštině	13
2 STRUČNÝ HISTORICKÝ PŘEHLED POLSKÉ EMIGRACE.....	14
2.1 Velká emigrace (Wielka Emigracja).....	14
2.2 Ekonomická emigrace.....	15
2.3 Válečná a poválečná emigrace	16
2.4 Emigrace po roce 1989	18
3 ROZDÍL MEZI EMIGRACÍ POLÁKŮ DO ROKU 1989 A PO ROCE 1989 ..	19
4 EMIGRACE DO CÍLOVÉ ZEMĚ - NIZOZEMSKO	23
5 SOUČASNÉ POLSKÉ ZÁZEMÍ V NIZOZEMSKU.....	29
5.1 Organizace	29
5.2 Školy	34
5.3 Knihovny a obchody	35
5.4 Farnosti a duchovenstvo.....	37
5.5 Tisk a média	39
5.5.1. Informační internetové portály	39
5.5.2 Seznamovací agentury	42
5.5.3 Rádio	42
5.5.4 Televize.....	42
5.6 Firmy a pracovníci	43

5.7 Zástupce polského státu	45
6 JAK TO VIDÍ POLÁCI V NIZOZEMSKU DNES?	46
ZÁVĚR	67
RESUMÉ	69
BIBLIOGRAFIE.....	72
SEZNAM ZKRATEK	76
SEZNAM GRAFŮ	77
SEZNAM PŘÍLOH	78

ÚVOD

Polsko patří mezi země s největším počtem emigrantů na světě. Vždyť v samotném Polsku žije necelých 40 milionů Poláků, ale v zahraničí jich je ještě okolo dalších 20 milionů! Už od nepaměti emigrují z nejrůznějších důvodů do všech koutů světa. Zakládají tam rodiny, vytvářejí polské komunity s polskými organizacemi, školami či kostely a snaží se tak zachovat si své polské kořeny.

V mé bakalářské práci se zabývám migrací Poláků, konkrétně do Nizozemska. Mým cílem je zjistit, jaký je život a míra integrace polské diaspory v současném Nizozemsku. Spolu s tím chci odpovědět na otázky typu: kolik Poláků už do Nizozemska emigrovalo a stále migruje, v jaké době odjízďeli do Nizozemska nejčastěji, jak se postupem času vyvíjelo jejich polské zázemí na území Nizozemska a jaké jsou vzájemné interakce mezi polskými a nizozemskými občany.

Aby byla má bakalářská práce přehledná, rozdělila jsem ji do šesti kapitol. V první kapitole definuji nejdůležitější pojmy, které jsou s tímto tématem spojeny, a které v mé bakalářské práci používám, aby byla tato problematika pro čtenáře jasná a srozumitelná. V druhé kapitole ve zkratce shrnu historii polské emigrace od tzv. Velké emigrace, která je považována za první početnější a velice významnou emigraci polských občanů, až po současnost a v kapitole třetí se o něco podrobněji zaměřuji na rozdíl mezi emigrací Poláků před rokem 1989 a po roce 1989, který se netýkal pouze přechodu z politické emigrace do ekonomické, ale také odlišného výběru cílových destinací nebo počtu emigrantů. Odtud už přecházím z obecné emigrace Poláků do konkrétní emigrace do Nizozemska, které patří celá čtvrtá kapitola od historie po současnost. V páté kapitole píšou o všech polských organizacích, o polských školách, kostelích, obchodech, tisku a médiích, polských internetových portálech či o polských firmách nacházejících se v Nizozemsku v současné době a také o tom, jak se tam všechna polská zařízení rozvíjela a dále rozvíjí. Poslední, šestá kapitola, je věnována mému výzkumu, ve kterém představím grafy a údaje, které jsem získala z dotazníkového průzkumu mezi nizozemskými Poláky zrealizovaného během mého pobytu v Nizozemsku. Z výsledků dotazníkového šetření se pokusím vyvodit, jaký je život polské diaspory v současném Nizozemsku a do jaké míry se Poláci integrují do nizozemské společnosti.

1 DEFINICE DŮLEŽITÝCH POJMŮ

Nejprve bych ráda vysvětlila pár pojmů, které v mé práci používám. Čerpala jsem zejména ze slovníků, v kterých byl popis termínů podle mě nejsrozumitelnější a nejvýstižnější.

1.1 MIGRACE

Vychází z latinského slova migratio = přestěhování, též stěhování.

Podle *Ministerstva vnitra České republiky* migrace je přesun jednotlivců i skupin v prostoru, který je spolu s porodností a úmrtností klíčovým prvkem v procesu populačního vývoje a výrazně ovlivňuje společenské a kulturní změny obyvatel na všech úrovních. S ekonomickým rozvojem se intenzita migrace neustále zvyšuje. Migrace může být krátkodobá, dlouhodobá, trvalá i opakovaná (cirkulární).¹

Velký sociologický slovník navíc doplňuje, že migrace je prostorové přemísťování osob přes libovolné hranice (zpravidla administrativní), spojené se změnou místa bydliště na dobu kratší či delší, případně natrvalo. Pojem migrace nemusí být použit jen pro mobilitu lidí, biologie a zoologie se zabývají migrací rostlin a zvířat. Vzhledem k významu migrace byla rozpracována řada ukazatelů, jimiž ji lze sledovat, případně měřit její intenzitu. Data o migraci však nebývají běžně dostupná a zpravidla ani úplná.²

V současnosti má pojem migrace mnoho forem. Lidé se mohou pohybovat mezi hranicemi nebo uvnitř státu z velkého množství důvodů. Nejčastěji jsou lidé na cestách z důvodu obchodování, služebních cest, dovolené, studia, cestování. Ale také se mohou stát oběťmi politického režimu, hladomoru či nějaké přírodní katastrofy a stěhovat se, opouštět svůj domov zcela nedobrovolně. Tudiž jak víme, migrace se dá rozčlenit podle velkého množství kritérií. Řada autorů zabývajících se migrací pracuje s vlastní typologií. Obecně můžeme migraci generalizovat podle následujících vlastností:

1. Lokalizace

- a) Mezinárodní migrace – jedná se o pohyb jedince mezi hranicemi států. S mezinárodní migrací souvisí migrace kontinentální a mezikontinentální. Migrace kontinentální lze být dále specifikovaná jako migrace regionální.
- b) Vnitrostátní migrace – jedná se o pohyb jedince uvnitř státu. Interní migraci můžeme rovněž specifikovat na migraci regionální či lokální.³

¹ Ministerstvo vnitra ČR. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu>.

² PETRUSEK, Miloslav a kolektiv. *Velký sociologický slovník*, s. 627.

³ HENIG, David. *Migrace*. Přehledové studie 07/9.

2. Příčina

- a) Dobrovolná migrace – ta je způsobena na základě vědomé, dobrovolné volby. Zpravidla zde patří pracovní migrace, migrace za účelem studia, migrace z důvodu sjednocení rodin apod.
- b) Nedobrovolná migrace – jedná se o migraci, která se uskutečnila na základě nedobrovolného rozhodnutí, vyhoštění i evakuace. Může se jednat o důvody politické, náboženské, ekonomické, environmentální apod. Podle síly lze migraci dále členit:
 - Vnucená migrace – vzniká vyjádřením mocenských vztahů mezi lidmi, probíhá díky někomu, kdo má moc a sílu donutit jedince migrovat. Objevuje se zejména v průběhu válek, kdy dochází k masovému vyhánění obyvatelstva. V jiném případě se může objevovat díky sociálnímu inženýrství, kdy jsou lidé nuceni se vystěhovat z důvodu výstavby obchodních center, továren, přehrad apod.
 - Vynucená migrace – je zapříčiněna v důsledku environmentálních hrozeb, jako je nepříznivé sucho, povodně, epidemie a hladomor, půdní eroze, desertifikace apod.⁴

3. Doba trvání

- a) Krátkodobá migrace – za krátkodobou migraci se dle Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj považuje ta migrace, kdy osoba překročí hranice jiného státu, než v jakém má obvyklé bydliště a pobývá tam na dobu trvající minimálně tři měsíce, nikoliv však na dobu delší než jeden rok. Krátkodobou migrací se rozumí pracovní migrace, migrace za účelem studia. Migrující osoby nemají záměr se v cílové zemi usadit. V případě rekreace či dovolené, návštěvy přátel nebo příbuzných, léčení a náboženské pouti se o krátkodobou migraci nejedná.
- b) Dlouhodobá migrace – za dlouhodobou migraci se považuje ta migrace, kdy osoba překročí hranice jiného státu, než v jakém má obvyklé bydliště a pobývá tam na dobu delší než jeden rok. Na základě toho se země, do které se přistěhoval, stává zemí s jeho obvyklým bydlištěm. Z pohledu země, ze které osoba odešla, bude osoba považována za dlouhodobého

⁴ HENIG, David. *Migrace*. Přehledové studie 07/9.

emigranta a naopak z pohledu země příchodu bude osoba považována za dlouhodobého imigranta.⁵

Dále můžeme migraci například dělit na individuální, kolektivní či masovou. Od pojmu migrace se odvíjejí pojmy s migrací související, kterými jsou emigrace, imigrace či reemigrace.

1.2 EMIGRACE

Vychází z latinského slova emigrare = stěhovat se, vystěhovat se.

Je podle *Velkého sociologického slovníku* přestěhování (dobrovolné či nucené) do jiného místa, trvale nebo dočasně.⁶

Definice v *Akademickém slovníku cizích slov* podobě uvádí, že emigrace je dobrovolné nebo nucené vystěhování do ciziny z politických, hospodářských, náboženských a jiných důvodů; pobyt v cizině po tomto vystěhování. Osoba provádějící činnost emigrace se nazývá emigrant, vystěhovalec.⁷

Hospodářská emigrace je synonymem pro ekonomickou či výdělkovou emigraci. Je to výjezd do zahraničí z důvodu nedostatku pracovních příležitostí a nevyhovujícím životním podmínkám v rodné zemi s cílem najít si lepší práci, mít vyšší výdělky a tím si zlepšit svou životní úroveň.⁸

1.3 IMIGRACE

Je přistěhovalectví, opak emigrace.⁹

1.4 REEMIGRACE

Je zpětná migrace, návrat dřívějších emigrantů do své mateřské země.¹⁰

Většina lidí zaměňuje slova emigrant, migrant či imigrant se slovem uprchlík a bere je jako synonyma. Experti ale uvádějí, že mezi těmito pojmy je zásadní právní rozdíl.

Jednoduše řečeno emigrantem se rozumí vystěhovalec, imigrantem přistěhovalec a migrant je někdo, kdo se stěhuje odněkud někam. Těm nehrozí vážné nebezpečí, hrozba

⁵ OECD. Dostupné z: <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=1562>.

⁶ PETRUSEK, Miloslav a kolektiv. *Velký sociologický slovník*, s. 255.

⁷ PETRÁČKOVÁ, Věra a Jiří KRAUS. *Akademický slovník cizích slov*, s. 194.

⁸ Cambridge Dictionary. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/economic-migrant>

⁹ PETRÁČKOVÁ, Věra a Jiří KRAUS. *Akademický slovník cizích slov*, s. 323.

¹⁰ Slovník polského jazyka PWN. Dostupné z: <https://sjp.pwn.pl/szukaj/reemigracja.html>.

pronásledování nebo smrti. Migrují většinou za lepším životem, za vidinou výdělků nebo za vzděláním či rodinou. Mohou ale také opouštět svou zemi kvůli nevyhovujícím politickým režimům, hladomoru, extrémní chudobě nebo přírodní katastrofě. Podle mezinárodního práva by z těchto důvodů většinou nebyli považováni za uprchlíky.¹¹

1.5 UPRCHLÍK

Je osoba, která je v bezprostředním ohrožení života.

Stává se mezinárodně prohlášenou za uprchlíka podle Ženevské úmluvy z roku 1951. Prchá před ozbrojeným konfliktem, násilím nebo pronásledováním kvůli své rase, náboženství, národnosti či z politických důvodů. Hledá bezpečí v okolních zemích, které by ho měly ochránit, zajistit mu azyl a dohlédnout, aby jeho základní lidská práva byla respektována. Stát, do kterého uprchl, nese za něho hlavní zodpovědnost a řeší postavení uprchlíků podle vlastních zákonů. Hledá pro jejich situaci dlouhodobé řešení, protože je nemůžou poslat zpět do nebezpečí smrti, které jim hrozí v jejich rodné zemi. Proto si uprchlíci nevybírají nebo neměli by si vybírat zemi, do které uprchnou, ale měli by být vděční za každou pomoc. Rozlišujeme je na válečné uprchlíky, kteří utekli kvůli válečné situaci ve své zemi a politické uprchlíky, kteří utekli díky násilnému politickému režimu.¹²

1.6 EXIL

Je zkratka z latinského slova *exilium* = vyhnanství, vynucený odchod do ciziny.¹³

1.7 INTEGRACE

Je postupné začleňování imigrantů do struktur a vazeb společnosti domácího obyvatelstva. Jedná se o komplexní jev, který je přirozeným důsledkem migrace a který má své politické, právní, ekonomické, sociální, kulturní, psychologické a náboženské aspekty.¹⁴

1.8 DIASPORA

Vychází z řeckého slova *diasporá* = rozptýlení, rozsetí.

¹¹ ZEMÁNEK, Martin. Kdo je uprchlík a kdo migrant? Dostupné z: <https://www.cssd.cz/aktualne/nazory-a-komentare/pojmy-a-otazky-kdo-je-uprchlik-a-kdo-migrant/>.

¹² UNHCR. Dostupné z: <https://www.unhcr.org/cz/365-cznews2016uprchlici-a-migranti.html>.

¹³ ZACH, Aleš. *Kniha a český exil 1949-1990: Bibliografický slovník nakladatelství, vydavatelství a edic.*

¹⁴ Ministerstvo vnitra ČR. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu>.

Podle *Slovníku polského jazyka* diaspora znamená rozptýlení nějaké etnické nebo náboženské skupiny po světě.¹⁵

Akademický slovník cizích slov podobně udává, že diaspora je náboženské nebo etnické společenství žijící (rozptýleně) v rámci jiného společenství.¹⁶

Podle *Velkého sociologického slovníku* je diaspora termín označující v helénistické a římské době židovské vystěhovalce z Palestiny a jejich potomky, kteří žili ve větším či menším počtu v městech a osadách především ve východním Středomoří. Začátek diaspory je v roce 721 př. Kr. po dobytí Samarie a v roce 586 př. Kr. po pádu Jeruzaléma. Od roku 135 se již o diaspoře nemluví, protože všichni Židé byli již rozptýleni a vstup do Jeruzaléma jim byl zakázán. Od vytvoření státu Izrael (15. 5. 1948) se opět začal používat termín diaspora k označení asi 12 milionů Židů žijících mimo izraelský stát. V širším slova smyslu se tento pojem užívá i pro jiné národy.¹⁷

1.9 POLSKÁ DIASPORA

Je pojem specifický, neboť zahrnuje všechny Poláky, osoby polského původu, kteří žijí za hranicemi Polska. Tento termín používají častěji vědecké studie, nežli samotní členové polské diaspory. Ti používají slovo Polonia, což je v Polsku všeobecně známý název pro celou polskou diasporu. Podle spolehlivých odhadů za hranicemi Polska žije okolo 15 až 20 milionů lidí polského původu, přičemž současná polská populace žijící přímo v Polsku tvoří necelých 38 milionů lidí. Tudíž dohromady je na světě přibližně 60 milionů Poláků. Důvody tohoto masivního přesídlení několika generací Poláků se liší. Zahrnují přesouvání polských hranic, nucené přesídlení a politickou nebo ekonomickou emigraci. Velká část polských občanů, která na začátku 20. století emigrovala převážně do Spojených států amerických, byli polští Židé. Dnes tvoří s jejich rodinami významnou součást židovské diaspory. Do roku 1939 bylo Polsko domovem pro největší židovskou populaci na světě. Ale více než 3 miliony polských Židů bylo za druhé světové války zabito nacistickým Německem. Během posledních dvou desetiletí, kdy se Polská republika těší ze znovuzískání svobody a suverenity, polské ministerstvo zahraničních věcí, senát a mnoho dalších institucí vynaložily velké úsilí na pomoc vysídleným

¹⁵ Slovník polského jazyka PWN. Dostupné z: <https://sjp.pwn.pl/szukaj/diaspora.html>.

¹⁶ PETRÁČKOVÁ, Věra a Jiří KRAUS. *Akademický slovník cizích slov*, s. 162.

¹⁷ PETRUSEK, Miloslav a kolektiv. *Velký sociologický slovník*, s. 207.

polským občanům po celém světě. Tato pomoc zahrnuje různé formy a aktivity od finanční pomoci po aktivní podporu práv polských národnostních menšin v zahraničí.¹⁸

1.10 POLONIA

Znamená latinsky, ale i ve více jazycích slovo Polsko. V rozsáhlejší slova smyslu Polonia označuje ty, kteří mají polské kořeny, jsou svázáni s polskou kulturou a celkově se cítí být Poláky i přesto, že se nenarodili v Polsku. Termín Polonia obecně používáme, když mluvíme o polských komunitách v zahraničí, nejčastěji v takových státech jako je USA, Kanada, Francie či Brazílie, kde dominují ti, jejichž prarodiče nebo praprarodiče odjeli z Polska před několika desítkami let.¹⁹

1.11 NIZOZEMSKO, HOLANDSKO ČI NIZOZEMÍ?

Protože země, kterou se v mé bakalářské práci zabývám, má více vžitých názvů a mnoho lidí neví nebo si není jistých, jaký název správně používat, ráda bych zde vysvětlila, jak to vlastně je. Jestli jsou to synonyma nebo je mezi nimi nějaký rozdíl.

Oficiální název pro stát, o kterém píš, je **Nizozemsko**. Proto také tento název budu dále v mé práci používat. Nizozemsko, nizozemsky Nederland, je složen ze dvou slov: neder = nízká a land = země. Je to z toho důvodu, že celé Nizozemsko je jedna velká nížina s nejvyšším bodem Vaalserberg, který má pouhých 322,5 m. n. m.²⁰

Pod již zmiňovaný stát spadá nejen evropská část, kterou známe jako Nizozemsko, Holandsko či Nizozemí, ale také tři ostrovy nacházející se v Karibiku (Bonaire, Svatý Eustach a Saba), známé jako Karibské Nizozemsko, což jsou zvláštní správní obvody Nizozemska. Společně s dalšími třemi ostrovními karibskými státy Aruba, Curaçao a Svatý Martin tvoří Nizozemské království s jednotnou hlavou státu, kterou je král Vilém-Alexandr.²¹

Samotné **Holandsko** je pouze středozápadní část Nizozemska. Jmenují se tak dvě z dvanácti nizozemských provincií – Severní a Jižní Holandsko. Proto používat pojem Holandsko pro celou zemi je nesprávné, ale i přesto velice rozšířené. I samotní Nizozemci často používají slovo Holland místo korektního Nederland.²² Je to něco

¹⁸ Ministerstvo zahraničních věcí Polské republiky. Dostupné z: https://msz.gov.pl/pl/polityka_zagraniczna/polonia/definicje_pojecia/.

¹⁹ Tamtéž.

²⁰ Nizozemsko (Holandsko). Dostupné z: <https://www.mundo.cz/holandsko>.

²¹ Holandsko nebo Nizozemsko? Dostupné z: <https://www.holandsko.cz/prakticke-informace/holandsko-nebo-nizozemsko.html>.

²² Tamtéž.

podobného, jako když většina lidí používá výraz Anglie či Velká Británie pro celé Spojené království Velké Británie a Severního Irska, slovo Amerika pouze pro Spojené státy americké nebo někteří řeknou slovo Čechy, ale myslí tím celou Českou republiku.

Dále se můžeme setkat s třetím pojmem **Nizozemí**. Nizozemí je název pro historický region, který se v minulosti rozkládal v okolí ústí řek Rýn, Šelda a Máza na území dnešního Beneluxu (Belgie, Nizozemsko, Lucembursko). Tudíž používat slovo Nizozemí je zastaralé, neboť označuje tehdejší Nizozemsko.²³

1.12 NIZOZEMSKO V POLŠTINĚ

V Polsku je oficiálním názvem pro Nizozemsko „Królestwo Niderlandów”, tedy Nizozemské království, ale běžně se používá neformální název „Holandia“, z kterého také vycházejí všechny odvozené tvary („holanderski“, „Holander“). Pojem Niederlandy je v současném polském jazyce používán pouze pro historickou oblast nacházející se v nynějším Nizozemsku za dob Habsburků. Skoro žádný z Poláků už dnes slovo Niederlandy nepoužije, pokud mluví o Nizozemsku. Proto v anketě, kterou jsem psala v polštině, používám výraz „Holandia“.²⁴

²³ Holandsko nebo Nizozemsko? Dostupné z: <https://www.holandsko.cz/prakticke-informace/holandsko-nebo-nizozemsko.html>.

²⁴ Slovník polského jazyka PWN. Dostupné z: <https://sjp.pwn.pl/poradnia/haslo/;1831>.

2 STRUČNÝ HISTORICKÝ PŘEHLED POLSKÉ EMIGRACE

2.1 VELKÁ EMIGRACE (WIELKA EMIGRACJA)

Exil si Poláci hledali sice už po prohrané polsko-ruské válce (1792), Kościuszkově povstání (1794) či po Napoleonských válkách (1803 – 1815), ale první větší vlnou polské emigrace byla tzv. Velká Emigrace, která začala po tzv. Listopadovém povstání, což bylo polské národní povstání proti Ruskému impériu, které probíhalo od 29. listopadu 1830 do 21. října 1831. Povstání skončilo porážkou polských povstalců a ještě větším utužením ruské nadvlády nad polským územím. Autonomie Polského království, známé jako Ruské Polsko (1815 – 1864), jehož králem byl ruský car, byla podstatně omezena. Sněm byl zrušen stejně jako samostatná polská armáda (polští vojáci museli nastoupit do ruské armády), mezi oběma zeměmi byla zavedena celní bariéra, což mělo velmi škodlivý dopad pro polské hospodářství a následovala značná rusifikace. Polští obyvatelé byli značně utlačováni bez jakýchkoliv práv a osobní svobody, odpůrci byli dokonce deportováni do vyhnanství na Sibiř nebo na Kavkaz.²⁵

Kolem 8 až 9 tisíců osob nejprve emigrovalo do Pruska a Rakouska, odkud poté velká část mířila na západ. Nejvíce emigrantů (přes 5 tisíc) se usadilo ve Francii, o něco méně z nich ve Velké Británii, Belgii, Švýcarsku, Skandinávii či v Americe. Mezi emigranty byla hlavně polská šlechta, členové tzv. Národní vlády, vojáci, politici, intelektuálové, umělci a spisovatelé, mezi kterými byli na příklad Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Józef Bem, Zygmunt Krasiński nebo Fryderyk Chopin.²⁶

Poláci zakládali v exilu politické skupiny, které vyvíjely intenzivní aktivity zaměřené na revoluční změny ve své rodné vlasti. Nejvýznamnější byly Hotel Lambert, Polská demokratická společnost (Towarzystwo Demokratyczne Polskie) nebo Polský národní výbor (Komitet Narodowy Polski) ve Francii či Polský lid (Lud Polski/ Gromady ludu Polskiego) ve Velké Británii. Vznikaly také četné polské instituce a organizace jako například Historicko-literární sdružení (Towarzystwo Historyczno-Literackie), Polská knihovna v Paříži, Polská národní škola v Paříži, zvaná batignollská, Instituce cti i chleba (Instytucję Czci i Chleba) a jiné.²⁷

²⁵ ZRADA, Jerzy. *Wielka Emigracja po Powstaniu Listopadowym: Dzieje Narodu i Państwa Polskiego*,

²⁶ Tamtéž.

²⁷ KALEMBKA, Sławomir. *Polskie wychodźstwa popowstaniowe i inne emigracje polityczne w Europie w XIX wieku w: Polska XIX wieku, państwo-społeczeństwo-kultura*, s. 17-18.

Poláci opouštěli svůj kraj také po neúspěšných pokusech o revoluci v letech 1846 (Krakovská revoluce) a 1848 (Jaro národů neboli Rok revoluce), ale dále hlavně po tzv. Lednovém povstání, což bylo další neúspěšné polské národní povstání proti Ruskému impériu, které trvalo od 22. ledna 1863 do října 1864. Bylo to největší polské národní povstání, po jeho potlačení z tehdejšího Polska uteklo okolo 10 tisíců povstalců. Mělo mimo jiné i podporu mezinárodního veřejného mínění. Přesto emigrace po lednovém povstání je zvaná také jako Malá emigrace. A to ne proto, že by z Polské země uteklo méně lidí než po Listopadovém povstání, ale protože neměla tak velký vliv na stát a polský národ jako Velká emigrace, není pojímána jako tak významná.²⁸

Po politické emigraci, která následovala po těchto povstáních, následovala éra ekonomické emigrace.

2.2 EKONOMICKÁ EMIGRACE

Od konce 19. století se začínala objevovat ekonomická emigrace, která trvala až do začátku druhé světové války. Příčinou bylo hlavně hospodářské, politické a národní utlačování, velký přirozený přírůstek porodnosti a s tím svázaná přelidněnost. Lidé byli velice chudí, neměli dostatek peněz a jídla na obživu, byl nedostatek práce. Proto jezdili do zahraničí tzv. za chlebem. Poláci emigrovali hlavně do Severní a Jižní Ameriky, kde hledali bezpečné místo k osídlení s pracovními příležitostmi. Nejvíce se jezdilo do Spojených států amerických, Brazílie, Argentiny a Kanady. Poláci tam (zejména v USA, kde byla nejpočetnější skupina Poláků z předešlé politické emigrace) vytvářeli polské školy a organizace, které měly mimo jiné za cíl pomoci svým krajanům doma ve vlasti získat nezávislost. Největší uprchlické organizace byly Polské římsko-katolické sdružení v Americe (Zjednoczenie Polskie Rzysmo-Katolickie w Ameryce), Národní polský svaz (Związek Narodowy Polski), Svaz polských sokolů v Americe (Związek Sokolów Polskich w Ameryce) a Svaz Polek v Americe (Związek Polek w Ameryce).²⁹

Pod rakouským zábořem vzniklo v roce 1909 v Krakově Sdružení polských emigrantů (Polskie Towarzystwo Emigracyjne), které pomáhalo a staralo o polské emigranty až do roku 1939. Sdružení zakládalo agentury zprostředkovávající práci v zahraničí, prodávalo jízdenky na lodě do zámořských států, slovníky a průvodce po daných zemích, informovalo o podmínkách cesty a situaci v cílových státech

²⁸ KALEMBKA, Sławomir. *Polskie wychodźstwa popowstaniowe i inne emigracje polityczne w Europie w XIX wieku w: Polska XIX wieku, państwo-społeczeństwo-kultura*, s. 20-21.

²⁹ KOŁODZIEJ, Bernard. *Emigracja polska po powstaniach XIX wieku*, s. 320-321.

emigrace a poskytovali emigrantům bezplatnou právní pomoc. Kromě zámořské emigrace, které měly hlavně osídlující charakter, jezdili Poláci do Evropy za výdělkem na sezónní práce. Nejpopulárnější evropský stát bylo Německo, kde prováděli rolnické práce a Francie, kde jezdili horníci.³⁰

2.3 VÁLEČNÁ A POVÁLEČNÁ EMIGRACE

Další velká vlna emigrace nastoupila se začátkem druhé světové války, která byla v Evropě zahájena 1. září 1939 útokem nacistického Německa na polský poloostrov Westerplatte u Gdaňska. Později se k tomuto útoku připojil Sovětský svaz, který společně s Německem Polsko v jediném měsíci zlikvidovali a rozdělili si jeho území. Po prohrané Záříjové kampani neboli též Invazi do Polska, část polského vojska se i s důstojnickým armádním sborem a polskou vládou evakovala přes Rumunsko do Francie, odkud poté po kapitulaci Francie v roce 1940 část uprchlíků, hlavně vojáci i polská exilová vláda, byla evakuována do Velké Británie a část vojáků do dalších zemí, kde se formovaly polské armádní jednotky. Ve Velké Británii byla největší skupina válečných polských emigrantů. Také tam vznikaly polské vzdělávací instituce, nemocnice, polský tisk, obchody či různorodá polská sdružení.³¹

Během druhé světové války emigrovalo do zahraničí z různých důvodů až 5 miliónů Poláků. Díky politice hitlerovského Německa a Stalinova Ruska docházelo k nuceným migracím. Civilisté byli vysídlení ze zničeného Polska, vyvázeni do Německa dělat nucené práce, deportováni do Sovětského svazu, byli evakuováni nebo prostě utíkali na bezpečnější místa po celém světě. Polští vojáci bojovali v zahraničních zemích proti okupantům nebo byli vězněni mimo území Polska jako váleční zajatci. Po skončení druhé světové války v roce 1945 se někteří tito nucení polští emigranti, mezi kterými byli také vězni koncentračních táborů, vrátili zpět do Polska, ale mnoho z nich zůstávalo v zahraničí z důvodu nesouhlasu s nadcházejícím komunistickým režimem. Nejpočetnější polské skupiny zůstaly ve Velké Británii a USA. Menší skupiny dále v Austrálii, Izraeli, Kanadě, Francii, Brazílii, Argentině nebo na Novém Zélandu.³²

Je třeba se zmínit také o emigraci polských Židů, kteří ještě v době před druhou světovou válkou tvořili 10 % polské populace. Byla to největší komunita Židů v Evropě čítající přes 3 milióny osob. Židé začínali z Polska emigrovat už v 19. století, kdy utíkali

³⁰ KOŁODZIEJ, Bernard. *Emigracja polska po powstaniach XIX wieku*, s. 322.

³¹ Emigracje polityczne z ziem polskich. Dostupné z: <https://sztetl.org.pl/pl/slownik/emigracje-polityczne-z-ziem-polskich>.

³² Tamtéž.

z ruského záboru díky protižidovským dekretům zvaným „májové zákony“. Stěhovali se hlavně do Ameriky, konkrétně do Spojených států amerických, a Palestiny. Vyjížděli také z rakouského záboru, ale tentokrát hlavně z ekonomických důvodů. Emigrace tolik neoblíbeného a utlačovaného semického národa stoupla z území Polska v letech 1929 až 1933 kvůli celosvětové hospodářské krizi i kvůli narůstajícího antisemitismu.³³

Po skončení druhé světové války byla emigrace díky komunistickému režimu značně omezena, protože politika v Sovětském svazu zakazovala kontakt občanů států socialistického bloku se státy západními, ve kterých vládla demokracie. V té době většina emigrací polských občanů byla nelegálním útekem. Také Židé, kteří přežili holokaust, dále nelegálně utíkali ze Sovětského svazu a Polska. Jejich vycestování organizovala sionistická organizace pod krycím jménem „Bricha“, což hebrejsky znamená útek. Uprchlíci ze začátku přebývali v táborech pro utečence, odkud poté odcházeli do Palestiny, USA nebo jiných zemí. Zároveň existovala možnost legální emigrace, kterou organizovala emigrační oddělení Ústředního výboru Židů v Polsku, HIAS (zkratka z anglického *Hebrew Immigrant Aid Society*, Hebrejská asociace pro pomoc Imigrantům) a Pal-Amt (Imigrační oddělení židovského zastupitelství pro Palestinu). Od vyhlášení nezávislosti státu Izrael v roce 1948 byla legální emigrace značně omezena komunistickými orgány až do konce roku 1949, kdy bylo povoleno, aby židé polské národnosti odešli. Vydávaly se speciální cestovní doklady, které jim umožnily překročit hranici pouze jednou, bez možnosti návratu. Ti, kteří takto odešli, automaticky ztratili své polské občanství. Poslední vlna židovské polské emigrace nastala v roce 1968, v době, kdy polský komunistický režim zahájil antisemitskou kampaň nevídaného rozsahu. V důsledku pronásledování a utlačování židovského obyvatelstva, propouštění z práce a celkové šikany Polsko opustila největší část Židů (15-30 tisíc).³⁴

Od sedmdesátých let dvacátého století se počet nelegálních útěků stále více zvyšoval. Důvodem byly téměř nulové vyhlídky na zlepšení hospodářské situace v zemi a rostoucí ekonomický nepoměr mezi kapitalistickými a komunistickými státy. K ekonomické emigraci se v osmdesátých letech přidala tzv. solidární emigrace, která dostala název podle nezávislého odborového svazu „Solidarita“, který se tvrdě postavil komunistické nadvládě. Reakcí komunistů na aktivity masově podporovaného společenského hnutí Solidarita bylo zavedení stanného práva, což vedlo k ještě většímu

³³ ZALEWSKA, Gabriela. *Emigracja Żydów z Polski*. Dostupné z: <https://sztetl.org.pl/pl/slownik/emigracja-zydow-z-polski>.

³⁴ Tamtéž.

sílení nenávisti k vládnoucímu režimu. Kvůli válečnému stavu emigrovalo z Polska přes milión polských občanů, kteří jeli kam jinam než na západ, a to hlavně do Německa, Francie, Rakouska, Švédska, Spojených států amerických a Kanady, ale také do Nizozemska.³⁵

2.4 EMIGRACE PO ROCE 1989

V Polsku se komunismus začal hroutit jako v první ze zemí východního bloku. Už od roku 1988 tam začala revoluce a velké demonstrace, které vyvrcholily jednáním u Kulatého stolu, což byla první diskuze komunistů s opozicí, kterou reprezentoval odborový svaz Solidarity. Právě tato jednání vedla k postupné změně režimu. Byly zavedeny polo-svobodné volby, které vyhrála právě Solidarity. Toto vítězství se považuje za počátek polské třetí republiky. Po pádu komunismu v Evropě v roce 1989 se migrace mnohonásobně zvýšila. Lidé měli najednou nové možnosti, konečně mohli svobodně jezdit do zemí západního bloku, které byly pro ně dříve nedostupné. Polští občané už nemuseli díky politickému režimu ze svého rodného kraje utíkat, proto v té době nastoupila éra výdělkové emigrace, která se naplno rozběhla po vstupu Polské republiky do Evropské unie v roce 2004. Také počet cestovatelů se markantně zvýšil, protože všechny samozřejmě lákalo vidět, jak to v dříve zakázaných zemích vypadá, jak se tam žije. Se vstupem do Evropské unie občané Polské republiky získali okamžitý volný vstup na pracovní trh Velké Británie, Irsku a Švédska. Od roku 2006 mohou volně pracovat i začít podnikat také v Řecku, Portugalsku, Španělsku a Finsku. V Nizozemsku od roku 2007, od roku 2008 ve Francii, 2009 Dánsku a Belgii a v Německu a Rakousku až od roku 2011.³⁶

³⁵ Emigracje polityczne z ziem polskich. Dostupné z: <https://sztetl.org.pl/pl/sloownik/emigracje-polityczne-z-ziem-polskich>.

³⁶ OLBRYCHT, Paweł. *Migracje zarobkowe polaków - przeszłość i teraźniejszość*, 29.

3 ROZDÍL MEZI EMIGRACÍ POLÁKŮ DO ROKU 1989 A PO ROCE 1989

Od minulosti až do doby nezávislosti ve 20. století, po celou dobu, kdy Polsko nebylo na mapě světa, hlavním cílem polské emigrace bylo znovu získat nezávislost. Emigrace fungovala především k zorganizování se a k vyvolávání povstání, díky kterému by Poláci znovu získali svou zemi. Tento cíl byl společný pro všechny Poláky a politické skupiny působící mezi emigranty, bez ohledu na to, jak silné existovaly mezi nimi konflikty.³⁷

Emigrace Poláků se podstatně hodně lišila od emigrací jiných národů. Žádná z ostatních emigrací neexistovala v takovém počtu tak dlouho a nepřetržitě jako polská emigrace. Žádná neměla tak bohatý vnitřní život, zahrnující zakládání spolků a sdružení od krajní socialisticko-utopické levice po umírněnější konzervativce, sdružení, která mívala až přes tisíc členů. Žádná z nich neprováděla tak rozsáhlé aktivity mezi cizími národy, neměla mezi sebou tolik význačných jedinců (zejména literárních umělců) a neměla tak hojné kulturní, vzdělávací a propagandistické bohatství. Například během 30 let (od roku 1832 do roku 1862) se v exilu vyskytovalo okolo 120 polských časopisů a periodik pro uprchlíky.³⁸

Polská emigrace byla tak početná a dlouhotrvající možná také díky tomu, že se během 19. století Polsko setkalo s mnoha nezdary. Přítomnost polských občanů a jejich nově vytvářených institucí na západě, zastupující početné funkce neexistujícího státu, vypovídala o vytrvalé snaze Poláků získat nezávislost.

V den, kdy skončila první světová válka, Polsko po 123 letech konečně získalo nezávislost a necelé 2 miliony Poláků reemigrovalo, čili vrátilo se zpět do své rodné země. Přesto se ale odhaduje, že po roce 1918 žilo v zahraničí okolo 4 milionů Poláků. Téměř polovina z nich emigrovala do Spojených států amerických (1 900 000), poté Brazílii (100 000), Argentiny (68 900) či Kanady (33 000). Do států v Evropě se přestěhovalo okolo 800 000 polských občanů. Do Polska už se nevraceli, protože v jiném státě si už našli zázemí a založili rodiny nebo jim vyhovovaly podmínky daného státu, lepší životní úroveň.³⁹

³⁷ KALEMBKA, Sławomir. *Polskie wychodźstwa popowstaniowe i inne emigracje polityczne w Europie w XIX wieku w: Polska XIX wieku, państwo-społeczeństwo-kultura*, s. 40.

³⁸ Tamtéž.

³⁹ GOSK, Aleksander. *Muzeum emigracji w Gdyni*. Brožura.

V meziválečném období trvale emigroval do zahraničí další milion lidí s polskou národností. 800 tisíc emigrovalo do zámořských států, z nichž okolo 170 tisíc se vrátilo zpátky do Polska a do evropských států emigrovalo kolem 1 500 000 Poláků, ale milion se vrátil zpět. Tentokrát převládala kontinentální emigrace nad zámořskou. Nejvyhledávanějšími státy bylo Německo, Francie, Belgie nebo Litva. Cílem polské emigrace už nebylo získat nezávislost, ale usídlit se v jiných zemích, které tolik neutrpěly válkou a vydělat si na živobytí v období chudoby.⁴⁰ Nejvíce Poláků se vracelo do své rodné vlasti v období Velké hospodářské krize (1929 – 1933), protože z důvodu nedostatku práce zaměstnavatelé ve všech zemích nejprve propouštěli cizince a také se zpříšňovaly imigrační zákony. Polští obyvatelé poté bez práce neměli důvod v zahraničí zůstat a vraceli se domů, kde je ovšem také čekala velká bída, neboť Polsko bylo hned po Německu krizí zasaženo nejvíce ze všech evropských států.⁴¹

Během druhé světové války se dá hovořit pouze o emigraci nedobrovolné a nucené. Kdy nacisté masově deportovali obyvatelstvo do koncentračních táborů, na sever do vyhnanství na Sibiř a Kazachstán nebo do Třetí říše, kde museli provádět nucené práce. V důsledku germanizace bylo z Polska vyvezeno také mnoho dětí na převýchovu. Rovněž nespočet vojáků muselo opustit svou rodnou zemi, když s polskými vojsky bojovali na všech evropských frontách. Odhaduje se, že v druhé světové válce mohlo válčit až dva milióny polských vojáků, mezi kterými byli i civilisté, neboť Polsko bylo jedinou zemí Evropy, která hrdě bojovala od začátku až do konce. Mezi polskými občany bylo také pár uprchlíků, kterým se podařilo utéct do USA, Kanady, Austrálie nebo Argentiny a také do Indie, Mexika či na Blízký východ.⁴²

Centrem poválečné emigrace byla ale Velká Británie, kde se v exilu nacházela polská vláda. Po druhé světové válce bylo v Polsku okolo desíti milionů obyvatel méně. Ve válce zemřelo údajně více než šest milionů Poláků, mezi kterými byla také ohromná část Židů. Zbytek přeživších, cca čtyři miliony lidí, se ze zahraničí z důvodu nepříznivého politického režimu domů spíše nevracel. Zůstal především ve státech, jako je Německá demokratická republika, Francie, Belgie nebo Nizozemsko. V šedesátých, sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století Poláci emigrovali hlavně z důvodu politické perzekuce za vlády komunismu. Jako útočiště si vybírali samozřejmě západní

⁴⁰ GOSK, Aleksander. *Muzeum emigracji w Gdyni*. Brožura.

⁴¹ KOWALIK, Filip. *Polska bieda lat 30., czyli Wielki kryzys pamięci*. Dostupné z: <https://www.forbes.pl/gospodarka/wielki-kryzys-w-polsce-jak-wygladala-polska-gospodarka-w-latach-30-xx-wieku/rlv0fs5>.

⁴² OLBRYCHT, Paweł. *Migracje zarobkowe polaków - przeszłość i terażniejszość*, s. 25-26.

státy, mezi kterými bylo také Nizozemsko. Vzhledem k tomu, že bylo velice obtížné dostat se za hranice tehdejší Polské lidové republiky, emigrantů nebylo mnoho. Když ovšem nepočítám emigraci Židů do Izraele nebo etnických Němců, kteří byli z území Polska nuceně vystěhováni. Počet emigrantů se začal znovu zvyšovat s příchodem revoluce, kdy v roce 1988 migrovalo více než 2 milióny polských obyvatel, mezi kterými byli zpravidla zámožní a vysoce vzdělaní obyvatelé, specialisté, kteří hledali své uplatnění v jiných, hospodářsky vyspělejších zemích.⁴³

Do roku 1989 byly tedy důvody emigrace jasné – politika, chudoba, mocenský útlak, vyhnanství. Po pádu komunismu tohle všechno pominulo. Něco víc, něco méně, ale přeci jen podstatně. Vše se výrazně změnilo, pro mnohé k lepšímu. Politika přešla na demokracii, otevřely se hranice státu. Polští občané už neměli důvod opouštět svou zemi z tak závažných problémů jako v minulosti. Přesto ale jejich emigrace z Polska neustává. I dnes se Poláci drží na nejvyšší příčce v počtu emigrantů na světě. Proto se na příkladu polské diaspory v Nizozemsku snažím vypátrat, jaké jsou jejich dnešní důvody.

S liberalizací zákona o přechodu hranic chtěli najednou téměř všichni někam vycestovat. V roce 1989 odjelo z Polska až 19 milionů obyvatel. Jednalo se ale spíše o výjezdy krátkodobé a sezónové za výdělkem nebo z důvodu cestování. Na stálo v té době údajně emigrovalo pouze 1,3 milionů Poláků a to hlavně do Německa, Spojených států amerických, Velké Británie, Španělska, Itálie nebo Rakouska. Do těchto zemí Poláci jezdili už před vstupem Polska do Evropské unie, kde pracovali většinou nelegálně. Jejich hlavním cílem bylo si přivydělat a poté se vrátit domů a zlepšit si tak životní úroveň, neboť politické změny po revoluci měly výrazný vliv na trh práce a celkovou ekonomiku. Díky mnoha faktorům jako značný přebytek importu nad exportem, nedostatku motivace k investování, nízké kvalifikace pracovníků a celkového zpomalení hospodářského tempa míra nezaměstnanosti činila až 16,4% (1993).⁴⁴

Po roce 2004, kdy Polská republika vstoupila do Evropské unie, došlo k největší emigraci v dějinách Polska i celé Evropy po druhé světové válce. V prvních třech letech po vstupu do EU z Polska dlouhodobě emigrovalo přes 2 a půl milionů osob. Už si nevybírali Spojené státy americké a další zámožské státy, ale soustředili se na Evropu a hlavně tedy země, které patří do EU. Díky Evropské Unii mají všichni členové možnost

⁴³ OLBRYCHT, Paweł. *Migracje zarobkowe polaków - przeszłość i terażniejszość*, s. 27.

⁴⁴ Tamtéž, s. 27-28.

volně se pohybovat, bydlet a pracovat na území členských států. Volný pracovní trh si ale spousta zemí pro nové členy ještě na pár let uzavřela. V těchto zemích samozřejmě mohli také pracovat, ale bylo to o něco složitější, protože tam museli žádat o pracovní povolení. Proto se v té době stali velice populární země, které měly svůj pracovní trh otevřený okamžitě. Mezi tyto státy patří Velká Británie, Irsko a Švédsko. Přesto první příčky mezi státy, kam Poláci nejvíce emigrovali, obsadily Velká Británie, Německo a Irsko s Nizozemskem v těsném závěsu.⁴⁵ Dnes tyto státy stále vedou jako nejčastější destinace polských migrantů na světě. Jedinou výjimkou je, že od roku 2015 Nizozemsko předběhlo Irsko a stalo se tak třetí top destinací.⁴⁶ Ze všech možných výzkumů je zřejmé, že si Poláci vybírají zrovna tyto země hlavně z důvodu vysokého výdělku. Do Nizozemska se ale lidé stěhují, mimo jiné, také proto, že je považována za liberální a vysoce tolerantní zemi, ať už vůči náboženství, imigrantům, drogám či sexuální orientaci. Další důvody, proč si Poláci vybírají Nizozemsko nebo proč se rozhodnou vůbec z Polska odjet, se dozvíme z mého vlastního výzkumu v poslední kapitole.

⁴⁵ OLBRYCHT, Paweł. *Migracje zarobkowe polaków - przeszłość i teraźniejszość*, s. 28-30.

⁴⁶ Główny Urząd Statystyczny. Dostupné z: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/migracje-zagraniczne-ludnosc/informacja-o-rozmiarach-i-kierunkach-czasowej-emigracji-z-polski-w-latach-2004-2017,2,11.html>.

4 EMIGRACE DO CÍLOVÉ ZEMĚ - NIZOZEMSKO

V dobách, kdy Poláci obecně začínali emigrovat, emigrovali už také i do Nizozemska. Po lednovém povstání tam odjžděli z důvodu politické situace v polských zemích a následně na konci 19. století díky špatnému ekonomickému stavu. Do Nizozemska v té době emigrovali hlavně dělníci a řemeslníci, mezi kterými byl také Adolf Wilhelm Krasnapolsky (Krasnapolski), vyučený krejčí, který v Amsterdamu na hlavním náměstí Dam založil v roce 1866 kavárnu s názvem „Nová polská kavárna“. Tu později přebudoval na luxusní pětihvězdičkový hotel „NH Grand Hotel Krasnapolsky“, který tam stojí dodnes. Se svými 468 pokoji, 36 apartmány, šesti o něco luxusnějšími apartmány, jedním vyhlídkovým apartmánem a třemi restauracemi se jedná o největší hotel v celém Nizozemsku. Tento moderní hotel měl jako první hotel v Amsterdamu teplou vodu a telefon v každém pokoji. A aby tam Krasnapolsky mohl mít elektřinu, vybudoval vlastní elektrárnu Nederlandsche Electriciteits Maatschappij, která však neměla dlouhého trvání. Nicméně tento Polák narozený v Německu je významnou osobou v nizozemském průmyslu.⁴⁷

Jiným významným Polákem s židovskými kořeny byl Abraham Icek Tuschinski (Tuszyński), který se proslavil v nizozemském filmovém průmyslu. Na cestě při emigraci do Spojených států amerických se zastavil v Rotterdamu, kde už nakonec zůstal. Později tam v roce 1911 založil své první kino Thalia a posléze otevřel další tři kina s názvy Cinema Royal, Scala a Olympia. Jeho kina byla velice slavná a oblíbená, protože do svých kin přidal mnoho inovací. Například vstupenky do kina už neprodávali pouze muži, ale také ženy. Jak je známo, tehdy byly filmy němé, proto zaplatil orchestr, který divákům k filmu hrál. Největší novinkou byl najatý vypravěč, který film navíc komentoval. Jeho nejznámějším a dodnes funkčním kinem je ale nadčasové kino zvané Tuschinski Theater vybudované v roce 1921 v Amsterdamu. Dnes má již název Pathé Tuschinski, ale jeho bohatě zdobený interiér, stejně jako jeho fasáda ve stylu Art Deco, je pořád stejný. V té době se jednalo o největší kino v celém Nizozemsku. Kromě hlavního sálu, kde se vejde až 1 290 diváků, kino zahrnuje ještě několik menších sálů. Dnes je považováno za nejkrásnější kino Nizozemska a podle některých dokonce i nejkrásnější kino světa.⁴⁸

⁴⁷ Hotel Krasnapolsky. Dostupné z: <https://www.amsterdam.info/hotel-krasnapolsky/>.

⁴⁸ WRÓBLEWICZ, Michał. *Theater Tuschinski – Marzenie polskiego emigranta*.

Na počátku 20. století, stále v rámci výdělkové emigrace, do Nizozemska odcházeli také horníci. Ti byli zaměstnáváni v dolech na území Limburgu, což je jedna z dvanácti nizozemských provincií nacházející se v jihovýchodním Nizozemsku. Oblast Limburg se stala prvním centrem polské diaspory v Nizozemsku. Zakládali se tam první polské organizace a také nedělní katolické školy. Možná také proto, že nizozemská vláda tam pro přistěhovalce vytvořila velmi příznivé pracovní podmínky, odpovídající plat a přiměřené sociální zabezpečení pro ty, kteří přicházeli se svými rodinami. Navíc po pěti letech pobytu a práce v dolech byla možnost získat nizozemské občanství.⁴⁹ Dnes je Nizozemsko stále velice otevřené pro cizince, ale práva jsou o něco striktnější. Nizozemské občanství není tak jednoduché získat, ale stále ho lze obdržet několika způsoby. Jestli se žádající zrovna nenarodil v Nizozemsku nebo není některý z jeho rodičů Nizozemec, je možné získat nizozemské občanství sňatkem s Nizozemcem/ Nizozemkou a žít v Nizozemsku minimálně 15 let nebo mít více než 65 let a žít v Nizozemsku minimálně 15 let. Nizozemské občanství lze také dostat, pokud už žádajícímu bylo více než 18 let a žije v Nizozemsku od doby, kdy mu byly maximálně 4 roky.⁵⁰

Během první světové války se emigrace do limburských dolů o něco zvýšila, protože muži se takto chtěli vyhnout vojenské službě v německé armádě. Nizozemsko bylo v první světové válce nezávislé a neutrální, proto se tam uchýlovali obyvatelé i z jiných okolních států. Polská společnost v jižním Limburgu, kde se nacházelo nejvíce dolů, čítala přes 2 tisíce osob. Po skončení první světové války se ale počet emigrantů asi o polovinu snížil, protože Poláci se vraceli domů, do již nezávislého Polska. Zůstávali pouze ti, od kterých děti chodily už do nizozemských škol nebo kteří si tam našli partnera Nizozemce. Během let si ale Nizozemci vytvořili obraz Poláků jako spolehlivých a pracovitých lidí. Proto, když za nějakou dobu potřebovali větší množství horníků, obrátili se na Polsko, odkud přijelo přes 3 tisíce horníků i s rodinami. Poláci se také vraceli do Nizozemska kvůli nedostatku práce a špatné hospodářské situace v Polsku. V roce 1930 zde pracovalo přes 6 tisíc Poláků. O rok později ale začala světová hospodářská krize, kvůli které necelá polovina z nich ztratila práci, protože Nizozemci propouštěli z práce nejprve cizince. Část polských horníků byla donucena i s rodinami

⁴⁹ LESKA-ŚLEZAK, Joanna. *Współczesne organizacje polonijne i ich rola w życiu Polonii w Holandii*, s. 73.

⁵⁰ Nizozemské občanství. Dostupné z: <https://cs.intercompanysolutions.com/nizozemsko-ob%C4%8Danstv%C3%AD/>.

opustit Nizozemsko, druhá část se stěhovala na severovýchod Nizozemska do Amsterdamu, Rotterdamu a Haagu, kde začali pracovat jako rybáři či truhláři. V té době také vyemigrovalo z Polska okolo 200 židovských rodin, které se zabývaly hlavně obchodem ve větších městech. Organizačního života Poláků se ale nijak neúčastnily, ani nezakládaly polská sdružení či společenství.⁵¹

Vypuknutí druhé světové války a následná okupace Nizozemska nacistickým Německem výrazně ovlivnily situaci nizozemské Polonie. Žití polských občanů, stejně jako nizozemských, bylo omezené na minimum. Polští vojáci válčili spolu s Nizozemci o osvobození Nizozemska. První obrněná divize generála Stanisława Maczka a První samostatná paradesantní brigáda generála Sosabowského pomohly nejvíce Nizozemsku v boji proti Třetí říši. První obrněná divize osvobodila město Breda a spolu s britskými vojáky pomáhala osvobodit města jako Axel, Hulst či Moerdijk. První samostatná paradesantní brigáda osvobodila město Driel a válčila v operaci tzv. Market Garden o osvobození Arnhemu. V osvobozených městech můžete najít pomníky ctící polské vojáky, neboť za jejich činy a hrdinství získali vděk lidí a slávu. Největší vliv Poláků je možno vidět ve městě Breda, kde kromě pomníků ukazující vítězství Poláků, můžeme vidět také polskou kapli na náměstí, polský sál v budově radnice nebo ulici pojmenovanou po polských vojácích, kteří po ní vkročili do Bredy, zvanou Poolseweg (polská cesta).⁵²

Po skončení druhé světové války se nizozemská Polonie poměrně hodně zvětšila. Už nebyla tak jednoduší jako před válkou, ale byla více rozmanitá. Kromě pár původních polských emigrantů, kteří přežili válku, ji tvořili Poláci, kterým se podařilo po válce utéct z Polska a hlavně téměř všichni polští vojáci, kteří bojovali za osvobození Nizozemska. Údajně do Nizozemska odešli žít také Poláci, kteří přežili nucené práce v Německu. V roce 1944 byly v Nizozemsku 2 tisíce polských emigrantů. O dva roky později jich už bylo okolo 5 tisíc. V roce 1947 přibyl další tisíc navíc, ale zase několik se jich vrátilo zpátky do Polska. Mnozí postupem času opouštěli Nizozemsko také z důvodu další emigrace více na západ. A to hlavně do Spojených států amerických, Kanady, Austrálie nebo na Nový Zéland. Ale když připočítáme Poláky už narozené v Nizozemsku a ty, kteří získali nizozemské občanství, mohlo jich být v poválečných letech až 7-8 tisíc. Část z nich si našla práci v dolech, jiní v automobilovém a rybářském průmyslu, v dopravě

⁵¹ NADOLNY, Anastazy. *Polonia holenderska*, s.111-112.

⁵² Tamtéž, s. 123-124.

nebo si otevřeli vlastní menší podniky jako obchody, hotely či řemeslné dílny. Mezi polskými emigranty bylo relativně málo lidí s vyšším vzděláním, ale postupně přibývali. Poválečná emigrace je také více rozprášená po Nizozemsku než ta původní. Před válkou se shromažďovala hlavně v oblasti Limburg, poté se největší skupiny Poláků nacházely ve městech Utrecht, Breda, Vlissingen, Amsterdam a Rotterdam. Jednou z charakteristických rysů mezi tehdejšími polskými emigranty byla výrazná převaha mužů. Ti se ženili s nizozemskými ženami a zakládali s nimi rodiny.⁵³ Hodně Nizozemek se díky tomu učilo polsky. Od devadesátých let 20. století je podle nejnovějších průzkumů naopak převaha žen a polsky se učí také Nizozemci, kteří mají polské ženy. A to mohu jenom potvrdit, protože během mého pobytu v Nizozemsku jsem potkala poměrně hodně mužů Nizozemců ať už v práci, v obchodě či na ulici, kteří se semnou snažili konverzovat polsky. Téměř pokaždé, když jsem se zeptala, odkud polštinu znají, mi odpověděli, že jejich žena či přítelkyně je Polka.

Poválečná emigrace podléhá rychleji odnárodnění než předválečná hornická emigrace. Lidé se začínají více a více integrovat do země, ve které žijí. Možná je to dáno tím, že původní polští emigranti umírají a jejich vnoučata jsou většinou ze smíšených rodin, kdy alespoň jeden z rodičů je Nizozemec.⁵⁴ Takových dětí jsem v Nizozemsku také pár poznala.

Po revoluci si emigranti vybírají Nizozemsko hlavně z důvodu, aby si zlepšili životní úroveň nebo získali odbornou kvalifikaci potřebnou pro lepší pracovní pozici. Někteří tam zůstávají, mnozí tam jsou pouze na sezónní práci v zemědělství s úmyslem vrátit se s našetřenými penězi zpět do Polska. Nejvíce se však vlny emigrace do Nizozemska rozběhly v roce 2004, kdy Polská republika vstoupila do Evropské unie, a v roce 2007, kdy Nizozemsko pro Poláky otevřelo volný pracovní trh. Polští občané tak mohou v Nizozemsku volně pracovat bez pracovního povolení nebo si tam mohou zakládat své firmy a živnosti stejně jako Nizozemští občané.⁵⁵ Pokud chtějí tedy v Nizozemsku pracovat, jejich jedinou povinností je vyřídit si na tamním úřadě tzv. „Burgerservicenummer BSN“, což je číslo, které mají dané všichni občané Nizozemska. Bez toho by je nikdo nezaměstnal. Nejdříve si mohou BSN číslo vyřídit na krátkodobý pobyt, to znamená na dobu 4 měsíců. Pokud chtějí zůstat v Nizozemsku déle, měli by se už registrovat na konkrétní bydliště, ve kterém se nacházejí a s tím i začít platit odpady

⁵³ NADOLNY, Anastazy. *Polonia holenderska*, s. 125-127.

⁵⁴ LESKA-ŚLĘZAK, Joanna. *Polacy w Holandii: przeszłość i terażniejszość*.

⁵⁵ LESKA-ŚLĘZAK, Joanna a Jarosław ŚLĘZAK. *Młoda polska emigracja do Holandii*, s. 177.

a daň za vodu, která je v Nizozemsku povinná pro každého registrovaného občana. Nejedná se o vodu, kterou běžně spotřebujeme, ale je to příspěvek na údržbu vody v kanálech, tzv. grachtech, které jsou propleteny po celém Nizozemsku. Tato daň i s odpady vyjde každého občana na cca 150 euro ročně.⁵⁶

Tvrzení o největších vlnách polské emigrace do Nizozemska vychází také z grafu „Migrace polských občanů od roku 1995 do roku 2017“ vydaného Nizozemským statistickým úřadem SCP, který ukazuje, že do roku 2003 přijížděl každým rokem přibližně stejný počet polských občanů – okolo dvou tisíc. Od roku 2004 se ale počet polských imigrantů do Nizozemska začínal rapidně zvyšovat až o trojnásobek a od roku 2007 nárůst polských emigrantů dokonce stoupá o okolo 10 tisíců ročně. Nizozemský statistický úřad graf publikoval v dubnu roku 2018 spolu se zprávou „Budování budoucnosti v Nizozemsku“. Ta navíc zahrnuje nejnovější statistiky Poláků žijících v Nizozemsku. Do Polska se každoročně vrací menší polovina z přibývajících Poláků, tudíž jich v Nizozemsku více přibývá, než se vrací. V roce 2017 bylo v Nizozemsku cca 160 tisíc registrovaných občanů polského původu. Když připočítáme asi 90 tisíc neregistrovaných Poláků, zjistíme, že se v Nizozemsku dnes nachází přes čtvrt milionů Poláků. Z toho necelá jedna čtvrtina už byla narozena v Nizozemsku a mají jednoho nebo oba polské rodiče. V roce 2015 tam bylo přes 30 tisíc registrovaných polských dětí ve věku do 17 let. Dnes jich bude něco přes 50 tisíc. Registrovaných žen je okolo 90 tisíc, mužů o něco méně, okolo 80 tisíc.⁵⁷

Poláci jsou druhou největší imigrační skupinou v Nizozemsku ze zemí Evropy. Největší skupinou jsou Němci, kterých je registrovaných v Nizozemsku přes 360 tisíc. Po Polácích jsou největšími skupinami Evropanů Belgičané se 120 tisíci registrovanými obyvateli a občané Velké Británie s 90 tisíci obyvateli. Mezi nizozemskými imigranty vedou ale národnosti z neevropských států jako Turci s 400 tisíci obyvateli, Marokánci také s téměř 400 tisíci obyvateli, obyvatelé ze Surinamu, kterých je přibližně 350 tisíc a obyvatelé ze souostroví Antily, kterých je v Nizozemsku o něco méně než Poláků.

Největší uskupení Poláků jsou tam, kde najdou práci. Nejčastěji pracují ve sklenících, zahradnictví, chladírnách, v distribučních centrech a různých továrnách. Podle údajů z ledna 2017 nejvíce Poláků bydlí ve městě Den Haag (téměř 11 000), poté

⁵⁶ Water authority tax rates. Gemeente Amsterdam. Dostupné z: <https://www.waternet.nl/en/service-and-contact/water-authority-tax/water-authority-tax-rates/>.

⁵⁷ MÉROVE, Gijssberts, Iris ANDRIESEN, Willem HUIJNK a Han NICOLAAS. *Building a future in the Netherlands*.

Rotterdam (7 500), Tilburg, Amsterdam a Westland (okolo 3 500), Eindhoven a Helmond (cca 2 500), Venlo (1 800), Dordrecht, Schiedam a Breda (cca 1 500), Oss, Haarlemmermeer a Alphen aan de Rijn (okolo 1 300) a Roosendaal (1 200). Do těchto čísel nizozemský statistický úřad nepočítal Poláky už narozené v Nizozemsku. Proto jsou daná čísla reálně o něco vyšší. Snad v každé nizozemské obci žijí nějací Poláci. Dokonce na malém ostrůvku Ameland, který je součástí Západofríských ostrovů, bydlí dva Poláci.⁵⁸ Protože je v Nizozemsku Poláků tolik, samotní Nizozemci jim žití v Nizozemsku velice ulehčují. Na úřadech bývají nejběžnější formuláře vždy v nizozemštině, angličtině a polštině. Také na různých pracovištích, na kterých se nachází velké množství Poláků, jsou nejdůležitější nápisy v polském jazyce a vedoucími jsou většinou Poláci. Proto mnohým Polákům stačí znát pouze jejich rodný jazyk, což ale na druhou stranu není vůbec dobré, protože takto nemají důvod učit se nizozemštinu a zapadnout tak do nizozemské společnosti.⁵⁹

Poláci jsou poměrně mladou skupinou migrantů, největší část tvoří lidé ve věku 25 – 35 let. Tito lidé chtějí v Nizozemsku zůstat a založit rodinu, protože jsou s tamním životem spokojeni. Pouze jedna čtvrtina migrantů má v plánu se vrátit zpět do Polska.⁶⁰ Takto to vyšlo také z mého osobního průzkumu, který rozebírám v poslední kapitole.

⁵⁸ MÉROVE, Gijsberts, Iris ANDRIESEN, Willem HUIJNK a Han NICOLAAS. *Building a future in the Netherlands*.

⁵⁹ Vlastní.

⁶⁰ MÉROVE, Gijsberts, Iris ANDRIESEN, Willem HUIJNK a Han NICOLAAS. *Building a future in the Netherlands*.

5 SOUČASNÉ POLSKÉ ZÁZEMÍ V NIZOZEMSKU

Polonia v Nizozemsku patřila a nadále patří k vysoce organizovaným komunitám v porovnání s ostatními národy, které tam také emigrovaly a emigrují. Od počátku měla své vlastní struktury, školství, organizace a tisk, které budu v této kapitole popisovat a porovnávat, jak tomu bylo kdysi a jak je tomu dnes, jak se rozvíjeli nebo zanikali. Proto je i na možné formy interakce mezi Poláky a Nizozemci nutno nahlížet v časovém vývoji.

5.1 ORGANIZACE

Polské organizace jsou v emigraci velice důležité, protože hlavně díky nim je uchována polská kultura, jazyk a tradice uvnitř polské diaspory. Organizace se starají o různorodou společenskou činnost jak už kulturní, vzdělávací, charitativní nebo duchovní. V dobách před druhou světovou válkou se všechno polské dění sdružovalo, jak už jsem psala v předchozí kapitole, v provincii Limburg. Tam se zpočátku nacházely také všechny polské organizace.

Nejstarší a dosud fungující polskou organizací, založenou v roce 1910 v Heerlenu, je hornická společnost „Jedność“ pod záštitou sv. Vojtěcha neboli zkráceně Společnost sv. Vojtěcha (Towarzystwo Św. Wojciecha). Jednou z dalších nejstarších asociací je Odborový svaz Poláků (Zjednoczenie Zawodowe Polaków) v Kerkrade založený v roce 1912, díky kterému byly založeny také další odborové svazy i v jiných městech, které vzájemně spolupracovaly. Měly vlastní právní ochranu, fondy vzájemné pomoci i vzdělávací kurzy. Dále se zakládaly asociace jako Společnost sv. Stanislava Kostky (Towarzystwo Św. Stanisława Kostki) v Kerkade (1913), pěvecký kroužek „Wanda“ v Kerkade (1913), Gymnastické sdružení „Sokół“ v Kerkade (1913), v Hoensboreku (1916) a v Heerlenu (1917) a v Schaesbergu se otevřel kurz polského jazyka, který v té době navštěvovalo 25 dětí.⁶¹

Po první světové válce, kdy se hodně Poláků vrátilo zpět do své vlasti, všechny organizace (s výjimkou Společnosti sv. Vojtěcha a Sokola v Hoensboreku) zanikly. Přesto za pár let po první světové válce organizační život Poláků v Nizozemsku znovu bohatě vzkvétal. Vznikly organizace, působící dodnes, mezi které patří Svaz Poláků v Nizozemsku (Związek Polaków w Holandii) založen v roce 1923, amatérský umělecký

⁶¹ NADOLNY, Anastazy. *Polonia holenderska*, s. 110.

kroužek „Wesoły tulacz“ založen v roce 1927 v Heerlerheidu a Polské sdružení (Stowarzyszenie Polskie) založené v roce 1925 v Brunssumu.⁶²

V třicátých letech minulého století byl společenský, kulturní, náboženský a profesní život polské diaspory soustředěn ve více než dvaceti společnostech. Ty zahrnovaly hornické organizace (kromě Společnosti sv. Vojtěcha to byly Společnost sv. Barbary v šesti různých městech, Sdružení polských horníků v Lutterade a Křesťanské sdružení polských horníků v Eygelshovenu), amatérské kroužky a pěvecké sbory (Kroužek sv. Archanděla Michaela ve Waubachu, divadelní kroužek „Sarmata“ w Brunssumu, amatérský umělecký kroužek „Wesoły tulacz“ v Heerlerheidu, pěvecké kroužky „Echo“ v Heerlenu a „Wanda“ v Brunssumu), hudební kroužky („Trio“ v Heerlerheide, Hudební kroužek pod jménem Fryderyka Chopina v Hoensbroeku), sportovní organizace („Sokół“ v Hoensbroeku a Brunssumu), ženské organizace (Katolické sdružení Polek v Heerlerheide, Hoensboreku a Brunssumu) a společenské organizace (Svaz Poláků v Heerlerheide, Polsko-katolická společnost vzájemné pomoci, Křesťanské sdružení Poláků v Eygelshovenu, Polské sdružení v Brunssumu a Společnost vzájemné pomoci v Brunssumu).⁶³

Skoro v každé obci, kde bydleli Poláci, byla alespoň jedna organizace. Tyto společnosti organizovaly oslavy spojené s národními výročími, náboženské slavnosti, kurzy polského jazyka, vědomostní soutěže zaměřené na znalosti o Polsku, hudební koncerty, divadelní představení, vzdělávací přednášky, společenské večery atd. Dnes je tomu podobně. Všechny organizace patřily pod jednu hlavní řídicí organizaci se sídlem v Heerlenu založenou v roce 1930, která měla název Svaz polských společností v Nizozemsku (Związek Polskich Towarzystw w Holandii). Organizace měla svůj vlastní zpravodaj „Polak w Holandii“, jehož zakladatelem a vydavatelem byl učitel Bernard Janik. Bernard Janik byl v roce 1927 pověřen jako zástupce Ministerstva náboženských vyznání a veřejného vzdělání do Heerlenu, kde se stal organizátorem polské výuky mezi emigranty v důlní oblasti Limburg a zároveň plnil funkci sekretáře honorárního konsulátu Polské republiky v Heerlenu.⁶⁴

Prozatím neexistovaly žádné organizace politického či pracovního charakteru. Zřízení nezávislých profesních sdružení nebylo nutné. Obchodní a navigační smlouva mezi Polskem a Nizozemskem (Trakt Handlowy i Nawigacyjny pomiędzy Polską

⁶² NADOLNY, Anastazy. *Polonia holenderska*, s. 111.

⁶³ Tamtéž, s. 112-113.

⁶⁴ Tamtéž, s. 113-114.

i Holandią) podepsána v roce 1924 ve Varšavě garantovala pracovníkům, že s nimi bude zacházeno stejně jako s pracovníky nizozemskými. Zajištění rovnosti v právech a povinnostech všech pracovníků bez ohledu na národnost vycházelo také z kolektivní smlouvy z roku 1921 (Collective Arbeidsvereenkom). Také co se týče sociálního zabezpečení v případě nemoci, úrazu nebo pracovní neschopnosti Poláci měli stejné nároky a výhody jako nizozemští pracovníci. Vyplývalo to z předpisů Univerzální hornické bratrské pokladny (fond na zabezpečení hornický rodin) a z pojistného práva z roku 1921. Všechny důležité dokumenty zahrnující kolektivní smlouvu, předpisy Univerzální hornické bratrské pokladny, pojistné právo, úrazový zákon, havarijní zákon nebo zákon o hornické činnosti byly přeloženy do polského jazyka, poněvadž pro mnoho polských pracovníků jejich obsah nebyl dostupný z důvodu neznalosti nizozemského či jiného jazyka. O překlad se postarali polští učitelé, kteří v čele s již výše zmiňovaným učitelem Bernardem Janikem organizovali kurzy polského jazyka, aby děti vyrůstající v emigraci svůj rodný jazyk nezapomněli, případně se ho mohli pořádně naučit. Kurzy měly za cíl také zjistit skutečný počet polských dětí ve školním věku. V roce 1927 se v Nizozemsku nacházely tři kurzy polského jazyka, polských dějin a geografie. Každého kurzu se účastnilo přibližně 40 dětí.⁶⁵

Vážnou roli v životě nizozemských Poláků hrál a dodnes hraje „Polský dům“ (Dom Polski) založen v roce 1937 v Brunssumu, ve kterém bylo koncentrováno kulturní žití Polonie. Polský dům byl otevřen díky příspěvkům polských emigrantů a místních dolů. Zahrnoval obrovskou jednací a kulturní místnost, místnost pro skauty, čítárnu s knihovnou a sportovní hřiště. Dodnes se Poláci z Brunssumu scházejí v Polském domě a pořádají tam nejrůznější kulturní akce. Skauting byl u dětí velice populární, v roce 1937 bylo ve skautských oddílech okolo 200 polských dětí. Jejich velitel Wilhelm Hoffman pro ně pořádal letní tábory nebo výlety do Polska, znalostní či sportovní turnaje. Dnes působí ve městech Den Haag a Breda Svaz polských skautů (Związek Harcerstwa Polskiego), který byl založen už po druhé světové válce.⁶⁶

V období druhé světové války byl organizační život Poláků velice omezen, hodně polských organizací zanikla, ale vznikla Polská organizace boje o nezávislost (Polska Organizacja Walki o Niepodległość), která spolupracovala s nizozemským

⁶⁵ NADOLNY, Anastazy. *Polonia holenderska*, s. 116.

⁶⁶ Tamtéž, s. 117.

a francouzským hnutím odporu. Pomáhala zajatcům z německých táborů, kteří utíkali přes Nizozemsko na západ.⁶⁷

Po druhé světové válce se polská diaspora znovu rozvíjela, vznikaly nové organizace. Většina z nich stále existuje i v dnešní době. Polská katolická společnost (Polskie Towarzystwo Katolickie), která vznikla v roce 1946 s cílem udržet národní a náboženské tradice, provádět kulturní a vzdělávací aktivity. Provozuje svou činnost v několika městech.⁶⁸

Další organizací, která vznikla v roce 1951 a působí v několika městech, je Sdružení polských veteránů (Stowarzyszenie Polskich Kombatantów). Toto sdružení vzniklo v několika zemích po celém světě, ve kterých během druhé světové války válčili polští vojáci a po válce tam posléze zůstali.⁶⁹

Jinou organizací provádějící charitativní činnost se nazývá „Caritas Polski“ a má sídlo v Utrechtu nebo Sdružení první polské pancéřské divize sídlící v Bredě a Teteringenu. Všechny tehdejší organizace spadaly do Sjednocení katolicko-polských společností v Nizozemsku (Zjednoczenie Katolicko-Polskich Towarzystw), které vzniklo v roce 1945 v Brunssumu a tam také působí dodnes. V Nizozemsku se nacházejí také sdružení Polek a to velice rozšířené „TOP“ a dlouhotrvající Katolické sdružení Polek v Limburgu.⁷⁰

Po druhé světové válce, přesněji v padesátých letech, vznikaly také polské pěvecké a taneční skupiny, které fungují do současnosti. Mezi ně patří folklórní soubory „Cracovia“ ve městě Eindhoven nebo „Syrena“ ve městě Brunssum. Dalším polským souborem nacházejícím se v Nizozemsku je od sedmdesátých let soubor „Podlasie“ z Brunssumu a pěvecké sbory, které vznikly už před druhou světovou válkou, „Wesoły Tulacz“ v Heerlenu a „Malwa“ v Brunssumu.⁷¹

V roce 1980 bylo založeno Polsko-nizozemské kulturní sdružení (Polsko Nederlandzkie Stowarzyszenie Kulturalne), které propaguje polskou kulturu jak mezi Poláky, tak i Nizozemci. Snaží se o polsko-nizozemskou integraci díky organizování různorodých kulturních večírků jako jsou koncerty, výstavy, sportovní události a jiné. Také podporují polské básníky a spisovatele, vydávají knihy polských autorů píšící

⁶⁷ NADOLNY, Anastazy. *Polonia holenderska*, s. 124.

⁶⁸ Tamtéž, s. 127.

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ Organizacje społeczno-kulturalne w Holandii. Dostupné z: <https://linktopoland.com/nl/organizacje-spoeczno-kulturalne-w-holandii/>.

⁷¹ LESKA-ŚLĘZAK, Joanna. *Współczesne organizacje polonijne i ich rola w życiu Polonii w Holandii*, s. 74.

v Nizozemsku, mají svou vlastní knihovnu a publikují čtvrtletník zvaný „Biuletyn“, který je bohatým zdrojem informací na téma polské i nizozemské kultury, historie, tradice a zajímavostí a také blížících se událostí. Rovněž řídí nadaci „Polonus“, která vznikla v roce 2011, aby ukazovala a propagovala pozitivní přínos a úspěchy Poláků v Nizozemsku. Na základě toho lidé každoročně volí v několika kategoriích „Poláka roku v Nizozemsku“.⁷²

Od roku 1992 existuje sdružení „Scena Polska“ (česky Polská scéna), která se v Nizozemsku zaměřuje na divadelní představení. Pravidelně je pořádá po celém Nizozemsku. Dokonce za to dostalo čestné uznání za zásluhy pro polskou kulturu od Ministerstva zahraničí Polské republiky. Kulturních sdružení je dnes poměrně hodně. Nacházejí se v každém větším městě a ve velkoměstě dokonce několik. Kromě již některých výše zmiňovaných patří mezi ně Polsko-nizozemské kulturní sdružení působící ve městech Tintlaan a Limbaut, Kulturní sdružení „Euro Polonia“ v Amsterdamu, Polské kulturně-vzdělávací sdružení „Oostoja“ nebo Kulturní sdružení „Polonia“ v Bredě.⁷³

Polské kultury si můžete v Nizozemsku užít opravdu hodně. Celoročně se po celém Nizozemsku pořádají polské kurzy nejrůznějšího druhu, workshopy, přednášky a školení o čemkoliv, cvičení, koncerty a festivaly. V každém městě najdete pravidelné polské diskotéky a různé tematické večírky. Největší novinkou je „Polski festival“ pořádaný v Eindhovenu. Je to největší polský hudební festival v Nizozemsku založen před pouhými 2 lety, na kterém si kromě poslechu polských skupin, můžete koupit tradiční polské pokrmy a nápoje. Jak jde vidět, i přes rostoucí chuť Poláků integrovat se mezi Nizozemce, polská kultura v Nizozemsku stále vzkvétá a bohatne.⁷⁴

Také Polští studenti, kteří studují v různých vysokých školách na území celého Nizozemska, si vytvořili v Haagu v roce 2013 Sdružení polských studentů studující v Nizozemsku PL-Student-NL (Stowarzyszenie Polskich Studentów w Holandii PL-student-NL). To má za úkol podporovat polské studenty, dělit se s nimi o vědomosti, informovat budoucí polské studenty o nizozemských univerzitách nebo jim pomáhat najít stáže a praxe v Nizozemsku.⁷⁵

⁷² Polsko Niderlandzkie Stowarzyszenie Kulturalne. Dostupné z: <http://pnkv.nl/wat-we-doen/>.

⁷³ Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Hadze. Dostupné z: https://haga.msz.gov.pl/pl/c/MOBILE/informacje_konsularne/zycie_i_praca/polonijne_organizacje_kulturalne/.

⁷⁴ Polski Festival. Dostupné z: <https://www.polskifestival.nl/home-pol>.

⁷⁵ LESKA-ŚLĘZAK, Joanna a Jarosław ŚLĘZAK. *Młoda polska emigracja do Holandii*, s. 180.

5.2 ŠKOLY

Polská diaspora chtěla mít také svou vlastní školu. Proto byla v roce 1928 v Brunssumu založena první polská škola, kterou financovala polská vláda. Vyučoval se tam polský jazyk, historie, geografie, zpěv a náboženství. V prvním roce její existence školu navštěvovalo okolo 30 dětí, o 4 roky později už jich bylo 230. Poté v roce 1932, po světové hospodářské krizi, škola přešla pod nizozemskou administraci, poněvadž polská vláda neměla na provoz dostatek financí. Předměty vyučované v polštině se zredukovaly na pouhých 6 hodin týdně a během druhé světové války škola zanikla úplně. Pro děti, které to měly do polské školy v Brunssumu daleko, Svaz polských společností v Nizozemsku (*Związek Polskich Towarzystw w Holandii*) každým rokem organizoval jazykové kurzy polštiny i v dalších městech v Limburgu. Tyto kurzy polského jazyka a polské kultury začínaly být velice oblíbené, proto vznikaly takzvané sobotní školy, které kromě některých farností pořádají i různá polská centra vzdělávání a kultury.⁷⁶ Dnes je těchto vzdělávacích center, tzv. polských škol, v Nizozemsku 20 ve dvaceti různých městech. Jsou k dispozici pro děti od 4 do 18 let a některé dokonce už od dvou let. Všechny spadají pod sdružení Fórum polských škol v Nizozemsku (*Forum Polskich Szkół w Holandii*), které bylo založeno v roce 1995. Kromě těchto sobotních škol existují také tzv. Školní konzultační místa u Ambasády Polské republiky v Haagu (*Szkolny Punkt Konsultacyjny przy Ambasady RP w Hadze*) a v Brunssumu, které kromě sobot vyučují i v jiné dny odpoledne. Polské školy učí děti předměty, které nemají k dispozici v nizozemském vzdělávacím programu. Kromě polského jazyka je to navíc polský dějepis, zeměpis a věda o polské kultuře. Pro děti také pořádají nejrůznější akce, soutěže a výlety. Některé nabízejí i kurzy nizozemštiny pro dospělé.⁷⁷ Jinak kurzy nizozemštiny mají registrovaní cizinci k dispozici také zadarmo hrazené nizozemskou vládou.

Děti musí navštěvovat nizozemskou základní či střední školu, proto v Nizozemsku existují tzv. přechodné mezinárodní školy pro děti od 12 do 18 let, které trvají pouze 2 roky, protože učitelé tam děti intenzivně učí nizozemštinu a připravují na klasickou nizozemskou školu. Tyto školy jsou určeny pro děti, které přišly s jejich rodiči do Nizozemska ze zahraničí, tudíž ještě vůbec neznají nizozemský jazyk. Děti mladší 12 let se učí jazyk mnohem rychleji, proto v základních školách bývají smíšené třídy mezinárodních a nizozemských žáků, ve kterých učitelé pomáhají cizojazyčným žákům

⁷⁶ NADOLNY, Anastazy. *Polonia holenderska*, s. 115.

⁷⁷ Forum Polskich Szkół w Holandii. Dostupné z: <https://www.fpsn.nl/pl/o-nas/o-nas-2>.

s nizozemštinou a aklimatizování se mezi nizozemské spolužáky nebo speciální třídy pro mezinárodní žáky s větším množstvím hodin nizozemského jazyka. Do jaké školy se mají žáci neznající jazyk přihlásit, radí přistěhovalcům obec, do které se cizinci přistěhovali. Děti mladší 4 let mohou navštěvovat polsko-nizozemskou školku v Haagu nebo ve městě Waalwijk. Malé děti se ale učí cizí jazyk velice rychle, proto pro ně není žádný problém chodit do čistě nizozemské školky.⁷⁸

Možnost studovat v Nizozemsku v polštině mají také vysokoškolští studenti a to na Evropské vysoké škole práva a administrace (EWSPA) se sídlem ve Varšavě, která vznikla v roce 1997, ale na území Nizozemska je od roku 2008, konkrétně v Haagu a Eindhoven. Své pobočky má také v dalších několika zemích Evropy. Studenti zde studují formou dálkového studia, kdy mohou do školy docházet pouze jednou měsíčně a zbytek výuky mají k dispozici v audio nahrávkách na internetu.⁷⁹

5.3 KNIHOVNY A OBCHODY

Dalším významným aspektem k zachování polské kultury bylo čtenářství, které se velice dobře rozvíjelo. Každá obec s menšinou Poláků měla svou vlastní polskou knihovnu. V třicátých letech dvacátého století celkově polské knihovny zahrnovaly přes tisíc výtisků. Tyto knihovny byly hrazeny převážně z fondů limburských dolů. Mimo to, také škola v Brunssumu vlastnila knihovnu s více než sty polskými knihami. Kromě četby knih byla oblíbená četba polských časopisů. Největší počet čtenářů vykazoval místní zpravodaj, o kterém jsem se zmiňovala již výše, zvaný „Polak w Holandii“. Byl vydávaný v Heerlenu od roku 1930 a založil ho učitel Bernard Janik, který byl také jeho prvním redaktorem. Po výjezdu Janika z Nizozemska do Gdaňska, kde učil na gymnáziu, jeho redakci převzal Sylwester Błaszczyk. Sylwester Błaszczyk úzce spolupracoval s belgickou Polonií, díky které přejmenoval zpravodaj na „Polak w Holandii i Belgii“ a tím také zvýšil počet jeho výtisků. Polovina zpravodaje psala o životě Poláků v Nizozemsku a druhá polovina o životě Poláků v Belgii. Po výjezdu Błaszczyka do Rio de Janeiro, kde se stal emigračním referentem Polské republiky, převzala vydavatelství manželka tehdejšího sekretáře polského konsulátu v Heerlenu paní Nieduszyńska. Ta do časopisu zahrнула také Lucembursko a tím byl zpravodaj změněn na dvoutýdeník „Polak“ psaný o životě Poláků v Nizozemsku, Belgii a Lucembursku. Z polských

⁷⁸ KONOWALCZYK, Anna. Szkoła dla Twojego dziecka. Dostupné z: <https://www.doradztwoanna.nl/2016/03/15/szko%C5%82a-dla-twojego-dziecka/>.

⁷⁹ Europejska Wyższa Szkoła Prawa i Administracji. Dostupné z: http://www.europejskie.edu.pl/?dt_portfolio=holandia-2

časopisů vydávaných mimo Nizozemsko byly nejpoblárnější „Przewodnik Katolicki“ z Poznaně, „Narodowiec“ z Lens (město ve Francii) nebo poté měsíčník „Polacy za granicą“ vydávaný ve Varšavě.⁸⁰

Postupem času s rostoucím množstvím polských emigrantů přibývají i knihovny a také rostou možnosti, kde a jak si v Nizozemsku pořídít polskou knihu či všelijaké další polské produkty. Dnes se největší polská knihovna nachází v Amsterdamu. Byla založena v roce 2009 a má k dispozici více než 3 000 výtisků polských knih. Kromě půjčení knížky zde můžete navštěvovat také jazykové kurzy polštiny nebo dokonce právní poradnu pro polské občany.⁸¹ Další větší množství polských knih nabízí knihovny ve městech Roosendaal a Baarlo nebo hlavní knihovna v Den Haagu. Určitě si ale můžete půjčit pár polských výtisků v každé větší knihovně, která nabízí knihy v mnoha jazycích. Ostatní polské knihovny jsou v Nizozemsku součástí polských škol. Pokud si chcete koupit polskou knížku, naleznete několik knih v polských obchodech nebo si ji objednáte přes internet. A to ne z polských internetových stran, kde byste museli platit hodně peněz za poštovné, ale koupíte je poměrně levně z nizozemských internetových knihkupectví patřící Polákům. Nejznámější je Polskaksiegarnia.nl nebo Prasa-ksiazka.nl. Potom nizozemské internetové knihkupectví Kapitanpolek.com prodává knihy pro děti a mladistvé. Knihu si můžete koupit také z on-line polského obchodu Polskimarket.nl, který v Nizozemsku nabízí polské zboží nejrůznějšího druhu. Můžete si tam koupit cokoli od potravin přes léky po potřeby pro domácí mazlíčky a navíc vám to dovezou do pěti dnů.⁸² Dříve polští emigranti museli jezdit sami do Polska pro polské produkty nebo požádat o ně nějakého známého, který měl zrovna z Polska do Nizozemska cestu. Dnes vám jakékoli polské zboží dovezou až do nizozemského domu velice rychle.

Polské zboží si můžete koupit také v polských obchodech, které se nacházejí snad v každém městě. Ve větších městech jich je dokonce několik. Navíc mají v Nizozemsku svou pobočku také řetězce známých polských supermarketů jako je Biedronka, Żabka nebo Groszek.⁸³

5.4 FARNOSTI A DUCHOVENSTVO

Poláci se už od počátku emigrování do Nizozemska domáhali toho, aby jim bylo umožněno využívat náboženské služby v jejich vlastním jazyce, neboť byli velice

⁸⁰ NADOLNY, Anastazy. *Polonia holenderska*, s. 115-116.

⁸¹ Biblioteka Polska. Dostupné z: <https://bibliotekapolska.nl/index.php/pl/>.

⁸² PolskiMarket.nl. Dostupné z: <http://polskimarket.nl/o-sklepie>.

⁸³ Vlastní.

nábožensky založení. Zachovalo se mnoho dopisů, ve kterých příslušníci polského národa prosili biskupa o umožnění mít polské kněží.⁸⁴ Dnes jsou Poláci stále poměrně hodně nábožensky založení s porovnáním s ostatními národy, ale rozhodně méně, než tomu bylo před léty.

Polonia v Limburgu, která čítala největší množství Poláků v Nizozemsku, měla své první stálé polské duchovenstvo, fungující do dnešní doby, až v roce 1928. Nazývá se Polské katolické poselstvo (Polska Misja Katolicka) a kromě Nizozemska působí také v Belgii, Rakousku, Německu, Švédsku či Švýcarsku. Dnes Polské katolické poselstvo je největší polskou farností v Nizozemsku působící v severním Nizozemsku ve městech Groningen, Erica, Hoogeveen, Dronrijp, Marknesse a Lemmer a také v severo-západním Nizozemsku v kostelech, které se nacházejí ve městech Amsterdam, Aalsmeer, Beverwijk, Hem, Nieuw-Venep, 't Zand, Almere a Spanbroek. V Groningenu a Amsterdamu tato farnost, stejně jako všechny polské farnosti nacházející se v Nizozemsku, vede také polskou školu, ve které se děti od 5 do 15 let můžou zúčastnit sobotních hodin náboženství a lekcí polského jazyka spojenou s výukou historie a geografie Polska.⁸⁵ V době jejího vzniku, tedy ve 30. letech 20. století, tato farnost působila v oblasti Limburg a kromě polských mší, náboženských hodin pro děti a svatého přijímání organizovala také různé večírky spojeny s oslavami náboženských svátků, udělovala sociální a charitativní pomoc, každé pastorační centrum mělo svou radu, která radila lidem, jak získat práci, dokumenty či finanční pomoc a celkově mělo duchovenstvo mnohem větší vliv na tehdejší polské obyvatelstvo, organizace, instituce a úřady než je tomu dnes. Po druhé světové válce se Polské katolické poselstvo rozrostlo téměř do celého Nizozemska, do různých měst v regionech Brunssum, Amsterdam, Breda a Utrecht. Tudíž byla tato farnost větší, než je tomu dnes, ale bohoslužby byly mnohem méně časté, než v dnešní době. Polské mše se ve většině měst konaly pouze jednou za měsíc a v některých městech dokonce pouze párkrát za rok. Pravděpodobně to bylo dáno tím, že z počátku mělo Polské katolické poselstvo pouze 5 kněží, kteří museli jednotlivá města objíždět a kázat i více mší v jeden den.⁸⁶

V současnosti kromě Polského katolického poselstva působí v Nizozemsku další 4 farnosti. Římskokatolická polská farnost Nejsvětější Panny Marie Hvězdy moře (Rzyskokatolicka Parafia Polska pw NMP Gwiazdy Morza) je nejstarší polskou

⁸⁴ NADOLNY, Anastazy. *Polonia holenderska*, s.

⁸⁵ Polska Misja Katolicka. Dostupné z: http://www.pmkamsterdam.nl/html_pl/index.html.

⁸⁶ NADOLNY, Anastazy. *Polonia holenderska*, s. 119-120.

farností v Nizozemsku. Začínala se pomalu rozvíjet už v roce 1910 na opačné straně od Limburgu, konkrétně v Rotterdamu. Zpočátku se polsko-jazyčné bohoslužby uskutečňovaly v dnes už neexistující kapliče v Rotterdamu a dnes má tato farnost své působení také v Haagu, Leidenu nebo v Hillegomu.⁸⁷

Další už podstatně novější farnost založena v roce 2005 se nazývá Farnost Nejsvětější Panny Marie Čenstochové v arcidiecézi Utrecht (Rzymskokatolicka Parafia Polska pw NMP Częstochowskiej w Archidiecezji Utrecht) a právě v Utrechtu vede polskou sobotní školu ne jenom pro děti do 15 let, jak je to u ostatních farností, ale také pro mladistvé a dospělé. Dále tato farnost působí v okolí Utrechtu, tedy ve středním Nizozemsku, ve městech Arnhem, Enschede, Lunteren, Nijmegen, Putten, Tiel, Kerkdriel a Zwolle.⁸⁸

O rok později, v roce 2006, byla v okolí Limburgie a Brabantska založena Farnost sv. Faustyny Kowalské (Parafia pw Św. Faustyny Kowalskiej), která má polsko-jazyčná kázání v kostelech ve městech Meterik, Nuth, Oss a Eindhoven.⁸⁹

Zatím nejmladší polskou farností v Nizozemsku založenou v roce 2009 je Římskokatolická polská farnost pod záštitou sv. Maxmiliána Marii Kolbe (Rzymskokatolicka Parafia Polska pod wezwaniem Św. Maksymiliana Marii Kolbe). Působí v Bredě a okolí, ve městech Tilburg, Goes, Wernhout, Ossendrecht a Nieuw-Vossemeer.⁹⁰

V Nizozemsku je kromě římskokatolických farností také kostel evangelicko-augsburský s luteránskými bohoslužbami v polském jazyce nacházející se v Utrechtu.

5.5 TISK A MÉDIA

Rozvoj informačních technologií přispěl k zániku vydávání časopisů a novin v papírové podobě. Polské knihy a časopisy si můžete koupit v každém polském obchodě, ale polský tisk vydávaný v Nizozemsku naleznete v dnešní době už jenom ve formě elektronické na internetových stránkách příslušných zpravodajů. Ještě donedávna byly tyto noviny rozdávány zadarmo v místech s největším výskytem Poláků, jako například u polských kostelů či kulturních zařízení. Dnes se s tímto jevem můžete potkat pouze výjimečně.⁹¹ Když jsem se na tuto problematiku ptala místních Poláků nebo

⁸⁷ Rzymskokatolicka Parafia Polska pw NMP Gwiazdy Morza. Dostupné z: <http://www.parafia-rotterdam.nl/?q=pl/node/8>.

⁸⁸ Parafia p.w. NMP Częstochowskiej. Dostupné z: <https://parafiapolska.nl/>.

⁸⁹ Parafia pw. św. Faustyny. Dostupné z: <http://www.faustyna.nl/>.

⁹⁰ Polska Parafia Rzymskokatolicka w diecezji Breda. Dostupné z: <https://www.pp-breda.nl/>.

⁹¹ Polskie Gazety w Holandii. Dostupné z: <https://www.wiatrak.nl/21097/polskie-gazety-w-holandii>.

na polských fórech, naprostá většina mi odpověděla, že pokud si chci přečíst polský časopis, naleznu ho v polských obchodech. A pokud si chci přečíst o událostech probíhajících v Nizozemsku, mám navštívit jakoukoliv internetovou stránku, o které se zmiňuji níže nebo si prostě koupit nizozemské noviny, protože alespoň tak se naučím nizozemštinu. Tato sdělení mě utvrdila v tom, že dnešní Poláci jsou velice ambiciózní a chtějí se integrovat do nizozemského prostředí. Většina Poláků už se nespokojí jenom s polštinou, jako v minulosti, ale snaží se učit nové jazyky.

5.5.1 Informační internetové portály

Na informačních portálech si můžete přečíst o nejnovějších událostech probíhajících v Nizozemsku nebo si na některých z nich noviny stáhnout a vytisknout doma. Tyto internetové portály tvoří a píše Poláci žijící dlouhodobě v emigraci a informují ne jenom o tom, co se děje v různých částech Nizozemska, ale také o nejnovějších událostech probíhajících v Polsku. Kromě aktuálních zpráv z Nizozemska a Polska, zpravodajové na svých stránkách zveřejňují pracovní nabídky pro Poláky, volné pokoje a byty k pronájmu či k prodeji, jízdní řády; informují o turistických atrakcích, muzeích a kulturních událostech v Nizozemsku; radí, kde se nacházejí polské obchody, restaurace, školy, farnosti, lékaři, kadeřnice, maséři, účetní, překladatelé, advokáti a další služby potřebné pro život a také prostřednictvím portálu je možné zveřejnit svou vlastní reklamu. Na většině internetových portálech se nachází také seznamka nebo fórum, ve kterém můžou lidé psát své dotazy či diskutovat. Všechny polské internetové týdeníky nabízejí svým čtenářům více méně to stejné, od sebe se liší oblíbeností nebo svým zaměřením. Zde bych ráda přiblížila nejvýznamnější zpravodajské portály nebo alespoň ty, co jsou zrovna v současné době ať už více či méně v kurzu.

Mezi nejstarší internetové portály opisující život Poláků v Nizozemsku patří Wiatrak.nl. Byl založen v roce 1997 a jeho prvotní verze nesla název HiT (Holanderski Informator Turystyczny, neboli česky Nizozemský turistický informátor). Internet byl v té době ještě v počátcích, proto tuto internetovou stranu mnoho lidí nenavštěvovalo. Jejimi prvními návštěvníky byli především Poláci žijící v emigraci v USA, protože ti měli v Americe mnohem rychlejší a přístupnější internet, než Poláci v Evropě. V roce 2006 získal tento portál nový vzhled i název, který se uchoval do dnes Wiatrak.nl. Nejprve se průměrný počet lidí, kteří tuto webovou stránku navštěvovali, pohyboval okolo dvaceti. V průběhu let se počet s rychle rozvíjícím internetem i zájmem o Nizozemsko mnohonásobně zvýšil. V roce 2007 to bylo dokonce 1 000 návštěvníků

denně. V roce 2010 už ale počet klesl o víc než polovinu hlavně z důvodu vysoké konkurence. Dnes tento internetový portál působí především jako facebooková stránka Wiatrak, kde jeho správci zveřejňují zejména všelijaké zajímavosti týkající se nejen Polska či Nizozemska, ale také celého světa z prostředí umění, vědy, každodenního života i jiné.⁹²

Ve stejném roce, jako byl založen Wiatrak.nl, tedy v roce 1997, vznikl druhý internetový portál, který se nazývá Polonia.nl. Jeho vydavatelem je nadace STEP (Stichting van de Poolse Experts in Nederland, neboli česky Nadace polských expertů v Nizozemsku), což je nizozemská nezisková organizace založená Poláky v roce 1991. Tento portál je na rozdíl od Wiatraku dostupný ne jenom v polštině, ale také v nizozemštině. Má své stránky i na facebooku nebo na twitteru.⁹³

Asi největší a nejnámější polský internetový portál v Nizozemsku a zároveň největší portál s inzercemi je Niedziela.nl. Jedná se o typický polský internetový portál se sídlem v Haagu, kde najdete vše potřebné, co se týká polského žití v Nizozemsku. Tato webová stránka byla založena polskou farností v Nizozemsku v roce 2006, proto svůj název Niedziela, tedy česky Neděle, získala díky tomu, že hlavně v neděli se chodí do kostela a v neděli byl také týdeník vydáván. Dříve se jednalo o tištěný i internetový týdeník, dnes je pouze v internetové podobě.⁹⁴

Novodobější a hodně populární je dvoutýdeník Gonicypolski.nl, který je určený pro Poláky žijící v Nizozemsku a Belgii. Má své noviny volně ke stažení a vytištění na svém internetovém portálu. Gonicypolski.nl založila britská společnost Poláků v roce 2011 po vzoru britské verze Gonic.com.⁹⁵

K dalším polským novinám vydávaným v Nizozemsku patřil týdeník PoPolsku, který bohužel přestal od roku 2016 existovat. Do té doby byl od roku 2013 k dostání na trhu za jedno euro.⁹⁶ Měl také svou vlastní televizi, první polskou televizi v Nizozemsku, o které píší v podkapitole „Televize“ o pár stránek dále.

Webový server Mojaniderlandia.pl se vyznačuje zejména sociální sítí, ve které jsou zaregistrovaní pouze Poláci žijící v Nizozemsku. Tímto mají k sobě blíže než na jiných sociálních sítích, protože vědí, že všichni zaregistrovaní lidé patří do nizozemské

⁹² Wiatrak.nl. Dostupné z: <https://www.wiatrak.nl/10052/wiatraknl-istnieje-juz-22-lata>.

⁹³ Polonia.nl. Dostupné z: <https://polonia.nl/o-nas-polonianl/>.

⁹⁴ Niedziela.nl. Dostupné z:

http://niedziela.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=148&Itemid=88.

⁹⁵ Gonicypolski.nl. Dostupné z: <http://gonicypolski.nl/>.

⁹⁶ Polskie Gazety w Holandii. Dostupné z: <https://www.wiatrak.nl/21097/polskie-gazety-w-holandii>.

Polonie. Jinak se zase jedná o informační portál, ve kterém najdete různé články, nejnovější akce a události probíhající v Nizozemsku nebo inzeráty s nabídkami práce.⁹⁷

Mojaholandia.nl je zase velice podobná jako mojaniderlandia.nl a jiné. Navíc dává návštěvníkům těchto stránek vědět, jaké bude zrovna v Nizozemsku počasí a ve svém výběru má kolonku „Kriminální kronika“, která shrnuje všechny kriminální a policejní činy, které se v Nizozemsku udály.⁹⁸

Hollandex.pl se specializuje hlavně na zveřejňování inzerátů ať už se týkají nabídek práce nebo hlavně možností přepravy a převozů z Polska do Nizozemska a zpět s aktuálními jízdními řády.⁹⁹ K dalším velmi podobným informačním portálům patří Fakty.nl neboli E-holandia.info, Naszapolonia.com, Nasza-holandia.pl, iholandia.nl, Wiatraczek.nl., myPolacy.nl nebo wholandii.pl.

Polských internetových portálů v Nizozemsku je nespočet. Dalším zajímavým je třeba Holandia.org, který se specializuje na informace týkající se nizozemských daní. Kdo, kolik, za co a jak je musí uhradit. Nachází se tam také poradna, kde si můžou lidé přečíst všechno, s čím mají problém nebo co nevěděli ohledně daní a financí.¹⁰⁰ V posledních letech je tento portál velice populární. Nebo Vivapolonia.nl se zabývá záležitostmi polských pracovníků v Nizozemsku. Byla založena v roce 2010 a jejím hlavním cílem je pomoci Polákům v řešení administrativních a daňových problémů. Je zprostředkovatelem při řešení problémů s různými nizozemskými institucemi a navíc nabízí kurzy nizozemštiny nebo angličtiny. Tento internetový portál je k dispozici také v nizozemštině.¹⁰¹

5.5.2 Seznamovací agentury

V Nizozemsku existují také polské seznamky. Jednou z nejznámějších polských seznamek je Polishhearts.nl. Tato polská seznamka je dostupná v dalších patnácti státech, což ji dělá největší polskou seznamkou na světě.¹⁰² Druhá největší a nejstarší seznamka v Nizozemsku se nazývá Buziak.nl, která vznikla v roce 2004.¹⁰³ Dalšími o něco méně populárními a novějšími seznamkami jsou Polishcupid.nl nebo Polishsouls.nl.

⁹⁷ Mojaniderlandia.pl. Dostupné z: <https://www.mojaniderlandia.pl/>

⁹⁸ Mojaholandia.nl. Dostupné z: <https://mojaholandia.nl/>.

⁹⁹ Hollandex - Gazeta dla Polaków w Holandia, polskie ogłoszenia Holandia. Dostupné z: <https://www.hollandex.pl/>.

¹⁰⁰ Holandia.org. Dostupné z: <https://holandia.org/pl/o-nas>.

¹⁰¹ VivaPolonia.nl. Dostupné z: <http://vivapolonia.nl/pl/uslugi>.

¹⁰² Polish Hearts. Dostupné z: <https://www.polishhearts.nl/>.

¹⁰³ Buziak.nl. Dostupné z: <https://buziak.nl/>.

5.5.3 Rádio

V Nizozemsku se nachází pouze jedna polská rádiová stanice „Nasze radio“, které vzniklo teprve v roce 2016. Spolu s rádiem vznikl i jejich portál naszeradio.nl, ve kterém kromě poslouchání rádia online najdete různé inzeráty, nabídky práce v Nizozemsku, informace o nejnovějších akcích a událostech.¹⁰⁴

5.5.4 Televize

V Nizozemsku vysílají v současné době dvě polské televize. Úplně první polská televize v Nizozemsku, která patřila týdeníku PoPolsku, vznikla v roce 2013 a nazývala se PoPolsku TV. Ta už ale zanikla, svůj poslední příspěvek přidala na svůj internetový kanál v roce 2015.¹⁰⁵ Další televize TV Siedem působí od roku 2015¹⁰⁶, třetí P-TV má teprve rok. Tyto televize vysílají na svých internetových stránkách nebo na svém kanálu na youtube.com o všem, co se zrovna děje uvnitř polské diaspory.¹⁰⁷ V Nizozemsku existuje také mnoho firem, které montují do domu polskou satelitní televizi s polskými programy.

5.6 POLSKÉ FIRMY A PRACOVNÍCI

V Nizozemsku pracuje více než 70 % polských migrantů. Ostatní studují, jsou na rodičovské dovolené, v důchodu nebo nepracují. Když po půl roce práce v Nizozemsku přestanou pracovat, mohou už pobírat sociální dávky pro nezaměstnané. Ale podle nizozemského monitorování trhu práce z roku 2016 Poláci patří mezi nejpracovitější národ v Nizozemsku. Například Marokánců, Turků, Rumunů či Bulharů pracuje pouze 50 % nebo dokonce méně než 50 %.¹⁰⁸

Po stále zvyšujícím se počtu imigrantů se mohou Poláci nebo i jiné národnosti v Nizozemsku setkat s negativními poznámkami, protože některým Nizozemcům vadí, že mají ve své zemi tolik cizích státních příslušníků, kteří jim podle nich berou práci nebo se nesnaží mezi ně začlenit atd. Navzdory těmto nepříjemným komentářům jsou ve skutečnosti imigranti, tedy i Poláci, v Nizozemsku velice cennými pracovníky, které nizozemské společnosti potřebují. Nizozemská populace rapidně stárne, proto jsou nizozemští zaměstnavatelé rádi, že mohou vyplnit volná pracovní místa cizinci. Podle

¹⁰⁴ NaszeRadio.nl. Dostupné z: <https://nasze-radio.nl/>.

¹⁰⁵ PoPolsku TV. Dostupné z: <https://www.youtube.com/user/gazetapolsku>.

¹⁰⁶ TV Siedem. Dostupné z: <http://www.siedem.nl/#contact>.

¹⁰⁷ P-TV. Dostupné z: <http://p-tv.nl/index.php/o-nas>.

¹⁰⁸ ABU. *Labour migrants. Indispensable to the Netherlands*. Dostupné z: https://www.eena.nl/wp-content/uploads/2018/07/ABU_Whitepaper_Labour_Migration.pdf

oficiálního vládního ekonomického výzkumu z roku 2018 každý dvacátý pracovník pochází ze střední Evropy. Navíc díky polským imigrantům se nizozemská ekonomika rychleji rozvíjí. V roce 2016 Institut pro ekonomickou analýzu v Amsterdamu (SEO Economisch Onderzoek) vypočítal, že pracovní síla ze střední a východní Evropy, z nichž největší procento pochází z Polska, přispěla 11 miliony eury do nizozemského národního příjmu. O rok dříve to bylo 9 milionů euro, proto z toho vidíme, že zahraničních pracovníků v Nizozemsku přibývá a s tím i přibývají peníze do nizozemského rozpočtu.¹⁰⁹

Většina migrantů, včetně těch polských, je zaměstnána přes různé pracovní agentury, které jsou v Nizozemsku velice populární. Jsou jich tam stovky. Některé agentury jsou přímo polské, zaměřené pouze na Poláky nebo mnoho nizozemských agentur má po celém Nizozemsku polské pobočky. Proto Poláci lehce najdou v Nizozemsku práci, i když neznají žádný jiný jazyk než polský. Mezi největší takové agentury patří Randstad, Tempo-team, Adecco, Unique, Otto, Manpower nebo WorkForce. Randstad je jedna z největších pracovních agentur na světě, dostupná v mnoha jazycích. Nejvíce agentury nabízejí práci Polákům v zemědělství a zahradnictví, kde jich také pracuje nejvíce. Dále velké množství Poláků pracuje ve skladech a hotelích jako pokojské. Agentury jim kromě práce většinou zařizují také ubytování, pojištění a dopravu do práce. Nájem, poplatky za pojištění a dopravné se jim strhává každý týden rovnou z výplaty, podle toho, kolik si za týden vydělali. Strhává se tedy pouze určité procento z platu. Agentury staví pro polské rodáky takzvané „polské domy“ či „polské hotely“, což jsou rozlehlé ubytovny s malými pokoji pro velké množství osob. Někdy pro ně staví dokonce celé čtvrtě na okraji měst. V těchto domech bydlí zpravidla Poláci, kteří přijeli do Nizozemska krátkodobě, za výdělkem. Proto se první polské hotely začaly stavět po roce 1989, kdy Poláci jezdili do Nizozemska na sezónní práce do skleníků a zahrad. Dnes jich tam jsou desítky, každý v průměru pro 300 osob. Poláci, kteří tam bydlí, se zdržují pouze mezi svými, všichni hromadně jezdí soukromým autobusem do práce a z práce zase zpátky na ubytovnu, párkrát za týden se staví po cestě do obchodu. Z nizozemského života prakticky nic nepoznají. Některým se může zdát, že je toto vykořisťování polské pracovní síly, ale já jsem potkala velice hodně Poláků, co takto v Nizozemsku žijí (a ne jenom krátkodobě) a většina z nich byla překvapivě velmi

ABU. *Labour migrants. Indispensable to the Netherlands*. Dostupné z: https://www.eena.nl/wp-content/uploads/2018/07/ABU_Whitepaper_Labour_Migration.pdf

spokojena. Mezi svými si lehce našli přátele či partnera. Hlavně se nemusejí o nic starat, všechno mají zařízené, mají levný nájem a vydělají si sice málo na nizozemské poměry, ale dost na poměry polské. Ambiciózní Poláci si stěžují, že vůbec nejsou v kontaktu s Nizozemci nebo jinými národy, proto se nemají jak naučit jazyk a integrovat se do tamní kultury. Někteří ale v „polském hotelu“ přeci jen zůstávají, protože v Nizozemsku je velice těžké najít si bydlení za přijatelnou cenu. Kvůli neustále zvyšujícímu se počtu obyvatel v důsledku zvyšující se imigrace je v Nizozemsku velice málo volných bytů a domů, nájemy se každým rokem rapidně zvyšují. Proto Nizozemci stavějí pro zahraniční pracovníky tyto ubytovny, aby jim ulehčili hledání drahých a těžko dostupných bytů. Kromě Poláků v nich bydlí také spousta Rumunů nebo Bulharů. V roce 2012 bylo dokonce v Nizozemsku vydáno celonárodní prohlášení (National Declaration on Temporary Housing for EU Labour Migrants), které mělo za úkol vytvořit 100 tisíc míst k bydlení pro pracovníky EU. Do dneška jich bylo zatím vytvořeno na 30 tisíc.¹¹⁰

V Nizozemsku je ale kromě výše zmiňovaných polských pracovníků také mnoho polských podnikatelů, kteří si tam rozběhli svou vlastní firmu. Jedná se zejména o firmy založené jedním člověkem a živnostníky. Nejčastěji si Poláci v Nizozemsku zakládají stavební firmy, různé obchody a supermarkety, kadeřnictví a kosmetické salóny, autoservisy, účtářenské firmy a jiné. Stavebnictví se v Nizozemsku velice rychle rozvíjí, pořád se stavějí nové a nové budovy nebo opravují a rekonstruuji ty staré. Proto je velká poptávka po šikovných tesařích, zednicích a stavařích. Podnikání ve stavebnictví je v Nizozemsku dokonce tak populární, že v roce 2018 tam bylo spočítáno 168 782 stavebních firem a z toho 18 % (29 606) patří zahraničním podnikatelům. 5 % (8 374) stavebních společností vlastní Poláci, tedy každou dvacátou stavební firmu v Nizozemsku. Poláci tak s počtem stavebních podniků výrazně vedou nad ostatními národy podnikajícími v tomto odvětví. Druzí na trhu, kteří vlastní pouze polovinu z toho, co polští obchodníci, jsou Turci, poté Bulhaři, Marokánci nebo Surinamci.¹¹¹

5.7 ZÁSTUPCE POLSKÉHO STÁTU

Polští občané začínali ve větší míře emigrovat do Nizozemska až ke konci 19. století, ale svého diplomatického zástupce měli na nizozemském území podle dochovaných zdrojů už v roce 1586. Během druhé světové války se představitel Polska

¹¹⁰ ABU. *Labour migrants. Indispensable to the Netherlands*. Dostupné z: https://www.eena.nl/wp-content/uploads/2018/07/ABU_Whitepaper_Labour_Migration.pdf

¹¹¹ Buduj.nl. Dostupné z: <https://buduj.nl/wiadomosci/283-jestesmy-pierwsza-sila-budowlana-w-holandii-zobacz-z-jaka-przewaga>.

přesunul do Londýna, odkud se v roce 1945 vrátil zpět do Nizozemska. Od roku 1965 mají polští představitelé hodnost velvyslance. Velvyslanectví Polské republiky se nachází v Haagu. Kromě velvyslanectví se v Nizozemsku nacházejí také tři honorární konzuláty Polské republiky ve městech Amsterdam, Utrecht a Elst. Základní náplní polských honorárních konzulátů je propagovat Polsko v oblasti ekonomie, kultury, vědy a turismu. Všechny konzulární záležitosti týkající se občanství, vydávání osobních dokladů, udělení finanční pomoci a jím podobné by měly být vyřizovány na polském velvyslanectví v Haagu.¹¹²

¹¹² Poprzedni Ambasadorowie. Dostupné z: https://haga.msz.gov.pl/pl/o_ambasadzie/ambasador/poprzedni_ambasadorowie/poprzedni_ambasadorowie.

6 JAK TO VIDÍ POLÁCI ŽIJÍCÍ V NIZOZEMSKU DNES?

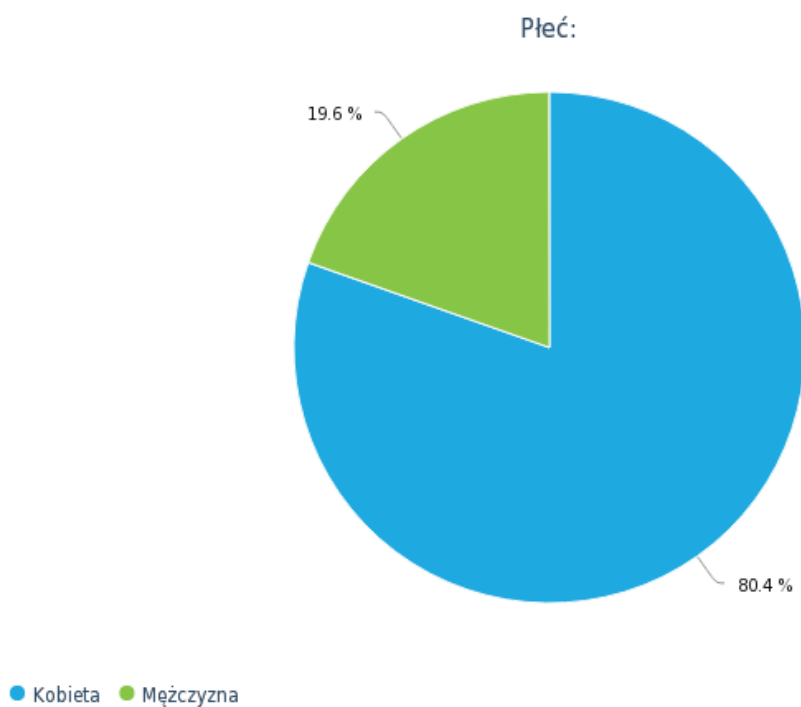
Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jaký je opravdu život příslušníků polské národnosti v Nizozemsku v současnosti a jak se začleňují do nizozemské společnosti. Zajímalo mě, jestli se učí nizozemsky, jsou v kontaktu s Nizozemci nebo žijí pouze mezi svými ve společných komunitách? Proč a na jak dlouho přijeli do Nizozemska a proč si vybrali zrovna Nizozemsko? Mají v plánu se do Polska vůbec vrátit? Jak se tam živí, kde pracují? Jaký je celkově jejich pohled na žití v Nizozemsku, líbí se jim tam? Necítí se být diskriminováni? Co jim tam chybí? Využívají polských služeb a zařízení nacházející se v Nizozemsku?

Abych dostala odpovědi na tyto otázky od skutečných Poláků, kteří v Nizozemsku žijí teď, v současné době, nestačilo mi to jenom vyčíst z různých článků a knížek o životě Poláku v emigraci. Rozhodla jsem se do Nizozemska na půl roku odjet a nejen udělat na místě svůj vlastní výzkum, ale také si ten nizozemský život s nimi zažít na vlastní kůži. Zajímalo mě, jestli tam vůbec nějakého Poláka či Polku potkám, jestli tam skutečně jezdí žít. A potkala jsem jich opravdu hodně. Pracovala jsem s nimi, bydlela jsem s nimi, každodenně jsem byla s Poláky v kontaktu.

V létě roku 2018 jsem sestavila pro ně také dotazník s devatenácti otázkami, který vyplnilo celkem 393 respondentů. Snažila jsem se zaměřit na všechny věkové kategorie. Na rodiny s dětmi, lidi, kteří tam chtějí zůstat i na Poláky bez rodin, kteří do Nizozemska přijeli si pouze přivydělat a zase se do Polska vrátit.

Svou anketu jsem nedala vyplnit pouze všem Polákům, které jsem tam poznala, ale hlavně jsem ji umístila na sociální sítě, z kterých jsem získala také nejvíce odpovědí. Konkrétně byla anketa k dispozici všem Polákům na webových stránkách Niedziela.nl a Mojaniederlandia.pl a na facebookových skupinách jako Polacy w Holandii, Polacy w Holandii – Polen in Netherlands, Polacy w Amsterdamie, Polen in Netherland/ Polacy w NL/ Polacy w Holandii, Polonia w Holandii, Polacy w Rotterdam, Polacy w Hadze a Polacy w Haarlem. V této kapitole zveřejním a popíši výsledky zmiňovaného dotazníku, který jsem vytvořila přes webovou stránku survio.com. Protože byl dotazník určen pro Poláky, grafy jsou v polském jazyce.

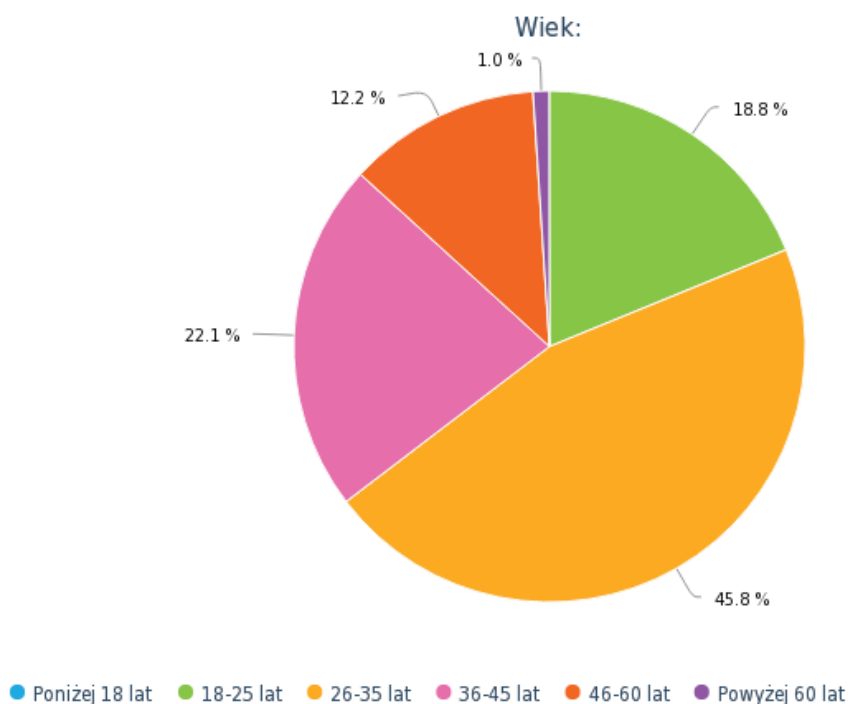
Otázka č. 1 Pohlaví respondentů

Graf 1: Plec

Z grafu je patrné, že převládají ženy. Také podle nejnovějších údajů nizozemského statistického úřadu je v Nizozemsku více polských žen než mužů. Ne ale o tolik, jak to vypadá v mém grafu. Bohužel se mi nepodařilo sehnat stejný nebo alespoň podobný počet odpovědí obou pohlaví.

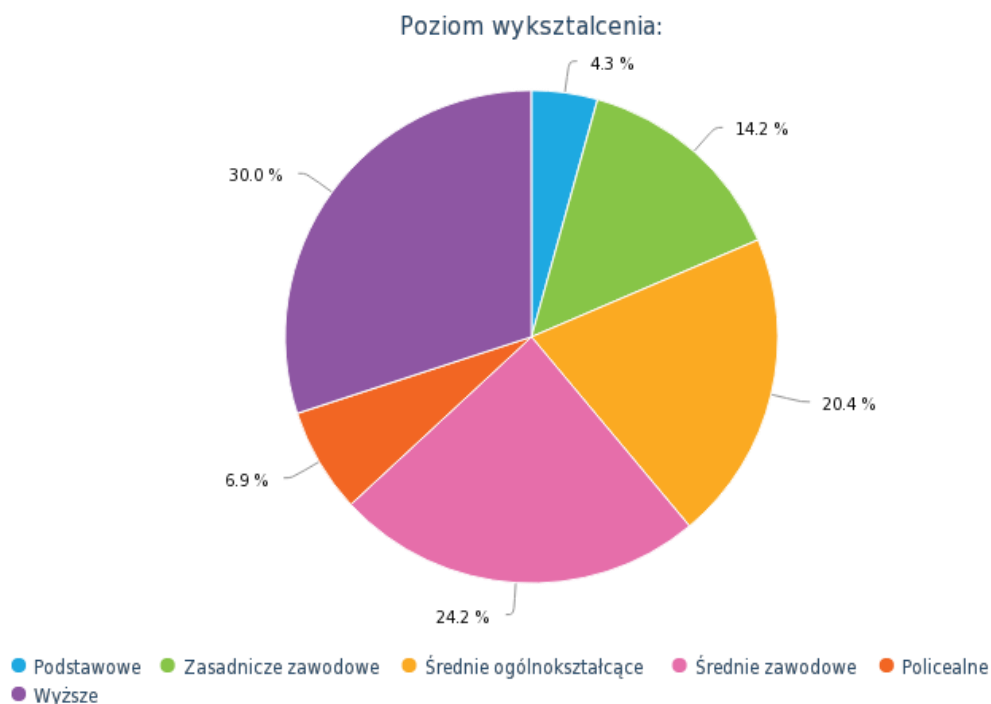
Otázka č. 2 Věk respondentů

Graf 2: Wiek

Odpovědi se mi podařilo získat ze všech věkových skupin. Z grafu vidíme, že v Nizozemsku výrazně převládají Poláci ve věku 26 až 35 let. Věková skupina 36 až 45 let je přibližně stejně velká jako 18 až 25 let. Dále o něco méně Poláků nacházející se v Nizozemsku jsou ve věku 46 až 60 let a nejmenší skupina má více než 60 let. Myslím si, že tomu tak opravdu je, protože lidé jedou do zahraničí po škole, nejčastěji za účelem vydělání peněz nebo za kariérou a pak se tam rozhodnou na pár let zůstat. Možná tam zakládají rodiny nebo se po třicítce vrací domů do Polska.

Otázka č. 3 Úroveň vzdělání respondentů

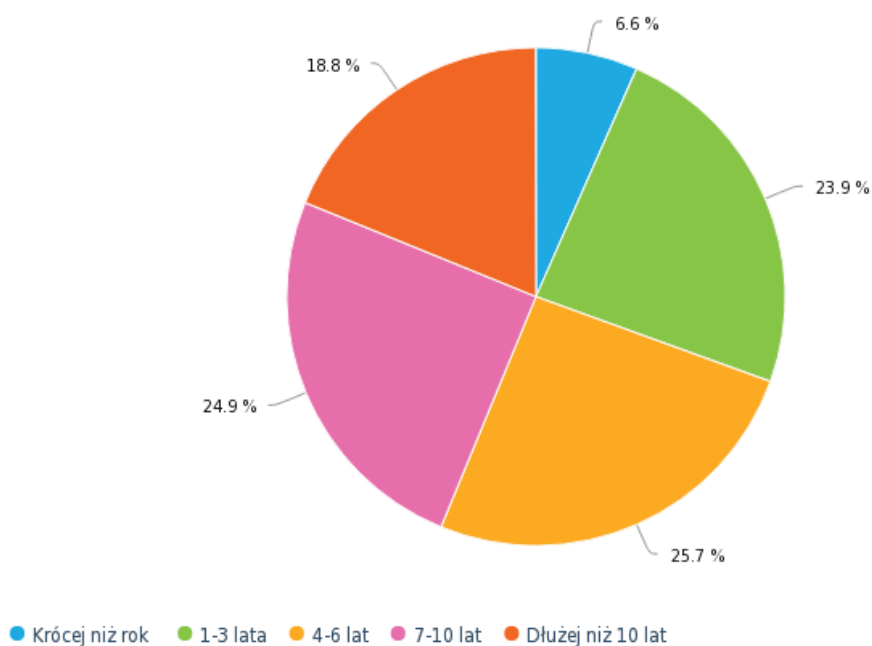

Graf 3: Poziom wykształcenia

Z grafu můžeme vyčíst, že úroveň vzdělání respondentů je velice různorodá. Přebývá vyšší vzdělání nad nižším. Nejvíce dotazovaných Poláků má vystudovanou střední školu s maturitou, která se dělí na střední odbornou školu (24,2 %) a gymnázium (20,4 %). Poté celých 30 % má vysokou školu, ale pouze necelých 7 % vyšší odbornou školu. Učiliště má dokončeno 14,2 % dotazovaných a nejméně lidí má pouze základní školu (4,3 %). Z toho vyplývá, že většina Poláků se nejpravděpodobněji rozhodla místo jít na vysokou školu odjet do zahraničí nebo tam zkusit uplatnit své schopnosti až po vystudování vysoké školy. Proto polští migranti jsou v Nizozemsku spíše chytří a vzdělaní lidé, kteří se mnohdy uplatní i na vyšších pozicích.

Otázka č. 4 Délka pobytu respondentů na území Nizozemska

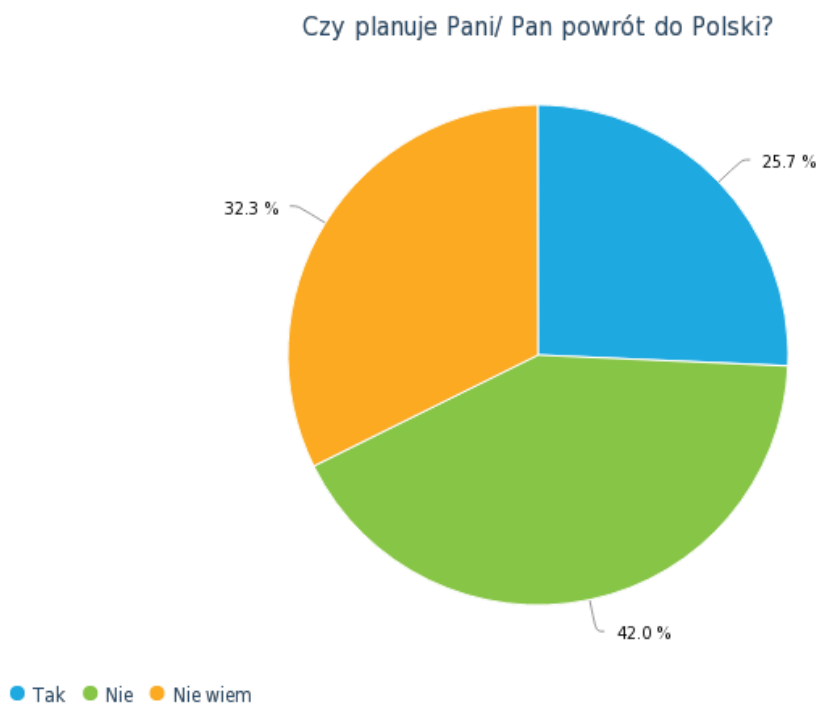
Jak dlouho mieszka Pani/ Pan na terenie Holandii?

Graf 4: Jak długo mieszka Pani/Pan na terenie Holandii?

Z grafu můžeme zjistit, že doba strávená v Nizozemsku je u respondentů velice pestrá, ale pobývají tam spíše dlouhodobě, v průměru 6 let. A to někteří tam mají v plánu zůstat ještě o něco déle nebo už napořád, protože otázka k tomuto grafu zněla, jak dlouho zatím bydlí na území Nizozemska. V dalším grafu zjistíme, jestli mají v plánu vracet se do Polska a za jak dlouhou dobu.

Otázka č. 5 Mají respondenti v plánu vracet se do Polska?

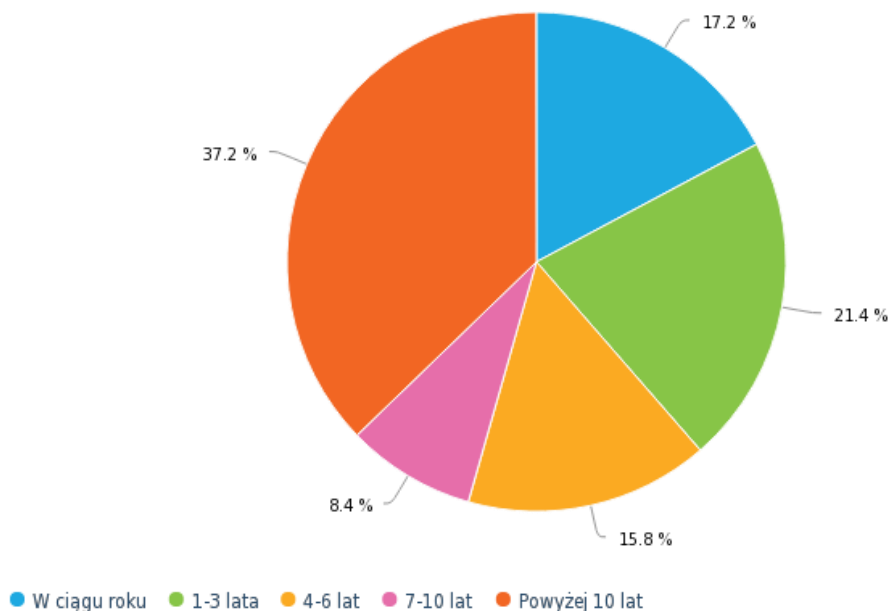

Graf 5: Czy planuje Pani/Pan powrót do Polski?

Většina respondentů, 42 %, odpověděla, že se nechtějí vracet zpátky do Polska a 32 % respondentů dokonce neví, jestli by se vůbec vrátili. Určitě se chce vrátit pouze 25,7 % dotazovaných. Je tomu tak asi proto, že v Nizozemsku mají lepší podmínky pro život, lepší životní úroveň. I já jsem to pocítovala, když jsem tam bydlela. Ceny jsou sice o něco vyšší, ale platy jsou o hodně vyšší než v Polsku nebo v České republice. Proto si toho můžete více dopřát, více ušetřit a díky tomu se vám žije spokojeněji.

Otázka č. 6 Kdy plánují respondenti, kteří se chtějí vrátit do Polska, tam opravdu vrátit?

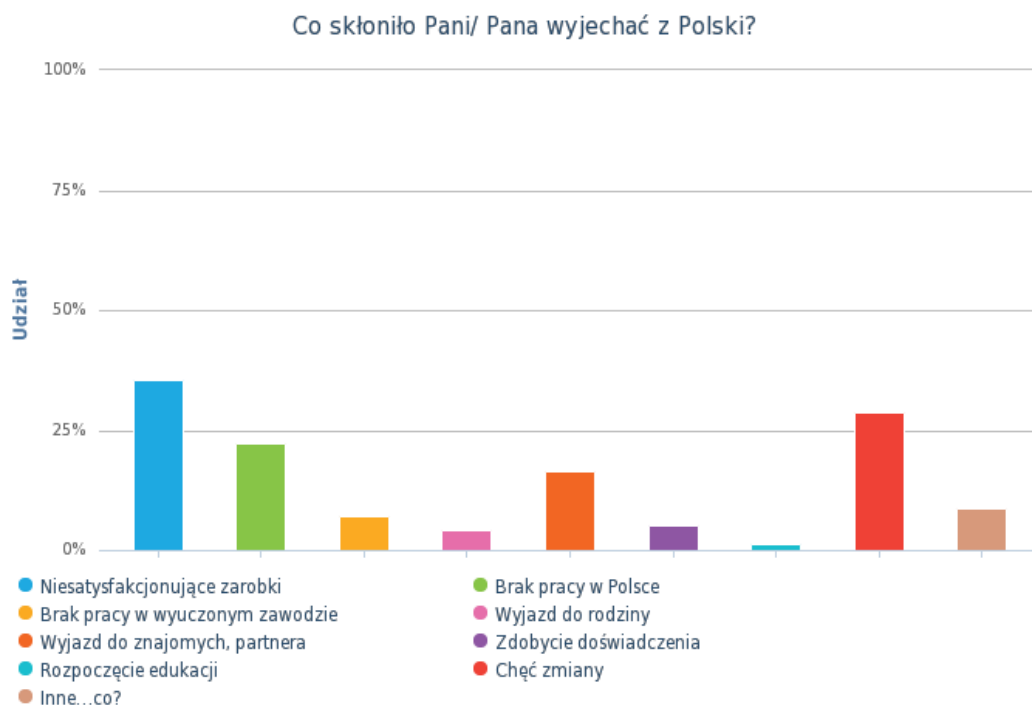
Jeśli TAK, na kiedy Pani/ Pan planuje powrót?

Graf 6: Jeśli TAK, na kiedy Pani/Pan planuje powrót?

Z grafu je patrné, že většina respondentů, tedy 37,2 % se chystá do Polska vrátit až za více než deset let. Tady vidíme znovu fakt, že se Polákům žije v Nizozemsku skutečně dobře, a i když se chtějí vrátit do Polska, plánují zůstat v Nizozemsku co nejdelší dobu. Další skupina respondentů, 21,4 % má v plánu se vrátit už během tří let a 17,2 % dokonce v průběhu jednoho roku. 15,8 % respondentů se zamýšlí vrátit mezi čtyřmi a šesti roky a jenom 8,4 % mezi sedmi a deseti roky.

Otázka č. 7 Proč se respondenti rozhodli odjet z Polska?

Graf 7: Co sklonilo Pani/Pana wyjechać z Polski?

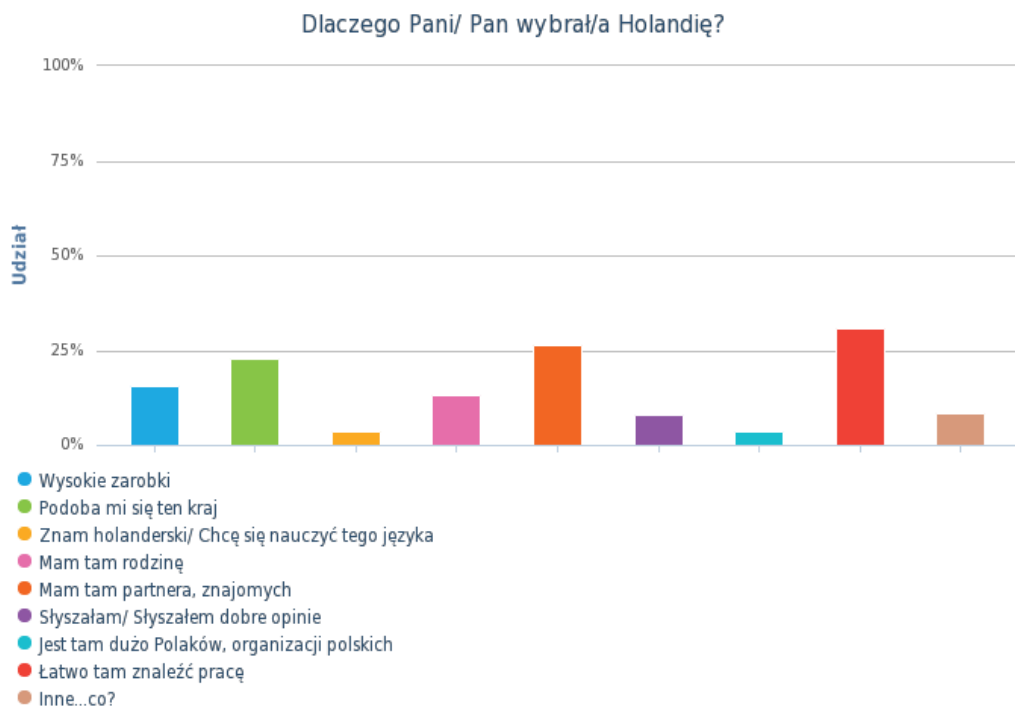
Sloupcový diagram nám jasně ukazuje, jaké byly hlavní důvody Poláků odjet z Polska do zahraničí. Dotazovaní si mohli vybrat z vícero možností, popřípadě nějakou možnost dopsat. Nejvíce respondentům v Polsku vadily neuspokojivé výdělky a to dohromady 140 dotazovaných. Poté 113 lidí mělo chuť změny, 88 respondentům chyběla v Polsku práce, 65 lidí odjelo do Nizozemska za partnerem či kamarády, 28 lidem chyběla práce v oboru, 20 lidí odjelo do zahraničí za novými zkušenostmi a 16 lidí jelo za rodinou. Nejméně lidí, pouhých 5, odjelo do Nizozemska studovat. Mezi jinými důvody, které respondenti mohli dopsat v kolonce: „Jiné...co?“ byly:

- politické a společenské důvody: emigrace v období komunismu, kvůli polské vládě a politické situaci v Polsku (vláda PiS), byrokracie, mentalita jiných Poláků – vysoká úroveň agrese ve společnosti, společenská i politická atmosféra, nedostatečné vyhlídky, nemožnost rozvoje, lepší budoucnost pro děti
- finanční důvody: větší výdělek, finanční problémy, vydělání si peněz na splacení dluhů, na postavení domu, chuť vydělat si větší množství peněz v krátkém čase, vydělat si na úspory

- pracovní důvody: výjezd díky práci – nejčastěji přesunutí polských zaměstnanců na zahraniční pobočku
- další důvody: studentská praxe nebo pouze se podívat, jaké to tam je a pak už tam zůstat

Proč tedy Poláci tak často a masově emigrují, už víme. Nejsou spokojeni s výdělků v Polsku, tudíž ani se životní úrovní. Nelíbí se jim úkony politické vlády, ani jak se k sobě lidé v Polsku chovají. Myslí si, že to bude v zahraničí lepší. Podle toho, do jaké země se vydají žít, poté zjistí, že někde to je ještě horší nebo naopak lepší. Proč si vybrali k emigraci zrovna Nizozemsko, se dozvíme z dalšího grafu.

Otázka č. 8 Proč si respondenti vybrali zrovna Nizozemsko?

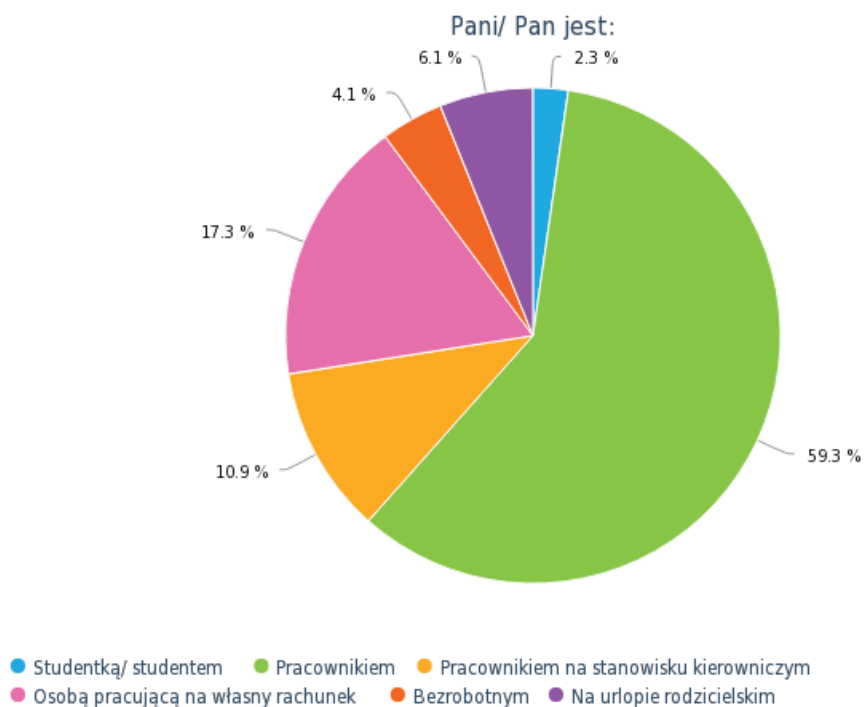

Graf 8: Dlaczego Pani/Pan wybrał/a Holandię?

Respondenti si vybrali Nizozemsko hned z několika důvodů. Nejčastějším důvodem, na který odpovědělo 121 dotazovaných, byl, že tam lehce najdou práci. 104 lidí odjelo do Nizozemska, protože tam mají partnera nebo kamarády a 89 lidem se ta země prostě líbí. Poté 62 lidí si vybrali Nizozemsko kvůli vysokým výdělkům a 52 lidí tam má dokonce rodinu. 32 respondentů slyšela na Nizozemsko dobré recenze a nejméně, 14 lidí, si vybralo Nizozemsko, protože umí nizozemsky či se ten jazyk chtějí naučit nebo si ho vybrali kvůli tomu, že tam je hodně Poláků a polských organizací. Mezi

jinými odpověďmi, co mohli respondenti dopsat do políčka: „Jiné...co?“ byly některé z odpovědí totožné, jako v předchozí otázce. Hlavně díky vysokému výdělku. Navíc se objevily odpovědi typu: legální marihuana, volnost a tolerance, otevřenost lidí, partner je Nizozemec, vyhovující studijní obor, nejlepší místo pro získání odbornosti. Hodněkrát se objevila odpověď, že se dostali do Nizozemska náhodou a někteří si to nevybrali, ale odjeli tam spolu s rodiči, kteří dostali v Nizozemsku práci. Jak jde vidět, většina Poláků tam jezdí za prací nebo za kamarády či partnery, kteří si tam práci už dříve našli. Z vlastní zkušenosti vím, že je tam opravdu velká nabídka práce a hlavně hodně polských organizací nabízející práci přímo pro Poláky. Osobně si myslím, že pokud jste příslušník polského národa, najdete si tam práci bez problému. I když mnohdy se jedná o podřadnější práci, jak ji můžou někteří nazvat. I s tou druhořadou prací si ale vydělají víc, než v nepodřadné práci v Polsku.

Otázka č. 9 Status respondentů v Nizozemsku

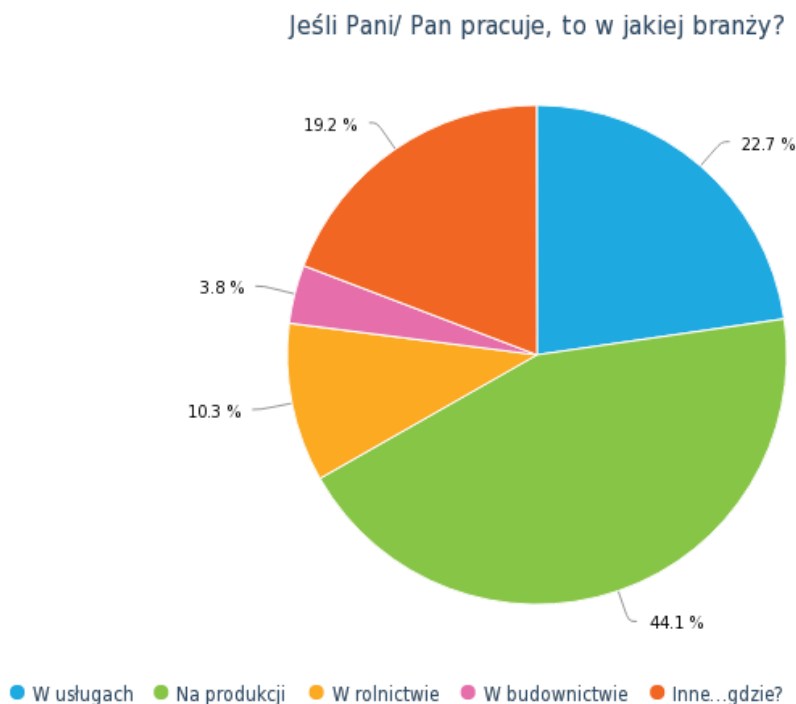

Graf 9: Pani/Pan jest

Skoro 60 % respondentů jsou zaměstnanci. Dále 17,3 % jsou osobami samostatně výdělečně činnými, necelých 11 % jsou na vedoucí pozici, 6,1 % dotazovaných jsou v Nizozemsku na rodičovské dovolené, 4,1 % nepracují a nejméně procent, 2,3 % z dotazovaných respondentů, jsou studenty. Z grafu jsme zjistili, že většina Poláků v Nizozemsku pracuje a to ne jenom na podřadných pozicích, jak si někteří můžou

myslet, mnoho z nich má také vlastní firmu nebo jsou vedoucími ve firmě. Díky šesti procentům polských žen, které jsou na mateřské dovolené, vidíme, že Poláci opravdu v Nizozemsku zakládají rodiny a zamýšlejí své děti vychovávat v nizozemském prostředí.

Otázka č. 10 Odvětví, ve kterém respondenti pracují, pokud pracují

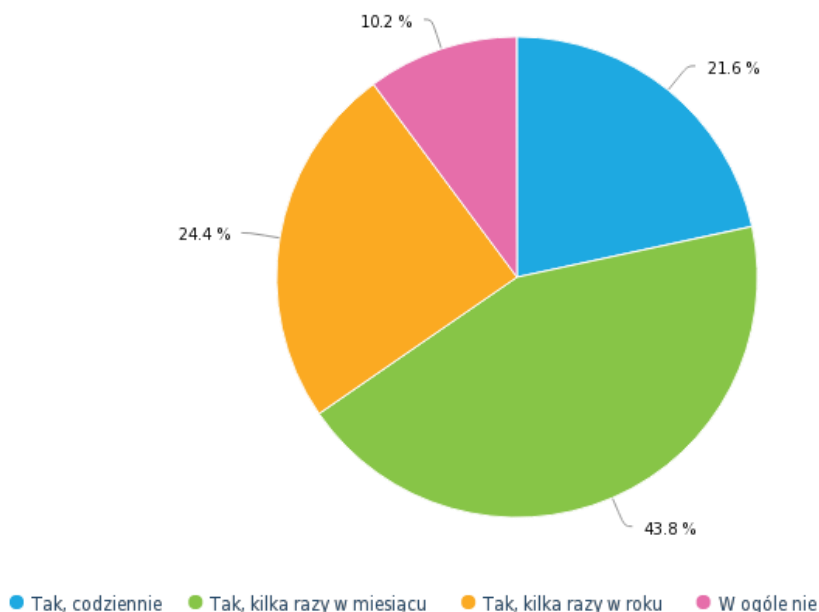

Graf 10: Jeśli Pani/Pan pracuje, to w jakiej branży?

Největší procento dotazovaných Poláků (44,1 %) ve výrobě. 22,7 % ve službách, 10,3 % v zemědělství a nejméně lidí pracuje ve stavebnictví (3,8 %). Další velké procento respondentů do odpovědi: „Jiné...co?“ napsali, že pracují v logistice, hodně lidí pracuje ve skladu, hotelnictví a gastronomii, v zahradnictví, někteří pracují v informatice, dopravě, marketingu a reklamě, v administraci, účetnictví a financích, ve zdravotní péči, školství, nebo dokonce v laboratoři. Jeden respondent odpověděl, že prodává v polském obchodě a jiný dělá výběrová řízení. Povolání polských respondentů v Nizozemsku jsou různorodá, nejčastěji však pracují tam, kde jim nabízejí práci polské pracovní agentury, a to ve výrobě, hotelnictví, kde dělají nejčastěji housekeeping, tedy pokojskou a v zahradnictví. V těchto odvětvích si Poláci seženou práci nejsnadněji.

**Otázka č. 11 Využívají respondenti polských institucí, které jsou v Nizozemsku?
Jako jsou polské kostely, obchody, školy atd.?**

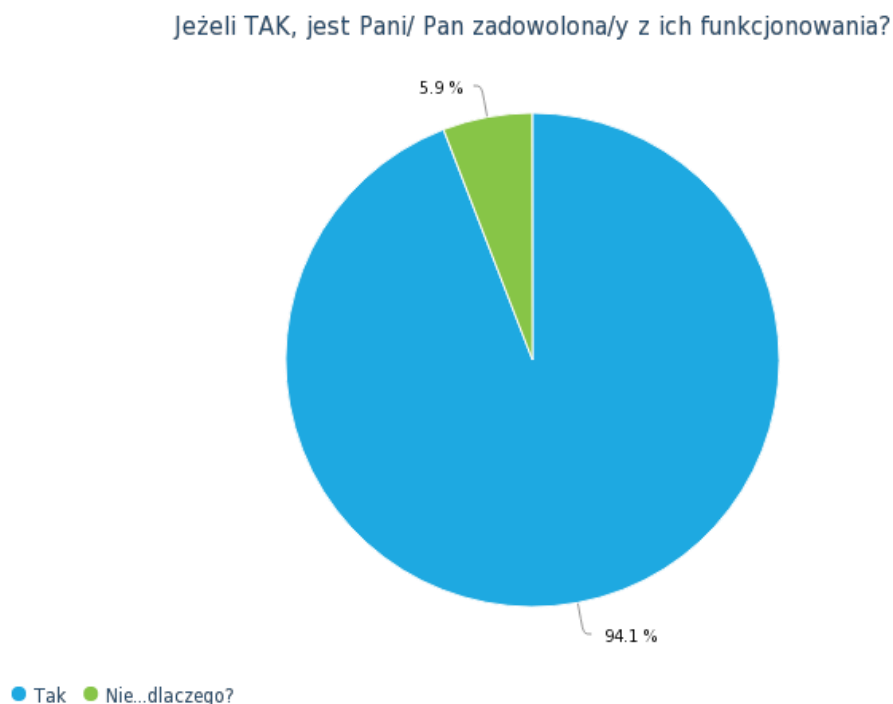
Korzysta Pani/ Pan z polskich instytucji, które są w Holandii? Na przykład polskie kościoły, sklepy, szkoły itd.

Graf 11: Korzysta Pani/Pan z polskich instytucji, które są w Holandii? Na przykład polskie kościoły, sklepy, szkoły itd.

Z grafu je jasné, že necelá polovina dotazovaných využívá těchto služeb několikrát do měsíce. O něco méně z nich, tedy 24,4 % respondentů jich využívá pouze několikrát do roka, 21,6 % respondentů každý den a 10,2 % je nevyužívají dokonce vůbec. Avšak 90 %, tedy naprostá většina, si do polského kostela občas zajde, a když ne, tak do polského obchodu určitě. I já jsem tam chodívala, protože v nizozemských obchodech nenajdete všechny potraviny, na které jsme z domu zvyklí. Tyto instituce pomáhají k tomu, aby se Poláci i v cizině cítili více jako doma. Myslím si, že všichni Poláci musejí být za tyto instituce rádi, ale jestli opravdu jsou, se dozvíme z následujícího grafu.

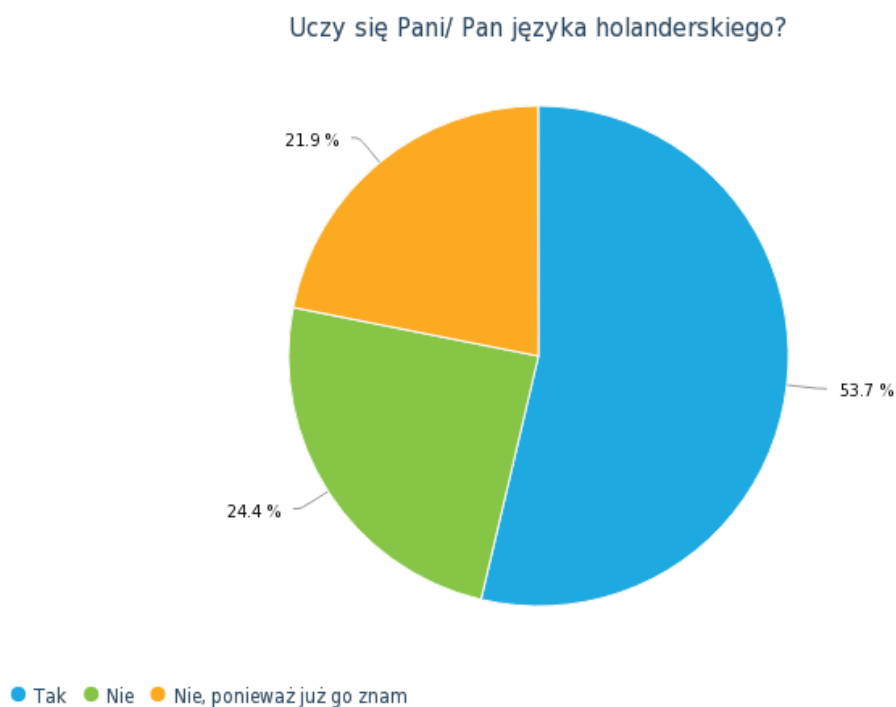
Otázka č. 12 Pokud respondenti využívají polských institucí, jsou spokojeni s jejich fungováním?

Graf 12: Jeżeli TAK, jest Pani/Pan zadowolona/y z ich funkcjonowania?

Jak se dalo čekat, až 94,1 % dotazovaných je spokojená s fungováním polských institucí, 5,9 % ale není. Proč? Velká část uvedla tyto důvody: nemilá obsluha, nepříjemní, nepoctiví lidé, jak v polských obchodech, tak na polské ambasádě. Polské obchody stejně patří Turkům, jeden z respondentů dokonce uvedl, že až 90 % těchto obchodů nepatří Polákům. Zboží je příliš drahé. Někteří napsali, že to mají do polských institucí daleko. Objevila se i odpověď, že v polských kostelech faráři nemyslí ekonomicky. Místo toho, aby kostel koupili, pronajímají ho od Nizozemců. Zde nevíme, co je skutečně pravda. Já sama jsem z polských institucí navštěvovala pouze dva polské obchody, z nichž o jednom z nich mi bylo řečeno, že vlastníkem je opravdu Turek. Obsluha byla ale na mě milá a produkty byly vskutku dražší než v Polsku, ne ale o tolik.

Otázka č. 13 Učí se respondenti nizozemský jazyk?

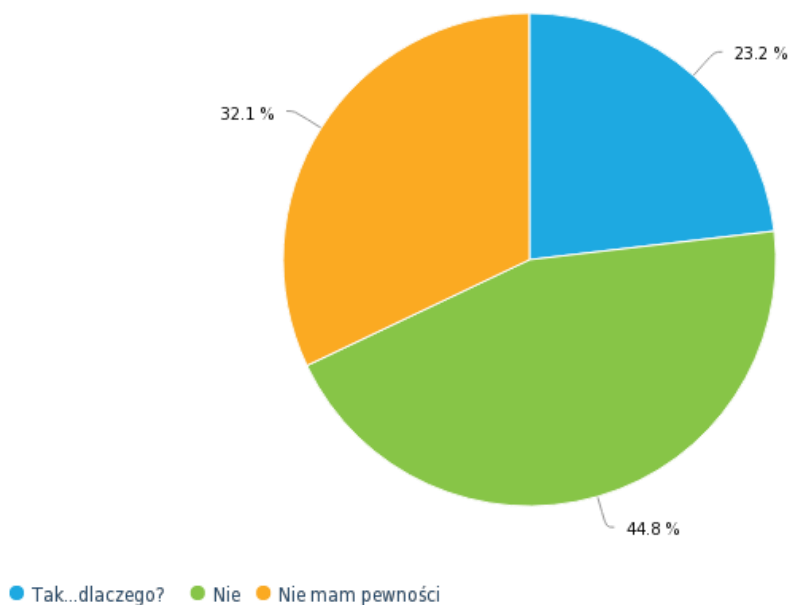

Graf 13: Uczy się Pani/Pan języka holenderskiego?

Dobré je, že více než 50 % dotazovaných Poláků se učí nizozemštinu. Jde vidět, že se Poláci chtějí integrovat mezi Nizozemce, naučit se jejich jazyk i kulturu, když už se rozhodli v Nizozemsku žít. 24,4 % se sice nizozemštinu neučí, ale 21,9 % ji dokonce už umí. Což mě docela překvapilo, protože nizozemština je těžký jazyk a není snadné se ho jen tak naučit. Pokud tito respondenti ale žijí v Nizozemsku už několik let, je to pochopitelné, že se ho naučili a možná také někteří z respondentů se tam přistěhovali, už jak byli malí nebo mají jednoho rodiče Nizozemce.

Otázka č. 14 Cítili se respondenti být někdy diskriminováni?

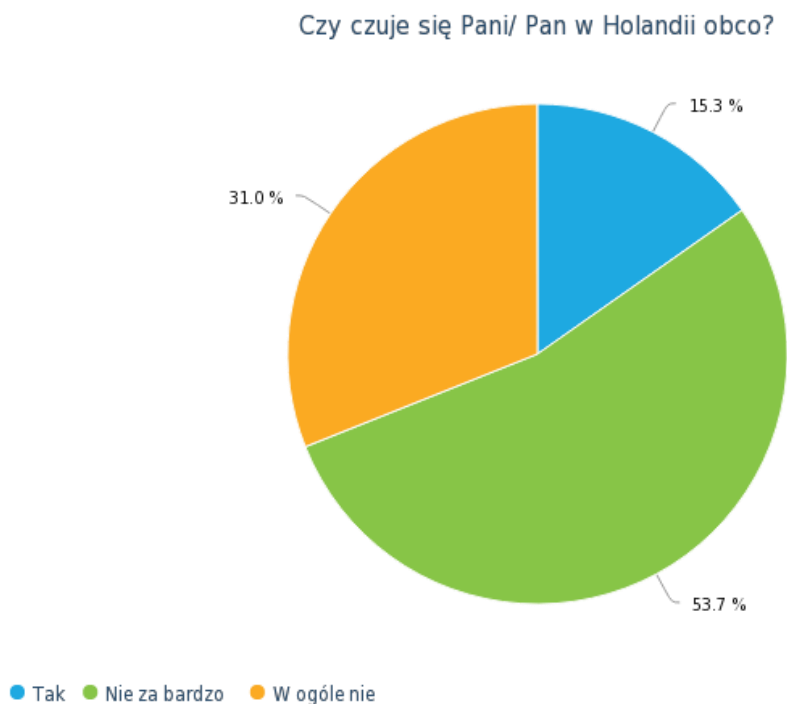
Czy kiedykolwiek w Holandii poczuł/a się Pani/ Pan dyskryminowana/y?

Graf 14: Czy kiedykolwiek w Holandii poczuł/a się Pani/Pani dyskryminowana/y?

Překvapilo mě, že v tak volné a tolerantní zemi jako je Nizozemsko, otevřené ke všem národnostem, se pouze 44,8 % respondentů necítilo být diskriminováno a 32,1 % si ani nejsou jistí, jestli se tak někdy cítili. Ti, co se cítili být někdy diskriminováni (23,2 %), mi bohužel nenapsali žádný důvod, proč se tak cítili. Ani jeden. Možná si nevzpomněli, při jaké příležitosti to bylo, nebo toto téma nechtějí řešit.

Otázka č. 15 Cítí se respondenti v Nizozemsku cize?

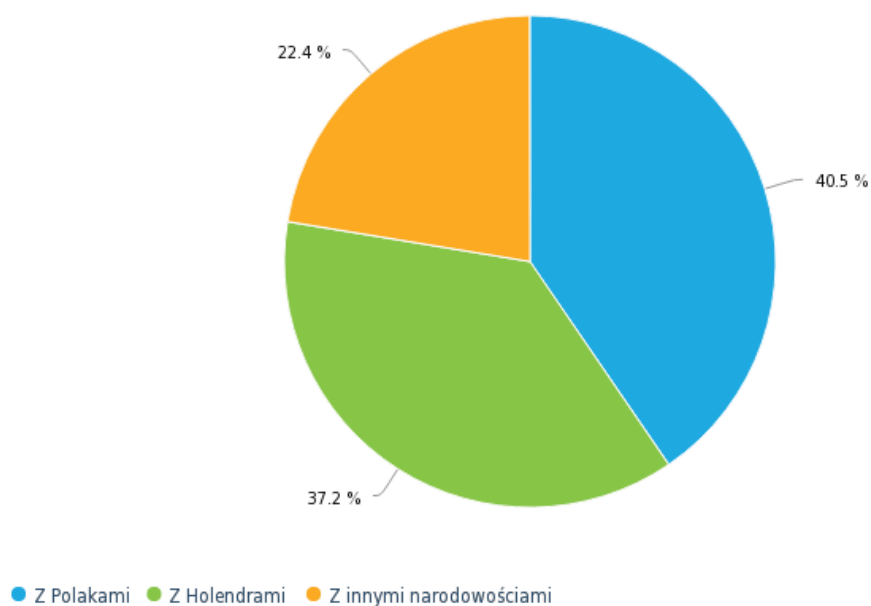

Graf 15: Czy czyje się Pani/Pan w Holandii obco?

Větší polovina respondentů se cize až tak necítí a 31 % respondentů se cítí úplně jako doma. Pouze 15,3 % dotazovaných Poláků se opravdu cítí jako cizinci. Tohle je asi jeden z hlavních důvodů, proč se Poláci rozhodují v Nizozemsku žít tak dlouhou dobu nebo tam nakonec zůstat. Cítí se tam prostě dobře. I já jsem se v Nizozemsku necítla nijak zvlášť cize, i když jsem kolem sebe Nizozemcům nerozuměla a byla jsem v cizí zemi. Je to možná proto, že tam je celkově hodně cizinců a všichni bez problémů s vámi komunikují anglicky, jsou přátelští a nápomocní.

Otázka č. 16 Se kterými národnostmi jsou respondenti nejčastěji ve styku?

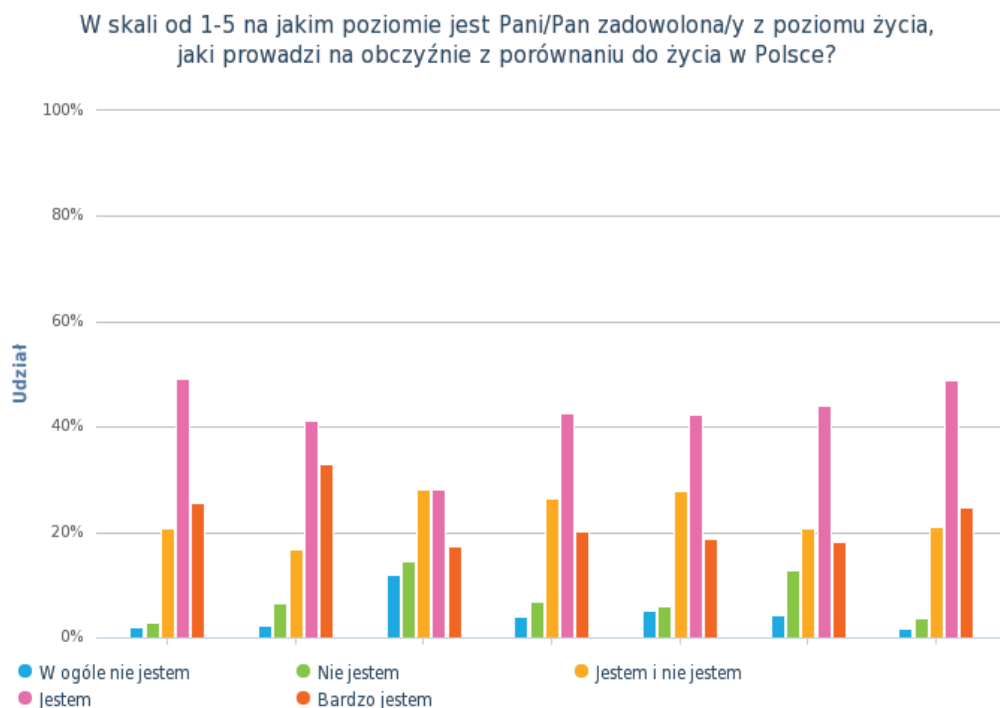
Z którymi narodowościami się Pani/Pan najczęściej w Holandii spotyka?

Graf 16: Z którymi narodowościami się Pani/Pan najczęściej w Holandii spotyka?

Z grafu můžeme vidět, že se Poláci v Nizozemsku nejvíce stýkají stejně tak s ostatními Poláky (40,5 %), jako s Nizozemci (37,2 %). A 22,4 % dotazovaných se stýká s jinými národnostmi. Tento fakt je zajímavý tím, že se Poláci nezdržují jenom mezi svými, ale snaží se i pobývat s místními obyvateli nebo ostatními cizinci. Díky tomu si určitě velice zlepšují jazyk.

Otázka č. 17 Na stupnici od jedné do pěti - jak jsou respondenti spokojeni s životní úrovní v Nizozemsku s porovnáním s životní úrovní v Polsku?

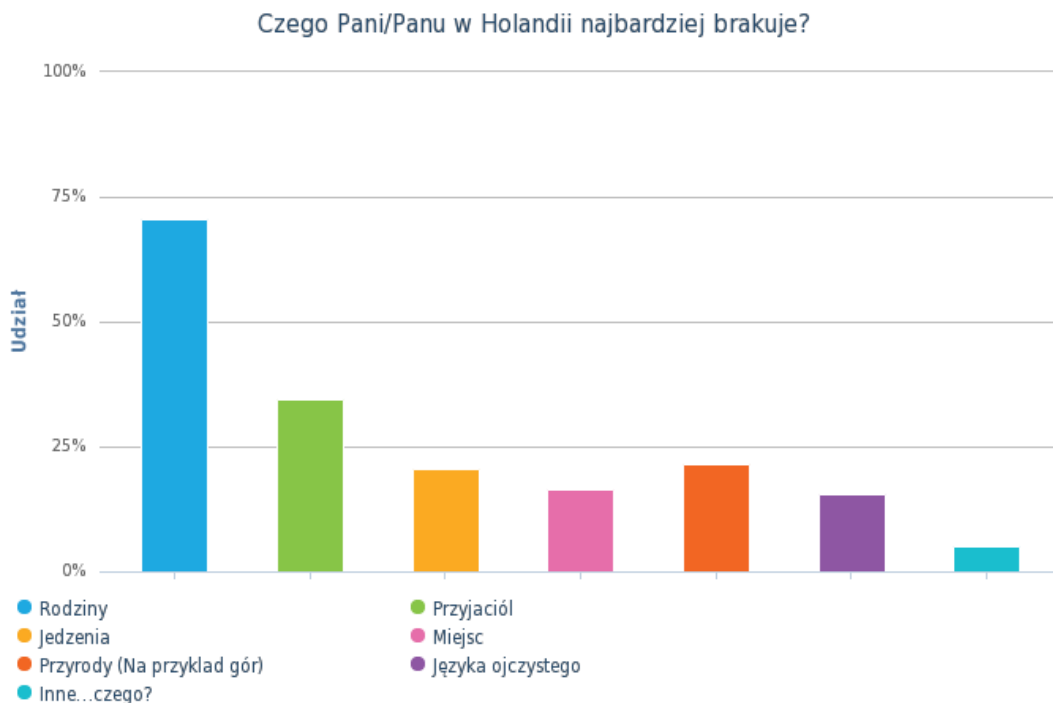

Graf 17: W skali od 1-5 na jakim Poziomie jest Pani/Pan zadowolona/y z poziomu życia, jaki prowadzi na obczyźnie z porównaniu do życia w Polsce?

Abych se dozvěděla, jak jsou polští emigranti spokojeni s životní úrovní v Nizozemsku s porovnáním s životní úrovní v Polsku, zeptala jsem se jich, jak jsou spokojeni s několika faktory ovlivňující kvalitu života. Tyto faktory byly: výdělek, podmínky bydlení, zdravotnictví, pocit bezpečí, druh vykonávané práce, rovnováha mezi prací a osobním životem a celková míra životní spokojenosti. Jak můžeme ze sloupkového grafu vidět, respondenti jsou spokojeni více či méně se všemi faktory. Nejvíce s faktorem týkající se výdělku a celkové životní spokojenosti. Nejméně však jsou dotazovaní Poláci spokojeni s nizozemským zdravotnictvím. Fialový sloupeček „Jsem spokojený“ je navíc stejně vysoký jako žlutý sloupeček „Jsem i nejsem spokojený“ a modrý sloupeček „Vůbec nejsem spokojený“ nebo zelený „Nejsem spokojený“ je u tohoto faktoru dokonce nejvyšší ze všech. Tomuto výsledku se vůbec nedivím, protože z vlastní zkušenosti vím, že zdravotnictví tam je drahé a myslím si, že ne tak kvalitní, jak například v České republice. Se zdravotnictvím v Polsku nemohu porovnat, protože jsem ho tam nikdy nevyužila. Oranžový sloupeček „Jsem velmi

spokojený“ je nejvyšší u podmínek pro bydlení. Bydlení tam je podle mě drahé, ale za to byty a domy jsou v Nizozemsku krásné a upravené.

Otázka č. 18 Co respondentům v Nizozemsku nejvíce chybí?

Graf 18: Czego Pani/Pan w Holandii najbardziej brakuje?

Samozřejmě nejvíce dotazovaným Polákům chybí v Nizozemsku rodina, poté přátelé, příroda jako například hory, které v Nizozemsku nikde nenajdete, polské jídlo, místa v Polsku a rodný jazyk. Dále si respondenti stěžují, že jim chybí volný čas, protože stále pracují nebo jim chybí třeba alkohol na benzínce a lepší počasí, což je docela trefné, protože v Nizozemsku pořád prší a hodně fouká. Dalších 6 respondentů odpovědělo, že jim v Nizozemsku nechybí vůbec nic.

Otázka č. 19 Co by ještě chtěli respondenti dodat k tomuto tématu?

U této otázky není žádný graf, protože respondenti neměli na výběr z žádných odpovědí. Mohli do prázdného pole něco dopsat, ale nemuseli. Tato otázka nebyla vůbec povinná. I tak na ni odpovědělo celkem 95 lidí z 394 dotazovaných. Nebudu zde vypisovat úplně všechny odpovědi, ale pokusím se vybrat ty nejzajímavější. Některé seskupím do jedné odrážky, protože jsou tematicky podobné.

- Není to zlý život, je jiný než v Polsku, ale člověk tu může být šťastný a je s ním dobře zacházeno. Žije se lehce, i když neznáte jazyk. Kdyby v Polsku bylo tak, jak v Nizozemsku, tolik lidí by z Polska neemigrovalo. Velký stesk po domově, ale život je tu na vysoké úrovni. Nizozemci jsou velice sympatický národ, beru je pozitivně.
- Lidé se v emigraci mění na zvířata, hledají pouze způsoby, jak prodat druhého manažerovi nebo šéfovi, v emigraci je Polák na Poláka jako vlk, jsou nepřátelé, místo toho, aby si pomáhali, chybí úcta k druhému. Poláci by se měli chovat víc jako lidé. Někteří Poláci tu jedou pouze za marihuanou, jsou alkoholici a dělají ostatním Polákům špatné jméno. Stydím se za ně.
- Žije se těžko, ale jestli je třeba, poradíte si. V Nizozemsku je třeba akceptovat jejich normy a integrovat se do společnosti – to je polovina úspěchu. Když někdo zná dobře jazyk, určitě má možnost najít si skvělou práci s vysokým výdělkem, stačí jenom chtít.
- Emigrace není procházka růžovým sadem, učí nás pokoře, trpělivosti, odvaze, obětavosti a jak začít od nuly. Osoba, která chce emigrovat na delší dobu, bude se už navždy cítit roztrhaná, protože se cítí doma tady i v Polsku.
- Mohli by si více vážit polských pracovníků. Policie nic nedělá, lékaři jsou bez zubařů. Přijíždíme, pomáháme Nizozemcům a oni nás i tak nenávidí, jsou rasisti. Špatné zacházení s pracovníky. Chybí mi zájem polského velvyslanectví ve věcech obrany Poláků, nemůžeme se spoléhat na žádnou podporu, že v případě nouzové situace (diskriminace) někdo shora pomůže.
- V Nizozemsku mám dobrý život, ale ten jsem měla i v Polsku. Žiji v Nizozemsku díky manželovi Nizozemce. Nikdy jsem se nesetkala s diskriminací, i když neumím moc nizozemsky. Mám tady všechno, šťastný život s Nizozemcem, ale chybí mi tady moje místo na zemi. Srdce mám pořád na polské straně.

Jak jsme si zde mohli přečíst, odpovědi se velice liší a někdy i navzájem vylučují. Některým se v Nizozemsku líbí, necítí se diskriminováni a někteří to mají naopak. Ale lidé jsou různí, každý má jiné zkušenosti a jiný pohled na život.

Díky mému dotazníku jsem se dozvěděla, že v současné době emigrují do Nizozemska mladí vzdělaní lidé (více žen než mužů), kteří tam chtějí zůstat dlouhodobě nebo napořád. Tito lidé se rozhodli odjet z Polska hlavně z finančních důvodů, kdy měli

v Polsku neuspokojivé příjmy nebo jim tam chyběla práce. Ale mnoho odjelo také díky tomu, že chtěli v životě nějakou změnu. Právě Nizozemsko si vybrali proto, že tam lehce najdou práci, mají tam přátele či partnera nebo se jim tato země jednoduše líbí. V Nizozemsku pracují nejčastěji tam, kde jim nabízejí práci polské pracovní agentury. A to ve výrobě, v hotelnictví a zahradnictví nebo mají svou vlastní firmu.

Polští emigranti se chtějí začleňovat do nizozemské společnosti, neboť si jsou vědomi, že tak se jim bude žít ještě lépe, protože s nizozemštinou mohou dosáhnout jakékoliv pozice. Nejspíš proto se více než polovina z nich učí nizozemštinu nebo ji už umí. Navíc jsou často ve styku s Nizozemci, ale také hodně s Poláky. Většina využívá polských institucí, které se nacházejí v Nizozemsku a to nejméně párkrát za rok. Možná také díky těmto institucím se v Nizozemsku cize spíše necítí. Diskriminaci pocítili pouze někteří a dalších několik si není jistých, jestli byli někdy v Nizozemsku diskriminováni.

Celkově jsou s životní úrovní v Nizozemsku velice spokojení. Ať už se jedná o výdělek, podmínky bydlení, pocit bezpečí, druh vykonávané práce, rovnováha mezi prací a osobním životem nebo celkově s životní spokojeností. Jediný faktor, se kterým nejsou zas tak spokojení, je zdravotnictví. I když je míra spokojenosti se životem v Nizozemsku u Poláků vysoká, přesto většině v Nizozemsku něco chybí. A to hlavně rodina a přátelé. Ti, co rodinu i přátele v Nizozemsku mají, odpovídali, že jim chybí příroda (jako třeba hory) nebo polské jídlo.

ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo zjistit, jaký je život a míra integrace polské diaspory v současném Nizozemsku, o což jsem se pokusila prostřednictvím mého výzkumu zrealizovaného během mého půlročního pobytu v Nizozemsku, kde jsem mluvila s místními Poláky, pracovala jsem s nimi, bydlela jsem s nimi a každodenně s nimi prožívala život v emigraci. Spolu s tím jsem zkoumala, kolik Poláků už do Nizozemska emigrovalo a stále migruje, v jaké době odjížděli do Nizozemska nejčastěji, jak se postupem času vyvíjelo jejich polské zázemí na území Nizozemska a zároveň jsem si všímala možných změn ve vzájemné interakci mezi polskými a nizozemskými občany. Na všechny tyto otázky se mi podařilo získat odpovědi. Nejde o odpovědi absolutní, jsou limitovány rozsahem mé práce a okruhem lidí, která jsem při svém výzkumu mohla oslovit. Přesto si myslím, že odpovědi na jednotlivé dotazníkové otázky umožňují udělat si ucelený a aktuální názor na současnou situaci Poláků v Nizozemsku. V tomto závěru uvádím následující krátké shrnutí získaných informací.

Poláci jsou často chápáni jako národ emigrantů, potkáte se s nimi snad v každé zemi. Nejvíce však v USA, Německu, Kanadě, Francii či Brazílii. Kdysi odcházeli do emigrace z důvodu politických, dnes z důvodu ekonomických. Do Nizozemska Poláci emigrují už od konce 19. století. První centrum polské diaspory bylo v jihovýchodní oblasti Limburg, kde také vznikaly první polské instituce. Po druhé světové válce se diaspora zvětšila, rozrostla se do celého Nizozemska a začínala se více začleňovat do nizozemské společnosti. Tím, že vznikaly smíšené rodiny, Nizozemci se začali učit polsky a Poláci nizozemsky. Po roce 1989 Poláci emigrovali do Nizozemska spíše krátkodobě na sezónní práce a s výdělkem se vraceli domů. Nizozemci začínají stavět pro polské pracovníky tzv. polské hotely, aby pro ně bylo ubytování levnější a dostupnější, protože nizozemští zaměstnavatelé zahraniční pracovníky potřebují. Počet polských emigrantů se rapidně zvýšil se vstupem do Evropské Unie v roce 2004 a v roce 2007, kdy Nizozemsko otevřelo pro Poláky volný pracovní trh. Od té doby počet polských emigrantů stoupá o 10 tisíc ročně. Nizozemci ulehčují Polákům život v emigraci, neboť nejdůležitější formuláře na úřadech a různé nápisy na pracovištích s velkým počtem Poláků jsou psány také v polštině (kromě nizozemštiny a angličtiny). Od roku 2015 se Nizozemsko pro Poláky stává třetí cílovou destinací (po Velké Británii a Německu), kde nejčastěji emigrují. Dnes je v Nizozemsku přes čtvrt miliónů Poláků a tvoří tak druhou největší (po německé) evropskou menšinu v Nizozemsku. Emigrují tam již spíše

dlouhodobě nebo natrvalo především z důvodů vysokých výdělků nebo jednoduchého získání práce.

Polská diaspora měla v Nizozemsku od počátku své vlastní struktury, školství a organizace, které se od desátých let 20. století postupem času rozvíjely a zase zanikaly. Dnes má v Nizozemsku nespočet různých organizací, dvacet dva vzdělávacích center tzv. polských škol, dvě školky, možnost dálkového studia na polské vysoké škole, několik knihoven a obchodů, pět farností, desítky internetových portálů, čtyři seznamky, jedno rádio, dvě televize, několik polských agentur a firem.

Celkově jsou polští emigranti s životem v Nizozemsku i přes stesk po rodině a přátelích velice spokojeni, neboť jejich životní úroveň je vysoká. Vesměs se chtějí integrovat do nizozemské společnosti, ale některým to jejich pracovní prostředí nebo místo bydliště nedovoluje, neboť jsou v práci i doma ve styku pouze s Poláky. I přesto se dnes většina snaží učit nizozemský jazyk a nejen se lépe začlenit mezi Nizozemce, ale i se dostat s nizozemštinou na vyšší pozice. Díky těmto ambicím, Poláků na vedoucích pozicích stále přibývá. Vysoký počet a zaměření polských institucí a organizací také vypovídá o míře integrace Poláků. Mohli bychom usuzovat, že kdyby byli integrováni na 100%, nebylo by kromě folklórních spolků, jiných institucí potřeba, protože čím je míra integrace větší, tím je menší potřeba vlastních spolků a organizací. Ale ani tyto polské instituce a organizace Poláky nevydělují, ale naopak jim umožňují rychleji se integrovat, využít zkušeností předešlých generací polských emigrantů a rychleji a lépe se orientovat v oblasti komunikace s nizozemskými úřady, školstvím, pracovním trhem, službami apod., tedy nizozemskou společností obecně. Navíc nejen Poláci se integrují do struktur nizozemských, ale i Nizozemci a možná i jiné národnosti do struktur vytvářených Poláky, i když jen v malé míře. Neboť v některých polských organizacích pracují společně s Poláky i místní obyvatelé nebo s nimi tyto společnosti a různé spolupráce zakládají. Většina Poláků se nemá v úmyslu do Polska vrátit, protože se jim v Nizozemsku líbí a necítí se tam, až na pár výjimek, příliš cize nebo diskriminováni. Zřejmě proto, že interakce s nizozemskými občany jsou pozitivní. Výsledky mé ankety svědčí o tom, že míra interakce a následné integrace je poměrně vysoká a celková situace je pro Poláky v Nizozemsku příznivá.

RESUMÉ

Moja praca licencjacka jest o Polakach na emigracji, konkretnie w Holandii. Celem mojej pracy było dowiedzieć się, jaka jest aktualna sytuacja polskiego życia w Holandii, w jakim stopniu Polacy integrują się z Holendrami i jak się im tam ogólnie żyje. Zbadałam to dzięki ankiecie, którą zrealizowałam podczas mojego półrocznego pobytu w Holandii, gdzie rozmawiałam z miejscowymi Polakami, pracowałam z nimi, mieszkalam z nimi i codziennie doświadczałam z nimi życia na emigracji. Wraz z tym badałam ile Polaków już tam emigrowało i emigruje, na jak długo, dlaczego wybierają sobie Holandię, w których latach emigrowało do Holandii Polaków najwięcej, jak się w ciągu lat rozwijała Polonia holenderska i jednocześnie się koncentrowałam na interakcjach między obywatelami polskimi i holenderskimi. Na wszystkie te pytania udało mi się odpowiedzieć. Nie są to odpowiedzi absolutne, są ograniczone przez zakres mojej pracy i zakres osób, do których mogłam się zwrócić w swoich badaniach. Niemniej jednak uważam, że odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu umożliwiają wszechstronną i aktualną opinię na temat obecnej sytuacji Polaków w Holandii. Następnie przedstawiam krótkie streszczenie uzyskanych informacji.

Polacy są postrzegani jako naród emigrantów, można ich spotkać podobno w każdym kraju. Najwięcej w USA, Niemczech, Kanadzie, Francji lub Brazylii. Kiedyś emigrowali z powodów politycznych, dziś z powodów ekonomicznych. Do Holandii Polacy emigrują już od końca XIX wieku. Pierwszym ośrodkiem polskiej diaspory był południowo-wschodni region Limburg, gdzie także powstały pierwsze polskie instytucje. Po drugiej wojnie światowej diaspora rozszerza się, rozprzestrzenia się na całą Holandię i coraz bardziej integruje się ze społeczeństwem holenderskim. Dlatego że pojawiają się rodziny mieszane, Holenderzy uczą się polskiego i Polacy holenderskiego. Po 1989 roku Polacy emigrują do Holandii raczej na krótkoterminową pracę sezonową i wracają z zarobkami do domu. Holendrzy zaczynają budować dla polskich pracowników polskie hotele, aby ich zakwaterowanie było tańsze i bardziej dostępne, ponieważ holenderscy pracodawcy potrzebują zagranicznych pracowników. Liczba polskich imigrantów gwałtownie wzrosła wraz z przystąpieniem do Unii Europejskiej w 2004 i w 2007 roku, kiedy Holandia otworzyła wolny rynek pracy dla Polaków. Od tego czasu liczba polskich imigrantów rośnie o 10 tysięcy rocznie. Holendrzy ułatwiają Polakom życie na emigracji, ponieważ najważniejsze dokumenty w urzędach i różne napisy w miejscach pracy z dużą liczbą Polaków są pisane również w języku polskim (oprócz języka niderlandzkiego

i angielskiego). Od 2015 roku Holandia stała się trzecim miejscem docelowym (po Wielkiej Brytanii i Niemczech), gdzie Polacy najczęściej emigrują. Obecnie w Holandii jest ponad ćwierć miliona Polaków, co czyni ją drugą co do wielkości (po niemieckiej) mniejszością europejską w Holandii. Emigrują tam na długo lub na stałe, głównie z powodu wysokich zarobków lub łatwego znalezienia pracy.

Polska diaspora miała już od początku XX wieku własną strukturę, edukację i organizację w Holandii, które się z czasem rozwijały i także znikwały. Dzisiaj w Holandii istnieje niezliczona liczba różnych organizacji, dwadzieścia dwa centra edukacyjne tzw. polskie szkoły, dwa przedszkola, możliwość kształcenia na odległość na polskim uniwersytecie, kilka bibliotek i sklepów, pięć parafii, dziesiątki portali internetowych, cztery serwisy randkowe, jedno radio, dwie telewizje, kilka polskich agencji i firm.

Ogólnie polscy imigranci są bardzo zadowoleni ze swojego życia w Holandii, pomimo tęsknoty za rodziną i przyjaciółmi, ponieważ ich poziom życia jest wysoki. Przeważnie chcą zintegrować się ze społeczeństwem holenderskim, ale niektórym na to nie pozwala środowisko pracy lub miejsce zamieszkania, ponieważ są w pracy i w domu tylko z Polakami. Mimo to, większość z nich stara się dziś uczyć holenderskiego i to nie tylko, żeby się lepiej zintegrować z Holendrami, ale także aby awansować na wyższe stanowiska. Dzięki tym ambicjom Polaków jest ciągle więcej na stanowiskach kierowniczych. Duża liczba i ukierunkowanie polskich instytucji i organizacji także wskazuje na stopień integracji Polaków. Moglibyśmy dojść do wniosku, że gdyby były w 100% zintegrowane, nie byłoby potrzeby innych instytucji oprócz stowarzyszeń folklorystycznych, ponieważ im jest większy stopień integracji, tym jest mniejsza potrzeba własnych stowarzyszeń i organizacji. Ale nawet te „polskie” instytucje i organizacje Polaków nie odizolują, ale umożliwiają im szybszą integrację, wykorzystają doświadczenie poprzednich pokoleń polskich imigrantów i szybciej i lepiej orientować się w zapewnianiu lepszej komunikacji z władzami holenderskimi, edukacją, rynkiem pracy, usługami itp., holenderskiego społeczeństwa w ogóle. Co więcej, nie tylko Polacy integrują się w struktury holenderskie, ale także Holendrzy i ewentualnie inne narodowości w struktury stworzone przez Polaków, choć w niewielkim stopniu. Ponieważ w niektórych polskich organizacjach lokalni mieszkańcy współpracują z Polakami lub z nimi zakładają firmy. Większość nie zamierza wracać do Polski, ponieważ podoba im się życie w Holandii i nie czują się, poza paroma wyjątkami, zbyt obcy lub dyskryminowani. Widocznie dlatego, że interakcje z obywatelami holenderskimi są pozytywne. Wyniki mojego badania świadczą o tym, że stopień

interakcji i późniejszej integracji jest stosunkowo wysoki, a ogólna sytuacja jest dla Polaków w Holandii korzystna.

BIBLIOGRAFIE

Tištěné zdroje

1. GOSK, Aleksander. Muzeum emigracji w Gdyni. Gdynia: Urząd miasta Gdyni, 2010. Brożura.
2. HENIG, David. *Migrace*. Plzeň, 2007. Přehledové studie 07/9. Katedra antropologických a historických věd FF ZČU. Centrum aplikované antropologie a terénního výzkumu (CAAT).
1. KALEMBKA, Sławomir. *Polskie wychodźstwa popowstaniowe i inne emigracje polityczne w Europie w XIX wieku w: Polska XIX wieku, państwo-społeczeństwo-kultura*, pod redakcją Stefana Kieniewicza, Prace Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk, pod redakcją Bogusława Leśnodorskiego, Warszawa, 1982.
2. KOŁODZIEJ, Bernard. *Emigracja polska po powstaniach XIX wieku*. Poznań, 2010. Zeszyty Historyczne. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza.
3. LESKA-ŚLĘZAK, Joanna. *Polacy w Holandii: przeszłość i terażniejszość*. Toruń: Adam Marszałek, 2003. ISBN 8373224068.
4. LESKA-ŚLĘZAK, Joanna. *Współczesne organizacje polonijne i ich rola w życiu Polonii w Holandii*. *Polityka i Społeczeństwo*. 2014, 1(12), 72-82. ISSN 1732-9639.
5. LESKA-ŚLĘZAK, Joanna a Jarosław ŚLĘZAK. *Młoda polska emigracja do Holandii*. *Cywilizacja i Polityka*. 2016, (14), 174-181. ISSN 1732-5641.
6. MAŘÍKOVÁ, Hana, Alena VODÁKOVÁ a Miloslav PETRUSEK. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-310-5.
7. MÉROVE, Gijsberts, Iris ANDRIESSEN, Willem HUIJNK a Han NICOLAAS. *Building a future in the Netherlands*. Publication. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau, 2018. ISBN 978 90 377 0864 6.
8. NADOLNY, Anastazy. *Polonia holenderska*. *Studia Polonijne*. t. 1. Lublin, 1976.
9. OLBRYCHT, Paweł. *Migracje zarobkowe polaków - przeszłość i terażniejszość*. *Zeszyty naukowe ruchu studenckiego*. 2014, (2), 19-34. ISSN 2084-2279.
10. PETRÁČKOVÁ, Věra a Jiří KRAUS. *Akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia, 1998. ISBN 8020009825.
11. ZACH, Aleš. *Kniha a český exil 1949-1990: Bibliografický slovník nakladatelství, vydavatelství a edic*. Praha: Torst, 1995. 207 s. ISBN 8085639629.
12. ZRADA, Jerzy. *Wielka Emigracja po Powstaniu Listopadowym: Dzieje Narodu i Państwa Polskiego*. Warszawa: Krajowa Agencja Wydawnicza RSW "Prasa-Książka-Ruch", 1987. ISBN 83-03-02125-7.

Internetové zdroje

1. Bezplatny dwutygodnik dla Polaków w Holandii i Belgii. *GoniecPolski.nl* [online]. Den Haag: GoniecPolski.nl., 2019 [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <http://goniecpolski.nl/>
2. Co robimy. *Polsko Niderlandzkie Stowarzyszenie Kulturalne* [online]. Emmen: Fundacja PNKV, 2019 [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <http://pnkv.nl/wat-we-doen/>

3. Definicje, pojęcia dotyczące spraw polonijnych. *Rzeczpospolita Polska Ministerstwo Spraw Zagranicznych* [online]. Warszawa: Ministerstwo Spraw Zagranicznych, 2012 [cit. 2019-02-26]. Dostępne z: https://msz.gov.pl/pl/polityka_zagraniczna/polonia/definicje_pojecia/
4. Economic migrant. *Cambridge Dictionary* [online]. Cambridge: Cambridge University Press, 2019 [cit. 2019-02-27]. Dostępne z: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/economic-migrant>
5. Emigracje polityczne z ziem polskich. *Wirtualny Sztetl* [online]. Warszawa: Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, 2017 [cit. 2019-02-28]. Dostępne z: <https://sztetl.org.pl/pl/slownik/emigracje-polityczne-z-ziem-polskich>
6. Glossary. *OECD* [online]. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development, 2018 [cit. 2019-02-25]. Dostępne z: <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=1562>
7. Holandia. *Europejska Wyższa Szkoła Prawa i Administracji* [online]. Warszawa: Europejska Wyższa Szkoła Prawa i Administracji, 2018 [cit. 2019-03-01]. Dostępne z: http://www.europejskie.edu.pl/?dt_portfolio=holandia-2
8. Holandsko nebo Nizozemsko. *Holandsko.cz* [online]. Dutch Masters, 2016 [cit. 2019-02-27]. Dostępne z: <https://www.holandsko.cz/prakticke-informace/holandsko-nebo-nizozemsko.html>
9. Holandsko (Nizozemsko). *CK Mundo* [online]. Hradec Králové: CK Mundo, 2019 [cit. 2019-02-27]. Dostępne z: <https://www.mundo.cz/holandsko>
10. Home. *Polski Festival.nl* [online]. Eindhoven, 2019 [cit. 2019-02-28]. Dostępne z: <https://www.polskifestival.nl/home-pol>
11. Hotel Krasnapolsky. *Amsterdam info* [online]. Amsterdam, 2019 [cit. 2019-02-28]. Dostępne z: <https://www.amsterdam.info/hotel-krasnapolsky/>
12. Info. *Niedziela.nl* [online]. Den Haag: Niedziela.nl, 2018 [cit. 2019-03-01]. Dostępne z: http://niedziela.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=148&Itemid=88
13. Informacja o rozmiarach i kierunkach czasowej emigracji z Polski w latach 2004-2017. *Główny Urząd Statystyczny* [online]. Warszawa: Departament Badań Demograficznych, 2018 [cit. 2019-02-27]. Dostępne z: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/migracje-zagraniczne-ludnosc/informacja-o-rozmiarach-i-kierunkach-czasowej-emigracji-z-polski-w-latach-2004-2017,2,11.html>
14. Jesteśmy pierwszą siłą budowlaną w Holandii. Zobacz z jaką przewagą!. *Buduj.nl* [online]. Buduj.nl, 2018 [cit. 2019-03-01]. Dostępne z: <https://buduj.nl/wiadomosci/283-jestesmy-pierwsza-sila-budowlana-w-holandii-zobacz-z-jaka-przewaga>
15. KONOWALCZYK, Anna. Szkoła dla Twojego dziecka. *Doradztwo Anna* [online]. Arnhem: Adviesbureau voor Anderstaligen, 2019 [cit. 2019-03-01]. Dostępne z: <https://www.doradztwoanna.nl/2016/03/15/szko%C5%82a-dla-twojego-dziecka/>
16. KOWALIK, Filip. *Polska bieda lat 30., czyli Wielki kryzys pamięci*. Forbes [online]. Warszawa: RINGIER AXEL SPRINGER POLSKA, 2018 [cit. 2019-02-27]. Dostępne z: <https://www.forbes.pl/gospodarka/wielki-kryzys-w-polsce-jak-wygladala-polska-gospodarka-w-latach-30-xx-wieku/rlv0fs5>

17. *Labour migrants. Indispensable to the Netherlands*. White paper. Ljndnen: Algemene Bond Uitzendondernemingen ABU, 2018. Dostupné z: https://www.eena.nl/wp-content/uploads/2018/07/ABU_Whitepaper_Labour_Migration.pdf
18. NaszeRadio.nl. *Nasze Radio* [online]. Webplay, 2017 [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <https://nasze-radio.nl/>
19. Nizozemské občanství. *Intercompany Solutions* [online]. Rotterdam: World Trade Centrum, 2018 [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://cs.intercompanysolutions.com/nizozemsko-ob%C4%8Danstv%C3%AD/>
20. O nas. *Forum Polskich Szkół w Holandii* [online]. Rijen: FPSN, 2019 [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <https://www.fpsn.nl/pl/o-nas/o-nas-2>
21. O nas. *Holandia.org* [online]. Den Haag: BFA Poland Sp. z o.o., 2019 [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <https://holandia.org/pl/o-nas>
22. O nas. *P-TV* [online]. Waalwijk: P-TV.nl, 2018 [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <http://p-tv.nl/index.php/o-nas>
23. O nas. *Polonia.nl* [online]. Stichting van de Poolse Experts in Nederland, 2018 [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <https://polonia.nl/o-nas-polonianl/>
24. O parafii. *Parafia pw. św. Faustyny* [online]. Meterik: Parafia pw. św. Faustyny, 2019 [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <http://www.faustyna.nl/>
25. Organizacje społeczno-kulturalne w Holandii. *Link to Poland* [online]. Linktopoland, 2018 [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://linktopoland.com/nl/organizacje-spoeczno-kulturalne-w-holandii/>
26. Polacy w Holandii. *Mojaniderlandia.pl* [online]. Gdańsk: Inventive Logic sp. z o.o. sp. k., 2019 [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <https://www.mojaniderlandia.pl/>
27. Polonijne organizacje kulturalne w Niderlandach. *Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Hadze* [online]. Den Haag: Ministerstwo Spraw Zagranicznych, 2012 [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: https://haga.msz.gov.pl/pl/c/MOBILE/informacje_konsularne/zycie_i_praca/polonijne_organizacje_kulturalne/
28. *Polska Parafia Rzymskokatolicka w diecezji Breda* [online]. Rijsbergen: Polska Parafia Breda, 2019 [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <https://www.pp-breda.nl/>
29. Polska Telewizja w Holandii. *Tv Siedem.nl* [online]. Renear Team, 2019 [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <http://www.siedem.nl/#contact>
30. Polskie Gazety w Holandii. *Wiatrak.nl* [online]. 2013 [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: <https://www.wiatrak.nl/21097/polskie-gazety-w-holandii>
31. Poolse Biliotheek. *Biblioteka Polska* [online]. Amsterdam: Biblioteka Polska, 2013 [cit. 2019-03-02]. Dostupné z: <https://bibliotekapolska.nl/index.php/pl/>
32. Poprzedni Ambasadorowie. *Ambasada Rzeczypospolitej w Hadze* [online]. Den Haag: Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, 2012 [cit. 2019-03-01]. Dostupné z: https://haga.msz.gov.pl/pl/o_ambasadzie/ambasador/poprzedni_ambasadorowie/poprzedni_ambasadorowie
33. Slovníček pojmů. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2019 [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu>

34. Słownik języka polskiego [online]. Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 2019 [cit. 2019-02-26]. Dostępne z: <https://sjp.pwn.pl/>
35. Strona Główna. *Polish Hearts* [online]. Belize: Triginata Limited, 2019 [cit. 2019-03-01]. Dostępne z: <https://www.polishhearts.nl/>
36. Telewizja PoPolsku TV. *PoPolsku TV* [online]. Gazeta PoPolsku, 2015 [cit. 2019-03-01]. Dostępne z: <https://www.youtube.com/user/gazetapopolsku>
37. Twój portal randkowy. *Buziak.nl* [online]. buziak.nl, 2019 [cit. 2019-03-01]. Dostępne z: <https://buziak.nl/>
38. "Uprchlíci" a "Migranti". *UNHCR The UN Refugee Agency Česká republika* [online]. Praha: UNHCR, 2019 [cit. 2019-02-27]. Dostępne z: <https://www.unhcr.org/cz/365-cznews2016uprchlici-a-migranti-html>
39. Usługi. *VivaPolonia.nl* [online]. Tegelen: VivaPolonia.nl, 2014 [cit. 2019-03-01]. Dostępne z: <http://vivapolonia.nl/pl/uslugi>
40. Water authority tax rates. *Gemeente Amsterdam* [online]. Amsterdam, 2018 [cit. 2019-02-28]. Dostępne z: <https://www.waternet.nl/en/service-and-contact/water-authority-tax/water-authority-tax-rates/>
41. Wiatrak.nl istnieje już 22 lata. *Wiatrak.nl* [online]. Wiatrak, 2019 [cit. 2019-03-01]. Dostępne z: <https://www.wiatrak.nl/10052/wiatraknl-istnieje-juz-22-lata>
42. Witamy na stronie Polskiej Misji Katolickiej. *Polska Misja Katolicka* [online]. Amsterdam, 2010 [cit. 2019-03-01]. Dostępne z: http://www.pmkamsterdam.nl/html_pl/index.html
43. WRÓBLEWICZ, Michał. Theater Tuschinski – Marzenie polskiego emigranta. *Old Polonia.nl* [online]. Den Haag: Fundacja Semper Polonia, 2011 [cit. 2019-02-27]. Dostępne z: <http://old.polonia.nl/wp-content/uploads/Theater-Tuschinski-Marzenie-polskiego-emigranta.pdf>
44. ZALEWSKA, Gabriela. *Emigracja Żydów z Polski*. Wirtualny Sztetl [online]. Warszawa: Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, 2017 [cit. 2019-02-27]. Dostępne z: <https://sztetl.org.pl/pl/slovník/emigracja-zydow-z-polski>
45. ZEMÁNEK, Martin. *Kdo je uprchlík a kdo migrant?* [online]. Česká strana sociálně demokratická, 2015 [cit. 2019-02-25]. Dostępne z: <https://www.cssd.cz/aktualne/nazory-a-komentare/pojmy-a-otazky-kdo-je-uprchlik-a-kdo-migrant/>

SEZNAM ZKRATEK

- **ABU:** Federace soukromých pracovních agentur (Algemene Bond Uitzendondernemingen) 43, 45, 74
- **BSN:** Osobní identifikační číslo (Burgerservicenummer)27
- **ČR:** Česká republika.....7, 11, 75
- **EU:** Evropská unie (European Union).....22, 45
- **EWSPA:** Evropská vysoká škola práva a administrace (Europejska Wyższa Szkoła Prawa i Administracji)35
- **HIAS:** Hebrejská asociace pro pomoc imigrantům (Hebrew Immigrant Aid Society).....17
- **HiT:** Nizozemský turistický informátor (Holanderski Informator Turystyczny).....40
- **NMP:** Nejsvětější Panny Marie (Najświętszej Marii Panny)38
- **OECD:** Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development) 9, 73
- **Pal-Amt:** Imigrační oddělení židovského zastupitelství pro Palestinu (Palestina-Amt).....17
- **PiS:** Polská politická strana Právo a spravedlnost (Prawo i Sprawiedliwość)53
- **PWN:** Polské vědecké vydavatelství (Polskie wydawnictwo naukowe)..10, 11, 13, 75
- **RP:** Polská republika (Rzeczpospolita Polska).....34, 74
- **SCP:** Nizozemský statistický úřad (Sociaal en Cultureel Planbureau)27
- **STEP:** Nadace polských expertů v Nizozemsku (Stichting van de Poolse Experts in Nederland)..... 40
- **TV:** Televize.....42
- **UNHCR:** Úřad Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky (United Nations High Commissioner for Refugees)10, 75
- **USA:** Spojené státy americké (United States of America).....12, 15, 16, 17, 20, 40, 67, 69

SEZNAM GRAFŪ

Graf 1: Płeć	47
Graf 2: Wiek	48
Graf 3: Poziom wykształcenia	49
Graf 4: Jak długo mieszka Pani/Pan na terenie Holandii?	50
Graf 5: Czy planuje Pani/Pan powrót do Polski?	51
Graf 6: Jeśli TAK, na kiedy Pani/Pan planuje powrót?	52
Graf 7: Co skłoniło Pani/Pana wyjechać z Polski?	53
Graf 8: Dlaczego Pani/Pan wybrał/a Holandię?	54
Graf 9: Pani/Pan jest	55
Graf 10: Jeśli Pani/Pan pracuje, to w jakiej branży?	56
Graf 11: Korzysta Pani/Pan z polskich instytucji, które są w Holandii? Na przykład polskie kościoły, sklepy, szkoły itd.	57
Graf 12: Jeżeli TAK, jest Pani/Pan zadowolona/y z ich funkcjonowania?	58
Graf 13: Uczy się Pani/Pan języka holenderskiego?	59
Graf 14: Czy kiedykolwiek w Holandii poczuł/a się Pani/Pani dyskryminowana/y?	60
Graf 15: Czy czyje się Pani/Pan w Holandii obco?	61
Graf 16: Z którymi narodowościami się Pani/Pan najczęściej w Holandii spotyka?	62
Graf 17: W skali od 1-5 na jakim Poziomie jest Pani/Pan zadowolona/y z poziomu życia, jaki prowadzi na obczyźnie z porównaniem do życia w Polsce?	63
Graf 18: Czego Pani/Pan w Holandii najbardziej brakuje?	64

SEZNAM PŘÍLOH

- Příloha 1: Dotazník

PŘÍLOHA 1

Życie Polaków w Holandii

Szanowni Państwo,

Zwracam się z uprzejmą prośbą o wypełnienie mojej krótkiej ankiety, która mi jest bardzo potrzebna do pracy licencjackiej.

Badania są anonimowe a wyniki zostaną wykorzystane tylko do celów naukowych.

Z góry dziękuję za pomoc i poświęcony czas! :)

Gabriela Mertova

1. Płeć:

Podpowiedz do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

Kobieta Mężczyzna

2. Wiek:

Podpowiedz do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

- Poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-60 lat
- Powyżej 60 lat

3. Poziom wykształcenia:

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

- Podstawowe
- Zasadnicze zawodowe
- Średnie ogólnokształcące
- Średnie zawodowe
- Policealne
- Wyższe

4. Jak długo mieszka Pani/Pan na terenie Holandii?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

- Krócej niż rok
- 1-3 lata
- 4-6 lat
- 7-10 lat
- Dłużej niż 10 lat

5. Czy planuje Pani/Pan powrót do Polski?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

- Tak Nie Nie wiem

6. Jeśli TAK, na kiedy Pani/Pan planuje powrót?

Podpowiedź do pytania: Wybierz jedną odpowiedź

- W ciągu roku
- 1-3 lata
- 4-6 lat
- 7-10 lat
- Powyżej 10 lat

7. Co skłoniło Pani/Pana wyjechać z Polski?

Podpowiedź do pytania: Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi

- Niesatysfakcjonujące zarobki
- Zdobyć doświadczenia
- Wyjazd do znajomych, partnera
- Wyjazd do rodziny
- Brak pracy w Polsce
- Brak pracy wyuczonym zawodzie
- Rozpoczęcie edukacji
- Chęć zmiany
- Inne...co?

8. Dlaczego Pani/Pan wybrał/a Holandię?

Podpowiedź do pytania: Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi

- Wysokie zarobki
- Słyszałam/Słyszałem dobre opinie
- Mam tam partnera, znajomych
- Mam tam rodzinę
- Łatwo tam znaleźć pracę
- Jest tam dużo Polaków, organizacji polskich
- Podoba mi się ten kraj
- Znam holenderski/ Chcę się nauczyć tego języka
- Inne...co?

9. Pani/Pan jest:

Podpowiedz do pytania: Wybierz jedną odpowiedź

- Studentką/ studentem
- Pracownikiem
- Pracownikiem na stanowisku kierowniczym
- Osobą pracującą na własny rachunek
- Bezrobotnym
- Na urlopie rodzicielskim

10. Jeśli Pani/Pan pracuje, to w jakiej branży?

Podpowiedz do pytania: Wybierz jedną odpowiedź

- W usługach
- Na produkcji
- W rolnictwie
- W budownictwie
- Inne...gdzie?

11. Korzysta Pani/Pan z polskich instytucji, które są w Holandii?

Na przykład polskie kościoły, sklepy, szkoły itd.

Podpowiedz do pytania: Wybierz jedną odpowiedź

- Tak, codziennie
- Tak, kilka razy w miesiącu
- Tak, kilka razy w roku
- W ogóle nie

12. Jeżeli TAK, jest Pani/Pan zadowolona/y z ich funkcjonowania?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

Tak

Nie...dlaczego?

13. Uczy się Pani/Pan języka holenderskiego?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

Tak

Nie

Nie, ponieważ już go znam

14. Czy kiedykolwiek w Holandii poczuł/a się Pani/Pan dyskryminowana/y?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

Tak...dlaczego?

15. Czy czuje się Pani/Pan w Holandii obco?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

Tak

Nie za bardzo

W ogóle nie

16. Z którymi narodowościami się Pani/Pan najczęściej w Holandii spotyka?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

Z Polakami

Z Holendrami

Z innymi narodowościami

17. W skali od 1-5 na jakim poziomie jest Pani/Pan zadowolona/y z poziomu życia, jaki prowadzi na obczyźnie z porównaniu do życia w Polsce?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź w każdej linii*

	W ogóle nie jestem	Nie jestem	Jestem i nie jestem	Jestem	Bardzo jestem
Zarobki	☐	☐	☐	☐	☐
Warunki mieszkaniowe	☐	☐	☐	☐	☐
Opieka zdrowotna	☐	☐	☐	☐	☐
Poczucie bezpieczeństwa	☐	☐	☐	☐	☐
Rodzaj wykonywanej pracy	☐	☐	☐	☐	☐
Równowaga między pracą a życiem osobistym	☐	☐	☐	☐	☐
Poziom satysfakcji z życia	☐	☐	☐	☐	☐

18. Czego Pani/Panu w Holandii najbardziej brakuje?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*

☐ Rodziny	☐ Języka ojczystego
☐ Przyjaciół	☐ Miejsc
☐ Jedzenia	☐ Przyrody (na przykład gór)
☐ Inne...czego?	____

19. Czy chce Pani/Pan jeszcze coś dodać na temat życia na emigracji?

Podpowiedź do pytania: *Dobrowolna wypowiedź, może zostać bez odpowiedzi*

ANOTACE

Autor: Gabriela Mertová

Fakulta: Filozofická fakulta

Katedra: Katedra slavistiky – sekce polonistiky

Název práce: Poláci v Nizozemsku

Vedoucí práce: Mgr. Kamila Przybylska

Počet titulů použité literatury: 60

Počet grafů: 18

Počet příloh: 1

Abstrakt: Tato bakalářská práce se zaměřuje na migraci Poláků, konkrétně do Nizozemska, především na její aktuální situaci a zároveň na míru integrace polských občanů do nizozemské společnosti. Práce seznamuje čtenáře s životem polské diaspory v Nizozemsku od jejího počátku po současnost, jak se postupem času mění a rozvíjí, ale také se vzájemnými interakcemi polských a nizozemských občanů. Kromě toho práce vysvětluje nejdůležitější pojmy týkající se této problematiky a stručně popisuje historii polské emigrace společně s jejími rozdíly před rokem 1989 a po roce 1989.

Klíčová slova: Poláci, polská diaspora, Nizozemsko, Nizozemci, Polonia, emigrace, migrace, emigrant, migrant, imigrant, imigrace, integrace, interakce

ANNOTATION

Author: Gabriela Mertová

Faculty: Faculty of Arts

Department: Department of Slavonic Studies – Section of Polish Studies

Thesis title: Poles in the Netherlands

Supervisor: Mgr. Kamila Przybylska

Number of works cited: 60

Number of graphs: 18

Number of appendices: 1

Abstract: This thesis' main focus is on the migration of the Poles, specifically to the Netherlands, especially on its actual situation and on the degree of integration of Polish citizens into Dutch society. Thesis introduces readers the life of Polish diaspora in the Netherlands from its beginning until present, how it is changing and growing, but also mutual interactions between Polish and Dutch citizens. Besides that thesis explains the most important terms related to this issue and briefly describes the history of Polish emigration along with its differences before 1989 and after 1989.

Keywords: Poles, Polish diaspora, Netherlands, Dutch, Polonia, emigration, migration, emigrant, migrant, immigrant, immigration, integration, interaction